

Njezin

Ić
bos
po
friško
pluženoj
brazdi
onako
mekoj
onako
toploj
plodnoj
rodnoj
i
mirišljavoj
osićaj je
samo
taki.
Ko
to
ubarda
navik je
njezin.

Nedeljka A. Šarčević

TEMA BROJA: **Dužijanica**
zadivljujuća baština zahvalnosti

Propovijed mons. Stjepana Beretića na Večernjoj u katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici, 7. kolovoza 2021.

Dužijanca nije čuvanje pepela, Dužijanca je prenošenje vatre

Draga Kristina, bandašice naša, bandašu naš Daniele, dragi vjernici i gosti. Sve vas pozdravljam, ali i male bandaše: Mariju i Davora. Kad bi Dužijanca bila samo tradicija, bila bi nešto veliko. Nedavno sam pročitao da tradicija nije puko čuvanje pepela, već je tradicija prenošenje vatre. Dužijanca je svetkovina zemlje. To je svetkovina naše zemlje koja se jutrom budi okupana rosom. Dužijanca je ove godine svetkovina naše zemlje sasušene, gotovo spržene, a ipak nam je rodila. To je svetkovina naše zemlje na čijim se poljima zlato novoga kruha njiše. Hvala Bogu koji je u nas usadio ljubav prema zemlji. Ovogodišnja slavlja Dužijance po našim selima i u gradu Somboru ljepotom djece, djevojaka i mladića uvjerljivo svjedoče da je našim mladima Dužijanca u srcu. To je uvjerljivi dokaz da tradicija Dužijance nije puko čuvanje pepela, već je Dužijanca i ove godine prenošenje vatre. Kolika je odanost mladih prema Dužijanci, svjedoče djeca i mladi vatrom vjerničkog i narodnog ponosa. Taj ponos vječna je vatra. Netko reče: Dužijanca je rijeka koja neprekidno teče. I ove godine Dužijanca teče od Markova, zažuborila je na Antunovo, kad su djeca pokazala svoju privrženost Dužijanci. I vatra se skakala, pucanje bičevima ima sve bolje i brojnije natjecatelje. Risari mladi i oni mlađi pokazali su vještinu kosidbe. „Hvala mladosti koja ponosno nosi Dužijancu”.

U Božje smo ime posijali zrnje. U jesenas posijanom zrnju našlo se i zrnje s bandaševog šešira. I kad je posijano niklo i zazelenilo, okupili smo se na Markovo zahvaliti Bogu, što nam je jedrinu pšenice zrakom hranio, kišom kupao. Molili smo Boga da nam njive oslobodi od štetočina. Na Markovo, molili smo da Bog milostivo svrne svoj pogleda na naše usjeve... da nam dadne prikladnu kišu i blago sunce, da nam sačuva njive i polja, od štetnoga korova, da nam sve lijepo raste i dozrije. S koliko smo nade molili Boga da vedra oka i vesela lica pogleda na naše njive. Molili smo Boga da nam led ne utuče žito, da ga oluja ne povali, da ga vjetar ne izlomi, da ga suša ne sprži, povodanj ne uništi. I, eto, dočekali smo da nam žito dozori pa da nam bude od koristi tijelu i na dobro duši.

Tako Dužijanca sliči našem božićnom kolaču. Dužijanca se plete radom, molitvom, ljubavlju, nadom i vjerom. Večeras smo ovdje da nam se pjesma pridruži

anđeoskoj pjesmi. Pjesma nam je i molitva da dragi Bog u naša srca ulije svoju svjetlost. A Božja svjetlost dat će nam veličinu Josipove vjere, nade i ljubavi. Josip je hranitelj Sina Božjega, tako su naši ratari hranitelji ove zemlje. Neka Josip jaki učvrsti našu vjeru i pouzdanje. Josip je u siromaštvu rastao snagom strpljivosti i postao uzor svakog radnika. Molimo Josipa da naše iseljenike povuče svojim primjerom, da se vrate na ovu bogatu zemlju. Josip je ufanje bolesnih, neka nam svojim zagovorom isprosi od Boga zaštitu od pošasti virusa, da nam vjera, nada i ljubav porastu.

Zbog prijetnje sveopće zaraze, odgođen je prošle godine Svjetski euharistijski kongres za jesen ove godine. Zajedno s papom Franjom jesenas će sav svijet pasti pred Kruhom života, pred čašom spasenja. Radujemo se mirisnoj pšenici. Ona nam je zemaljska hrana postala i kruhom za vječni život. U Pešti na Dunavu svijet će se pokloniti Isusu koji živi u vijeke. Klečat će sav svijet pred Isusom koji nam po kruhu daje život bez konca. Za koji trenutak, čut ćemo Petrov glas: *Gospodine, zapovjedi mi da dođem k tebi po vodi*. Isus pruži ruku, dohvati Petra i kaže mu: *Malovjerni zašto si posumnjao?* Šimuna je Isus prozvao Petrom, stijenom, da Petar bude najsigurniji temelj naše Crkve. Temelj koji ni vrata paklena neće nadvladati. Kada je vidio Isusa kako po vodi hoda, i sam je poželio stajati na vodi. Ali Petar – stijena sumnja. Tone. Isus je sigurnost Crkve. On pruža ruku i pita Petra: *Malovjerni zašto si posumnjao?*

Gospodine Isuse, pruži i nama Svoju ruku, izbavi nas od sumnje, daj nam nepokolebivu vjeru u Tvoju ruku pomoćnicu. A sada, kad je prošla žetva „i poslovi dugi, kada napunimo sve ambare stare, u svetišta Tvoja poći ćemo, Majko, noseći sa sela zavjetne ti dare. Poći ćemo na Bunarić, u Aljmaš, na Bistricu, da se tamo ispovjedimo i pričestimo. I molit ćemo tamo za milosti nove. Vjerujemo čvrsto sve ćeš nama dati, jer ljubav je naša stara i nježna: mi smo Tvoja djeca, Ti si naša Mati” (Kokić, „Seljaci pred slikom Majke Božje”). Gospodine Bože, neka Te sutra obraduje kad Ti pružimo kruh, kada Ti darujemo krunu ove Dužijance, neka Ti srce zaigra od radosti kad Ti zapjevamo „Tebe Boga hvalimo”. Hrani nas euharistijskim kruhom da po zagovoru svetoga Josipa i presvete Bogorodice puni nade, ljubavi i vjere uvijek ostanemo Tvoji.

Središnje misno slavlje 111. Dužijance

DUŽIJANCA - zadivljujuća baština zahvalnosti

Štošta je ovaj put bilo drukčije. Subotička Dužijanca, dužijanca bačkih Hrvata Bunjevaca, odisala je dostojanstvom i pozornošću za kakvu je bila uskraćena tijekom prošle godine. Mnogi su joj se željni zahvale Bogu, čini se, vratili, a neke je potaknula na zahvalnost prvi put. Organizator manifestacije, Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“, i Grad Subotica, kao glavni pokrovitelj, prepoznali su to i organiziranjem 111. Dužijance dali joj novi zamah.

Put ovogodišnje zahvalnosti, u danu središnjeg slavlja Dužijance, započeo je u subotičkom Keru. Bandaš **Daniel Kujundžić** i bandašica **Kristina Matković** ispraćeni su u nedjeljno jutro, 8. kolovoza, svečanim blagoslovom iz crkve sv. Roka, koji je izrekao **mons. dr. Andrija Anišić**, župnik i predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“. Nakon toga su u povorci krenuli k subotičkoj katedrali.

Prije početka misnoga slavlja, u ime organizatora Dužijance, vjernike i goste iz Hrvatske, Srbije i Mađarske pozdravio je mons. Anišić. Svečano euharistijsko slavlje proslavljeno je u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske. Predvodio ga je **mons. Ivan Ćurić**, pomoćni biskup đakovačko-osječki, u suslavlju s domaćim biskupom **mons. Slavkom Večerinom** i klerom Subotičke biskupije.

Biskup Večerin pozdravio je prije uvodnih obreda predvotitelja slavlja: „Hvala Ti što si prihvatio naš poziv i došao s nama zahvaliti Bogu za kruh naš svagdanji“. Pozdravio je sve vjerničke skupine, goste, predstavnike društvene zbilje te sve Kristove vjernike laike, među

kojima je istaknuo brojne mlade u narodnim nošnjama. Pozdravio je i nositelje proslave Dužijance, bandaša i bandašicu te malog bandaša **Davora Dulića** i malu bandašicu **Mariju Kujundžić**. „Zahvaljujem svima koji su na bilo koji način pridonijeli proslavi Dužijance. Neka vam svima dragi Bog osobito uzvratiti svojim blagoslovom. Neka naša zahvala bude izraz odanosti i vjernosti Bogu od kojega nam je svako dobro“, rekao je biskup, zamolivši predsjedatelja da započne misno slavlje.

„SVAKODNEVNO OTKRIVATI BOŽJU BLIZINU“

Misna čitanja pročitali su bandašica i bandaš. Evanđelje je navijestio katedralni đakon **vlač. Ferenc Sótanyi**.

U svojoj homiliji, biskup Ćurić kazao je: „Ako bi vjera jednostavno proizlazila iz kulture ili dosega ljudske civilizacije, kao da bi bila tek plod naših ideja, ustrojstva kreativnosti i želja, djelomično ostvarivih, a još više onih nama nedostižnih koje pogađaju našu ljudsku prolaznost i smrtnost, kao i krhkost naše ljudske plemenitosti i dobrote. Našoj je vjeri početak i izvor u događajima Božjih djela, u Njegovoj objavi i susretu s Njim. Zato smo u ovoj svečanoj radosti, na nedjeljnom euharistijskom susretu mi ovdje najprije prostrli stol Božje riječi. Time sebi dozivamo u pamet da je upravo biblijska riječ za nas ono izvorno svjedočanstvo Božje objave i našeg susreta s Bogom. U našem današnjem svijetu i kulturi u kojoj živimo jako je važno da mi kršćani, Kristovi učenici, što dublje i zrelije primamo i razmatramo Božju riječ i kad nam ona objavljuje velike kršćanske istine, i kad

usmjerava naše živote sasvim konkretnim savjetima i uputama. U tome nas vodi i današnji navještaj, već od starozavjetnog odlomka o Ilijinom iskustvu vjere. Prorok Ilija više nema snage, kao da se ugasila njegova gorljivost, zastala poput zamrznute slike iz njegove slavne prošlosti. U novom susretu s Gospodinom, Ilija se otvorio, ponovno je ustao i krenuo na novi dug put, sve do gore Horeba”, rekao je propovjednik.

Gosti na misi zahvalnici

Goran Ivanović, saborski zastupnik i izaslanik župana Osječko-baranjske županije, **Velimir Pleša**, generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, **Stjepan Glas**, opunomoćeni ministar Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, **Dario Magdić**, zamjenik državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske pri Vladi Republike Hrvatske, **Saša Forgić**, voditelj kabineta župana Osječko-baranjske županije, **Miroslav Čakalić**, djelatnik kabineta župana Osječko-baranjske županije, **Angela Šokac Marković**, zamjenica predsjednika Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj, **Alma Rizvanović**, posebna savjetnica potpredsjednice Vlade i ministrice kulture i javnog informiranja, **István Pásztor**, predsjednik Skupštine Autonomne Pokrajine

Vojvodine, **Stevan Bakić**, gradonačelnik grada Subotice, **Bálint Pásztor**, predsjednik Skupštine Grada Subotice, **Bojan Šoralov**, načelnik Sjevernobačkog okruga, **Goran Kaurić**, zamjenik pokrajinskog tajnika za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama, **Mladen Petreš**, pomoćnik pokrajinskog tajnika za poljoprivredu, vodno gospodarstvo i šumarstvo, **Jasna Vojnić**, predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća, **Lazar Cvijin**, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a, **Emil Lulić**, u ime Mađarskog nacionalnog vijeća, **Tomislav Žigmanov**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, predstavnici Gradske uprave Grada Subotice, predstavnici političkih organizacija, kulturnih udruga iz Subotice i okolice i inozemstva.

Osvrćući se na naviješteno evanđelje, biskup je kazao: „Kada se Božja objava dogodila u Isusu, sinu Božjemu, očekivali bismo da će ga Njegovi suvremenici prihvatiti s velikom lakoćom, da će prihvatiti Božju prisutnost, Njegovu blizinu i ljubav na djelu. Ipak, čini se da je bila riječ o mentalitetu koji nije dopuštao da se među njih probije bilo što novo, makar koliko bilo vrijedno, makar prepoznavali da je riječ o nečem uzvišenom, Božjem glasu, što je posvjedočio i Krist svojim djelima. Kao da im je smetala upravo Isusova blizina. On je među njima, živi i govori kao oni, njima pripada. Tamo gdje bi se očekivalo razumijevanje navještaja, u ljudskom životu i društvu zna se ispriječiti gotovo neprobojan zid predrasuda i uskogrudnosti. Tu se krije jedan od temeljnih problema koji snažno dotiče i našu vjeru da se Bog utjelovio, postao nam brat, došao na *redovite staze* ljudskog života i pokazao nam da upravo taj ljudski život mi trebamo razumjeti i živjeti kao put spasenja. Živjeti nam je ovaj život i ovdje, prepoznavati mjesto na koje smo pozvani, svakodnevno otkrivati Božju blizinu. Ne tek u nekoj dalekoj vječnosti, već ovdje i sada, u svojem životu, na licima i u srcima ljudi s kojima živimo”.

„ŽIVOT PROŽETI KULTUROM ZAHVALNOSTI”

„Ovo slavlje 111. Dužijance”, nastavio je mons. Ćurić, „doživljavamo kao zadivljujuću baštinu zahvalnosti, najprije Bogu. U Dužijanci prepoznajemo pravu natiopljenost vjerom našega života, identiteta, gdje se nalazi i najdublja duhovna srž vlastitoga naroda. Zato iskrena srca, poučeni vrijednim primjerom svojih predaka, i ove godine svečanu zahvalu za žetvu i zemaljski kruh ulijevamo u euharistiju, želeći posvjedočiti da svoj život ne želimo graditi oslonjeni samo na sebe i svoja djela, već na Onoga koji je Kruh Života, u kojem imamo vječni život. Mi tako danas stojimo pred Kristom da postanemo kadri sav svoj život prožeti baš tom kulturom zahvalnosti. Što imamo, a da nismo primili? Naš se život uvelike sastoji od dara, nekih dobročinstava i djela ljubavi. Upravo ta činjenica pokreće na zahvalnost. Tada započinje, i uvijek se iznova obnavlja, radosni krug darivanja i zahvalnosti. To su uvijek lijepa i sretna iskustva, no ne zaboravimo da

ima velikih darova koji se ne nikad ne mjere novcem niti bilo kakvom korisnošću. Jesmo li zahvalni na daru života? Dar svijeta u kojem živimo – jesmo li zahvalni na njemu? Roditelji, učitelji, nastavnici, svećenici, redovnice, uzajamna dobročinstva i ljubav muževa i žena, prijatelja, i na planu društvenog života, kada je u pitanju povijest svakog grada, naroda, i zavičaja – jesmo li zahvalni? Zahvalnost nas uvijek ispunjava, daje nam krila, a nasuprot tome nas posiromašuje, iskrivljuje i izobličuje nezahvalnost. Baš ona pokazuje život bez duha, bez vjere. Tamo gdje caruje nezahvalnost, ništa se istinski ne može izgraditi, pucaju svi odnosi, nestaje poštovanja i vjernosti, lome se prijateljstva i zajedništva, čak i ona najosnovnija, bračna”.

„BUDIMO PONOSNI NA IDENTITET HRVATSKOGA NARODA I OSJETLJIVI ZA REALIZAM DANAŠNJIH PRILIKA”

Obraćajući se subotičkom biskupu Večerinu, mons. Ćurić istaknuo je zahvalnost što je Božja promisao naše

Svečana večernja služba hvale uoči Dužijance

Zazivi molitve Crkve slavljani su na svečani način u subotičkoj katedrali – manjoj bazilici sv. Terezije Avilske u subotu, 7. kolovoza, uoči svečanoga slavlja Dužijance. Liturgiju Večernje predvodio je katedralni župnik mons. Stjepan Beretić, a među suslaviteljima bio je i subotički biskup Slavko Večerin. Na molitvenu slavlju sudjelovali su i Kristina Matković i Daniel Kujundžić, bandaški par. Oni su prinijeli krunu od slame, koja je blagoslovljena tijekom Večernje. Liturgijsku glazbu i himne predviđene za taj dan izveo je Katedralni zbor „Albe Vidaković” kojim je ravnao mo. Miroslav Stantić, uz soliste: **Eminu Tikvicki, Natašu Kostadinović, Marka Križanovića i vlč. Dragana Muharema.** (Cjelovitu homiliju mons. Beretića izrečenu tijekom Večernje objavljujemo na 3. stranici ovog broja *Zvonika*.)

dvije biskupijske zajednice postavila jednu uz drugu. „Ta je blizina u prošlosti, kao i danas, omogućila i poticala jako lijepe korake uzajamne suradnje i solidarnosti. Spomenimo se sina Subotice i župnika ove župe, a potom našeg đakovačkog i srijemskog biskupa Pavla Sučića, čije smo se 250. obljetnice rođenja spomenuli prije nekoliko godina”, kazao je on. Obraćajući se napose mladima, propovjednik je zaključio: „Slavlje Dužijance nije samo sjećanje na prošlost. U Dužijanci je i poziv da svoja srca i

Kruna

Krunu ovogodišnje Dužijance, izrađenu od slame i blagoslovljenu na svetoj misi, s likom sv. Josipa izradila je Jozefina Skenderović, motivirana proglašenom Godinom sv. Josipa u okviru koje se slavi ovogodišnja Dužijanca.

svijet u kojem živimo još više otvaramo novosti života koja nam dolazi od Krista. Tu prepoznavamo neuništivu klicu preobražaja da zato budemo snažniji u vjeri, radosniji u nadi, odvažniji za korake ljubavi i solidarnosti. Da budemo ponosni na povijest, kulturno i duhovno naslijeđe i identitet našega hrvatskoga naroda, u bunjevačkoj i šokačkoj grani ovih krajeva, a istovremeno osjetljivi za realizam današnjih prilika, uvijek otvoreni za napredak i širinu koja nas uvijek nadahnjuje za iskreni dijalog i suživot s narodima s kojima dijelimo ljepotu i gradimo kulturu ovoga grada i svojega zavičaja”, zaključio je mons. Ćurić.

Nakon popričesne molitve, okupljeni na euharistiji zapjevali su svečani himan „Tebe Boga hvalimo”, a prije blagoslova i otpusta, kao prisjećanje na završetak žetve, risa, bandašica je svježe ispleteni žitni vijenac darovala bandašu, dok je značenje toga čina predstavio direktor UBH „Dužijanca” **Marinko Piuković.**

Misno slavlje uzvišeno je i dostojanstveno oplemenio Katedralni zbor „Albe Vidaković“. Za orguljama je bio i zbor vodio **mo Miroslav Stantić**, katedralni orguljaš i ravnatelj toga zbora.

„BEZ SVEGA SE MOŽE, ALI BEZ KRUHA NE“

Nakon svete mise, svečana povorka uputila se ka glavnom gradskom trgu. Na bini, koja je prikazivala bunjevački salaš, kruh od ovogodišnjeg brašna bandša i bandšica predali su gradonačelniku Subotice **Stevanu Bakiću**. U svojem obraćanju, Bakić je istaknuo: „Sam Gospod nam, u molitvi kojoj nas je naučio, poručuje da od Njega tražimo *kruh nasušni*, kao jedino što nam od materijalnoga zaista treba. Bez svega se može, ali bez kruha ne. Zato je žetva i danas tako važna. Od pradavnih vremena, kada je ljudski rod počeo obrađivati zemlju,

„Raslo je žito“

Na svečanoj misi prvi put je, kao prikazna pjesma, izvedena skladba „Raslo je žito“ koju je skladao mladi subotički glazbenik i profesor glazbe **Bela Anišić**. Otpjevao ju je Katedralni zbor uz u violinsku pratnju **Pála Zsige** i **Katinke Berecz**, pratnju na violi **Tamása Kissa**, na violončelu **Viktora Molnára**, a za orguljama je bio **David Bertran**.

kruh je simbol velikog truda, rada i volje za opstankom i rastom čovjeka i njegove zajednice. Promijenile su se poljoprivredne tehnike, teški risarski poslovi olakšani su, ali time izražavanje zahvalnosti nije postalo manje značajno. Naprotiv. Danas smo zahvalni na izobilju i blagodatima suvremenog doba, ali ostajemo blagodarni i predcima, koji su svojim teškim i vrijednim radom prehranili nebrojene generacije, koje su stvarale Suboticu i ostavili nam je kao najljepše nasljeđe i bescjeni dar“, nastavio je gradonačelnik. Podsjetio da je „inicijativa Blaška Rajića da Dužijanica postane organizirana i javna svetkovina bila vizionarska, jer je omogućila njezin kontinuitet proteklih 111 dugih godina“. Gradonačelnik je istaknuo da je, tijekom više od stoljeća, Dužijanica, od izvorne tradicije salaša, postala i prepoznatljiva gradska svečanost, koju ćemo čuvati i slaviti i u XXI. stoljeću. „Čestitam svim domaćinima uspješnu žetvu i želim im da s radošću ubiru plodove svojeg rada“, zaključio je Bakić.

U nedjelju navečer bandša i bandšica su s članovima Organizacijskog odbora Dužijance položili vijenac i pomolili se na grobu **mons. Blaška Rajića** na Kerskom groblju, a tijekom večeri na gradskom trgu održano je i Bandašicino kolo. /Zv./

Dužijance su proslavljene i u...

Žedniku

Svečana misa o proslavi Dužijance u Žedniku 4. srpnja slavljenja je s bandaškim parom Ivanom Poljakovićem i Marijanom Vojnić Hajduk, te malim bandaškim parom Adrijanom Sarićem i Mijom Nađ u crkvi sv. Marka.

Žedničke kraljice s čobanom otpjevale su kraljičku pjesmu **Ane Milodanović** „U našem Žedniku”, a zbor je s kantorom **Nikolom Ostrogoncem** pratio misno slavlje uz tamburaški orkestar HGU „Festival bunjevački pisama”. Euharistijsku zahvalu predvodio je fr. **Saša Stjepan Bukvić OP**, podrijetlom Žedničanin, kojem je to bila mlada misa. „Prorok nije bez časti do u svojem zavičaju, među rodbinom i u svojem domu. Isusa nije prihvatila većina, a odbacila tek nekolicina pokvarenih ljudi. Isusa su odbacili njegovi, vjernici. Prezreli su Ga jer im se učinilo da Ga ne mogu pratiti, da je drukčiji. Pozvani smo u svojem zavičaju biti navjestiteljima Evanđelja. Potrebno je biti drukčiji pa i po cijenu neprihvatanja”, kazao je on u homiliji.

U čast mladomisnika, **Karolina Šarčević** recitirala je pjesmu **Kate Ivanković** „Mladomisnikove radosti”. Sliku za ovogodišnju Dužijancu, perlice za bandaša, bandašicu i svećenike, napravila je **Ruža Davčik**, a perlice za sudionike i goste **Đurđica Dulić**. Dužijanca se završila Bandašicinim kolom kojemu su prethodile plesovi predizvođačke folklorne skupine HKC-a „Bunjevačko kolo”. /**Nela Skenderović**, „Hrvatska riječ”/

Bajmaku

U crkvi sv. Petra i Pavla u Bajmaku, 11. srpnja svečano je proslavljena ovogodišnja Dužijanca uz bandaša Alena Palfija i bandašicu Herminu Kumer. Mali bandaš i bandašica bili su Dominik Varga i Ema Crnković.

Misno slavlje predvodio je i propovijedao župnik **Zsolt Bende**. Osim mladih u nošnji, u Dužijanci su sudjelovali i bandaši i bandašice iz Žednika, Đurđina i Subotice.

„Čim znamo biti zahvalni, znači da se znamo poniziti, priznati da mi nismo bogovi i da je Bog onaj kojemu trebamo zahvaliti, o kojem ovisi naš život. Mnogi misle da su sve u životu stekli svojim rukama. Ne znaju svi ljudi biti zahvalni, zato tražimo od Gospodina da nam podari zahvalnost”, rekao je u homiliji Bende.

Ugodno je bilo čuti zbor mladih bajmačke crkve da za prinos darova pjeva skladbu „Blagoslovljena ova zemlja”, pod vodstvom **Mirele Varge**. Navečer je u dvorištu župe drugi put održana svečana akademija, koja je ove godine posvećena sjemenu pšenice, te bandašicino kolo. /**Nela Skenderović**, „Hrvatska riječ”/

Lemešu

Svetu misu o Dužijanci u lemeškoj župnoj crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije 11. srpnja predslavio je vlč. **Gábor Drobina**, somborski kapelan. Organizator proslave bilo je HBKUD „Lemeš”. Bandaš i bandašica ove godine bili su **Stefan i Dragana Benčik**, a mali bandaš i bandašica **Alen Pekan i Valentina Ivanković**.

Krunu od slame bandašu i bandašici predali su **Boris Tomas i Elizabeta Ileš**, prošlogodišnji bandaški par.

„Zahvaljujemo Bogu za svaki dan koji se ponovno rađa. Svaki dan je nova prilika, prilika za sve u što smo uložili, ne samo u njive. Smisao je u tome što ulažemo u svoj svakidašnji život, svoje međusobne odnose, odnos s Bogom. Ako je plodna godina, to je ruka Božje providnosti”, kazao je vlč. Drobina. Kako je to običaj u Lemešu, nakon mise posvećeni kruh predan je predsjedniku Savjeta MZ Lemeš **Istvánu Szévaldu**.

Prema riječima predsjednice HBKUD-a „Lemeš” **Márie Bagi** pandemija koronavirusa i posljedice višemjesečnog zatvaranja razlog su što ove godine nije bilo književne i folklorne večeri, obilaska sela fijakerima i domova obitelji bandaša i bandašice. Ono što nije izostalo jest likovna kolonija koja je održana na salašu Ileš – Vujević. Sudjelovali su članovi Hrvatske likovne udruge „CroArt” iz Subotice, lemeški učenici i svećenici. /**Z. V., „Hrvatska riječ”**/

Tavankutu

Svečanom misom u crkvi Presvetog Srca Isusova u Donjem Tavankutu 18. srpnja proslavljena je ovogodišnja tavankutska Dužijanca. Misu je predvodio preč. Franjo Ivanković. Nositelji Dužijance bili su veliki i mali bandaški par Nikola Skenderović i Matea Milojević, odnosno Josip Mamužić i Lucija Vukmanov Šimokov.

Oduševljeno propovijedajući, vlč. Tomislav Vojnić Mijatov je, među ostalim, rekao: „Cjelokupna tradicija, baština i običaji bačkih Hrvata Bunjevaca ne mogu se ni razumjeti ni objasniti bez katoličke vjere! Vjera, ljubav i domovina jesu za nas stupovi na koje se oslanja sav naš vjerski i nacionalni identitet. Prvo i najvažnije jest vjera i pouzdanje u Boga, koji nas je obdario rodnom zemljom, vrijednim i poštenim ratarskim rukama koje nastavljaju djelo stvaranja novoga kruha. Zatim ljubav prema narodnoj bunjevačkoj nošnji, milozvučnoj tamburi, folkloru i zajedništvu bez kojega bismo bili kulturno i društveno siromašni. I ljubav prema svojoj Bačkoj, u kojoj smo više od tri stoljeća vjerni Bogu i Crkvi, pritom ne zaboravljajući na hercegovačke korijene”, rekao je Vojnić Mijatov.

Krunu od slame, koja simbolizira 75 godina postojanja i rada HKPD-a „Matija Gubec”, izradila je **Jozefina Skenderović**. Misno slavlje dostojno je uvećao zbor uz orguljsku pratnju **Elizabete Balažević**. /**Nela Skenderović, „Hrvatska riječ”**/

Somboru

Dužionica, 87. u nizu, održana je 25. srpnja u organizaciji HKUD „Vladimir Nazor”. Predvoditelji manifestacije, bandaš i bandašica, bili su **Filip Gromilović s Nenadića i Ana Čuvardić s Bezdanskog puta**.

Proslava je počela okupljanjem sudionika u Hrvatskom domu. Predvođeni djecom i mladima odjevenim u bunjevačku nošnju, uputili su se do crkve Presvetog Trojstva gdje je služena misa zahvalnica koju je predvodio je vlč. **Josip Štefković**, župnik župe Uzvišenja svetoga Križa u Somboru. Nakon mise, sudionici manifestacije uputili su se, noseći „krunu”

Dužionice, do Županije. Usput su odigrali kolo na središnjem trgu. Na svečanosti u Županiji, posvećeni kruh, kao simbol *Dužionice*, predat je gradonačelniku **Antoniju Ratkoviću**.

Dužionica je nastavljena „risarskim ručkom” u Hrvatskom domu. /**N. S. – D. B. P., „Hrvatska riječ”**/

Maloj Bosni

Dužijanca u Maloj Bosni proslavljena je 25. srpnja u znaku jubileja – 90 godina crkve. Bandaš i bandašica bili su **Nadja Kovač i Marko Borović**, a mali bandaš, **Luka Ivković** imao je dvije bandašice: **Tatjanu Matković i Nataliju Stipić**.

Voditelj misnog slavlja bio je **mons. Andrija Anišić**. Propovijed je započeo izvješćem o tome da je tisak pisao o Dužijanci na Šebešiću 1940. godine, kada su u toj župi bili aktivni križari i križarice. Nije istraženo kada je bila prva Dužijanca u Maloj Bosni, ali izvjesno je da je proslava 11. kolovoza 1940. bila svečana. Svečanu misu zahvalnicu tada je predvodio vlč. **Ivan Kujundžić**

uz koncelebraciju upravitelja župe Ivana Lebovića i vlč. Marka Kovačeva. Crkva na Šebešiću završena je 1931. godine, kada ju je 29. studenog blagoslovio preuzvišeni Lajčo Budanović, dok je vikar šebešićke crkvene općine bio vlč. Pavao Bešlić.

Sliku od slame na kojoj je predstavljen oltar posvećen prije 50 godina izradila je **Kata Skenderović**, a kruh prinesen na oltar ispekla je **Marija Matković**.

Nakon mise procesija je krenula oko crkve, a na kraju mise predvoditelj slavlja podijelio je euharistijski blagoslov s Presvetim. Crkva je zahvaljivala svećanima „Tebe Boga hvalimo” uz zbor i orguljašicu **Jelenu Demšedi**. U večernjim satima, u dvorištu župe održano je bandašicino kolo. /**Nela Skenderović**, „Hrvatska riječ”/

Đurđinu

U crkvi svetog Josipa Radnika u Đurđinu misu zahvalnicu je, o Dužijanci 1. kolovoza, predvodio svećenik Šibenske biskupije don Grgur Alviž.

Nositelji ovogodišnjeg slavlja Dužijance bili su bandaš i bandašica **Marjan Tumbas** i **Ana Dulić**, a mali bandaš i bandašica bili su **Martin Dulić** i **Matea Bako**.

U propovijedi don Alviž rekao je da je Bog čovjeka stvorio iz ljubavi i dao da se svakodnevnim radom

ostvaruje i osigurava sebi i svojim dostojanstven ljudski život. Tu čovjek često vidi svoje granice, svoju nemoć u nekim situacijama kao što su prirodne nepogode, suše ili poplave. Ipak, takve situacije dobre su jer nas opominju da se vratimo k Bogu, da priznamo koliko nam je Božja pomoć potrebna da bi djelo naših ruku uspjelo. „Jako je važno da svoj rad prožmemo Bogom, živom vjerom i pouzdanjem prema onome u čijoj je ruci sve, prema onome koji daruje smrt i život, prema Bogu koji je svemoguć”, naglasio je Alviž.

Misno slavlje pratio je dio Katedralnog zbora „Albe Vidaković” uz orguljsku pratnju **Miroslava Stantića**. Krunu za Dužijancu, sliku svetog Josipa, izradila je u tehnici slame **Marija Vidaković**. U 19 sati u crkvi je održana svečana akademija to jest manifestacija „Rič pod dermom”, a nakon nje u dvorištu župe tradicionalno Bandašicino kolo. /**Nela Skenderović**, „Hrvatska riječ”/

Mirgešu

U mirgeškom Domu kulture 1. kolovoza služena je sveta misa zahvalnica za plodove žetve koju je predvodio preč. **Franjo Ivanković**.

Bez bandaša i bandašice, bez mladih u nošnji koji su bili na gostovanju u inozemstvu, „prava” Dužijanca nije se mogla održati, no na misi su sudjelovali gradski bandaš i bandašica.

U propovijedi Ivanković je, među ostalim, rekao: „Boga možemo sresti ako smo ustrajni. Isus kaže: *Ja sam kruh života, tko dolazi meni neće ogladnjati, tko u mene vjeruje neće nikada ožednjati*. I mi smo to iskusili bezbroj puta, zato se i sastajemo na euharistijskim slavljinama, da bismo ojačali svoju vjeru, ali ujedno i da bismo postali zahvalniji Gospodinu za darove kojima nas danomice obasiplje. Zahvalan čovjek ponizan je i prikladan za primanje i prihvaćanje Božje poruke i Božjeg prijateljstva”, rekao je Ivanković. Nakon blagoslova, ispred Doma uz tambure nekolicina nazočnih je i zaplesala. /**Nela Skenderović**, „Hrvatska riječ”/

Baština zahvale Bogu ponovno i u inozemstvu

Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” s Državnom samoupravom Hrvata u Mađarskoj i gradom Bajom, organizirala je 14. i 15. kolovoza Dužijancu u Baji, najvećem gradu „bajskoga trokuta”, nekada naseljenoga brojnim hrvatskim življem, a već više od 100 godina podijeljenoga državnom granicom.

Bogata duhovna i kulturna baština zahvale bunjevačkih Hrvata Bogu za plodove zemlje i kruh tako je drugi put izašla izvan granica Srbije, nakon ogromnoga uspjeha Dužijance u Zagrebu 2019. godine.

U subotu, 14. kolovoza, gosti iz Subotice s domaćinima, Hrvatima iz Baje i okolice, obišli su Bunjevačku kuću u Vancagi, nekadašnjem selu, a danas predgrađu Baje. Oko stotinu sudionika došlo je tijekom tog prijedpodneva u Baju donijeti dio svoje kulturne baštine, ponosa i ljepote bunjevačkih običaja vezanih uz Dužijancu. Izložba „Bunjevačka nošnja i ris” otvorena je predvečer u Kulturnom centru bačkih Hrvata u Baji, a izložbu je otvorio i o njoj govorio direktor UBH „Dužijanca” **Marinko Piuković**. Izložbi su nazočili veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti **Mladen Andrić**, predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu **Jozo Solga**, predsjednik Hrvatske državne samouprave **Ivan Guban**, predsjednica Kulturnog centra Bačkih Hrvata **Angéla Šokac Markovics** te predstavnici UBH „Dužijanca” i drugih hrvatskih ustanova i udruga Hrvata iz Mađarske.

Tijekom večernjih sati, unutar 4. festivala tamburaša u Baji održana je i folklorna i tamburaška večer, kojoj je prethodio prikaz pogodbe risara. Nakon risara, zai-grali su i mladi folkloraši članovi HKPD „Matija Gubec” iz Tavankuta i HKC „Bunjevačko kolo” iz Subotice, a nastupili su i tamburaški sastavi iz Mađarske „Zabavna industrija”, „Sumartonski lepi dečki”, Orkestar „Vizin” i ansambl „San” iz Subotice.

Euharistijsko slavlje u nedjelju, 15. kolovoza, u crkvi sv. Antuna Padovanskoga u Baji predslavio je subotički biskup **Slavko Večerin**. U homiliji, podsjetio je da evanđelje svetkovine Velike Gospe donosi odlomak evanđelista Luke koji govori o susretu dviju žena, dviju majki, Marije i njezine rođakinje Elizabete. „Događaj tog susreta postaje izvorom radosti: *Tek što mi do ušiju doprije glas pozdrava tvojega, zaigra mi od radosti čedo u utrobi*, kaže Elizabeta. A Marija odgovara: *Veliča duša moja Gospodina*. Radost

koju doživljavamo i nosimo razlikovni je znak koji očituje da smo rođeni za nebo”, rekao je biskup.

„Kršćanin je”, naglasio je on, „po svojem pozivu nositelj radosti. Papa Franjo rekao bi da kršćanin koji širi žalost i beznađe, ne živi kršćanski život. Ne radi se tu o radosti izraženoj jednostavno osmijehom, nego o radosti koja proizlazi iz duboke životne spoznaje i iskustva da smo od Boga bezuvjetno ljubljani, *jer je od koljena do koljena dobrota Njegova nad onima što se Njega boje, jer On raspršuje oholice umišljene, uzvisuje neznatne, a gladne napunja dobrima*”, kazao je Večerin. „Nije riječ o radosti koja bi se mogla ubrizgati izvana ili o umjetno proizvedenom osje-

ćaju nego o radosti koja dolazi iznutra, iz duboko proživljenog stava da smo kao pojedinci i kao zajednica vjernika od Boga željeni i od Boga ljubljani. Zabrinuti ljudi, uvijek pritisnuti nekom tugom, ljudi koji su u neprestanom strahu pred izazovima i krizama ne mogu mijenjati život nabolje. Njima se zato lako manipulira. Stoga, potrebno nam je otkrivati dobro u nama i među nama i radovati se tom dobru. Potrebna nam je

marijanska radost iz koje proizlazi hvalospjev Bogu”, rekao je biskup.

„Bog uzvisuje neznatne. Biti ponizan znači čuvati svijest o primljenim darovima i umijećima kojima se treba razborito koristiti na dobro drugih, čitave zajednice, u međusobnom poštivanju, koje društvo ozdravlja iznutra i gradi prijateljstvo među nama”, istaknuo je biskup Večerin. „Gledati u nebo, razmatrajući Mariju u nebeskoj slavi, ne znači bježati od odgovornosti koje nosi naš ovozemni život nego nam pruža novu životnu kvalitetu i orijentir. Vjera u raj i vječni život hrani nadu. Nijedna ljudska ponuda nije u stanju potpuno ispuniti očekivanja ljudskog srca, jer te težnje može ispuniti samo svemoguć Bog koji je čovjeka stvorio i koji ga čeka u svojoj kući, u nebu. Iz te otajstvene stvarnosti Isus i Marija danas nas obuhvaćaju pogledom svoje ljubavi”, zaključio je biskup Večerin. Na kraju propovijedi biskup je pozvao da „i mi u vrijeme sadašnjih kušnji, pritisnuti raznim nedaćama, molimo Boga da nam po zagovoru Presvete Bogorodice udijeli milost obraćenja te mir duše i tijela”.

Uslijedio je mimohod svih sudionika manifestacije „Dužijanca u Baji”, u kojem su sudjelovala i društva Hrvata iz Mađarske. Program je završen predajom kruha gradonačelnici Baje **Klári Nyirati** koji je predao bandaški par Dužijance 2021. – **Kristina Matković** i **Daniel Kujundžić**. /IKA/

Tragovima kulture protkana Dužijanca

Priskakanje vatre za Svetog Ivana Cvitnjaka

Priskakanje vatre uoči Sv. Ivana Krstitelja, a u narodu zvanog Ivan Cvitnjak, i ove godine priređeno je u Đurđinu i Tavankutu.

Taj gotovo zaboravljeni običaj zahvaljujući sjećanju i zapisu **Alojzija Stantića** obnovljen je prigodom 100. Dužijance te se tako našao među brojnim manifestacijama koje organizira UBH „Dužijanca” tijekom žetvenih svečanosti Dužijance 2021. Ovogodišnje, jedanaesto po redu priskakanje vatre na Sv. Ivana Cvitnjaka održano je 23. lipnja u dvorištu pored crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu. Nakon paljenja vatre, najprije su je priskakali članovi folklornih skupina iz HKC „Bunjevačko kolo” iz Subotice i HKPD „Đurđin” iz Đurđina, a potom djeca i ostali posjetitelji. Uz priskakanje vatre, veže se i običaj da mlade djevojke jedna drugoj ispletu vijenac od ivanjskog cvijeća te s njime na glavi zaigraju nekoliko bunjevačkih plesova, što je također uprizoreno.

Po istom načelu održano je 25. lipnja i priskakanje vatre u Tavankutu ispred Etnosalaša „Balažević”. Taj program godinama unatrag organizira mjesni HKPD „Matija Gubec”.

Takmičenje risara 2021.

U okviru žetvenih svečanosti „Dužijanca 2021.” na njivi pokraj crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu u organizaciji Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” 10. srpnja održano je Takmičenje risara.

Domaćini ovogodišnje manifestacije bili su **Marina i Marin Skenderović** iz Budimpešte. Po riječima risara, ove godine nije bilo lako kositi jer je žito bilo polegnuto i vlažno zbog nevremena koje je prethodnu noć zahvatilo i Đurđin.

Između 17 risarskih parova, koliko ih je bilo ove godine, titulu najboljih ponijeli su neprikosnoveni **Stipan Kujundžić** i njegova risaruša **Ruža Juhas** iz Subotice. Drugo mjesto pripalo je također iskusnom paru **Andriji Tumbasu** i **Emeri Poljaković** iz Tavankuta, dok su se na trećem mjestu našli **Gábor Bazsó** i **Valéria Ludmány** iz Novog Orahova. Osim spomenutih mjesta, na ovogodišnjem natjecanju sudjelovali su risari iz Žednika, Male Bosne, Đurđina, MZ „Pješčara”, Sente, Mužlje, Crne Bare i iz Gornjih Hrgova iz Bosne i Hercegovine.

Iako su večer prije velika kiša i nevrijeme organizatorima dodatno otežali pripreme oko te manifestacije, Takmičenje risara proteklo je onako kako je i planirano. Ranim jutrom isplela su se uža, domaćini su dočekali goste te su risare i okupljene posjetitelje ručkonoše (žene koje nose ručak) poslužile risarskim ručkom serviranom na balama slame. Nakon ručka (doručka) gradonačelnik Subotice **Stevan Bakić** zvonom je oglosio početak natjecanja. Uslijedio je prikaz ručnog košenja žita, rukovetanja, pravljenja snopova i sadivanja krstina. Održano je i natjecanje u kuhanju tarane s divenicom (kobasicom), a u programu nastupili su i najmlađi članovi folklornog odjela HKC-a „Bunjevačko kolo”, dok su djeca predstavila igru na strnjici – „Kasalisicu”.

Land art fest / Festival slame u Tavankutu

Od 10. do 14. srpnja u Tavankutu je održan Land art fest / Festival slame kao dio europskog projekta, a u suorganizaciji HKPD-a „Matija Gubec” iz Tavankuta i Inovativne mreže iz Subotice.

Land art spoj je umjetnosti i prirode, umjetnički pravac gdje se djela stvaraju u prirodi i od prirodnih materijala. Inspirirani vođanskim žitnim poljima, kao glavni materijal festivala odabrana je slama, a kao lokacija Tavankut, s obzirom na to da je to središte slamarškog stvaralaštva. Središnja aktivnost festivala, koji je održan na Etnosalašu „Balažević“, bila je radionica izrade skulptura od slame za mlade i nakon završetka radionice, izložba kreiranih radova, a na otvorenju i zatvaranju priređen je kulturno-umjetnički program. Izrađeno je više skulptura – u središtu su bili ovan i tri ovčice. Voditelji radionice bili su **Dejan Mitić** i **Damir Periškić** iz Udruge Podunav iz Monoštora. U radionici, koja je lokalnoj zajednici ponudila novo viđenje rada sa slamom, sudjelovalo je desetak mališana.

Festival slame u Tavankutu održan je u okviru projekta „Panonna.net – model upravljanja destinacijom“, koji je sufinanciran sredstvima Europske unije iz programa Interreg IPA o prekograničnoj suradnji Hrvatska – Srbija. Projektu je cilj mapiranje i razvoj turističkih potencijala i pravljenje turističkih ruta, linija i paketa u prekograničnoj regiji radi pospješivanja receptivnog turizma, odnosno dovođenja inozemnih turista. Nositelj projekta je Udruga za kreativni razvoj SLAP iz Osijeka, dok su partneri Grad Vukovar, Općina Velika, Otvoreno sveučilište Subotica te Fond turistički klaster mikroregije Subotica – Palić.

Kolonija slamarki u Tavankutu

U organizaciji tavankutskih udruga Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva „Matija Gubec“ i Galerije prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu je od 9. do 17. srpnja organiziran XXXVI. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame.

Ovogodišnja kolonija slamarki bila je u znaku jubileja: 75 godina od osnutka Društva te 60 godina od početka likovnih manifestacija. Tijekom tih 60 godina, tavankutske slammarke priredile su više od 500 izložbi u Tavankutu i Subotici za Dužijancu, te mjestima diljem bivše Jugoslavije, kao i u inozemstvu (Hrvatskoj, Mađarskoj, Sloveniji, Austriji, Italiji, Njemačkoj).

Prva kolonija naive u tehnici slame jedan je od brojnih događaja u okviru Tavankutskih dana kulture, a prvi put održana je 1986. godine i od tada svake godine u srpnju, tijekom osam – devet dana slammarke zajedno stvaraju, razmjenjuju iskustva, pri čemu svaka od njih Gupcu ostavi svoju sliku ili neki drugi rad od slame. Ove godine u radu kolonije sudjelovalo je oko 20 Gupčevih slamarki te jedna gošća iz Srijemske Mitrovice.

Natjecanje u pucanju bičevima

Na ovogodišnjem natjecanju u pucanju bičevima održanom 17. srpnja na njivi pokraj crkve u Đurđinu okupilo se mnogo posjetitelja koji su bodrili i

navijali za 42 natjecatelja ove skoro zaboravljene vještine od 7 do 77 godina.

Natjecatelji su mogli pokazati koliko puta mogu puknuti bičem u 30 sekundi za odrasle i 20 sekundi za djecu. U kategoriji do 10 godina prvo mjesto osvojio je **Ivo Miković**, drugo **Filip Šarčević**, a treće **Lazar Matković**. Prvo mjesto u sljedećoj kategoriji, od 10 godina, pripalo je **Marijanu Tonkoviću**, drugo **Mariju Kujundžiću**, a treće **Pavlu Tumbasu**. U tim dvjema kategorijama bilo je ukupno 22 natjecatelja, među kojima i dvije djevojčice, što je dobar pokazatelj da vještina pucanja bičem neće skoro izumrijeti.

Odrasli sudionici mogli su se natjecati u dvjema disciplinama: u simplom i duplom pucanju bičem. U kategoriji odraslih u simplom pucanju prvo mjesto pripalo je sedamnaestogodišnjem **Borisu Radakoviću**, dok je drugo mjesto osvojio **Slavko Lulić** i treće **Jakov Ivanković Radak**. Prvo mjesto u duplom pucanju pripalo je **Željku Šarčeviću**, drugo **Stipanu Kujundžiću** i treće **Antunu Kudliku**, a natjecateljski dio Šarčevića i Kujundžića pretvorio se u performans koji je nagrađen ovacijama prisutnih.

Organizator natjecanja u pucanju bičevima bila je UBH „Dužijanca“. Svi sudionici natjecanja dobili su zahvalnice za sudjelovanje, a djeca su dodatno dobila i medalje. Prvi u svim četirima kategorijama osvojili su i pokale, dok su prvih troje u najmlađoj kategoriji dobili i nove bičeve koji su dar **vlč. Dražena Dulića**. Za sve okupljene bilo je pripremljeno ono što i dolikuje tome natjecanju: „mašćom kruva“, a druženje je nakon natjecanja nastavljeno uz kuhani grah.

Književna večer u povodu Dužionice

HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora u suradnji s Katoličkim društvom „Ivan Antunović“ iz Subotice u Hrvatskom domu u Somboru 23. srpnja priredili su tradicionalnu književnu večer u povodu Dužionice.

Tema večeri bila je „Povijest ženskog redovništva u gradu Somboru“, a predavač je bio **vlč. Luka Poljak**. Na večeri su predstavljani ovogodišnji bandašica i bandaš 87. Dužionice, a u programu je sudjelovala i Nazorova pjevačka skupina.

Izložba „S Božjom pomoći” u okviru subotičke Dužijance

Nastala s namjerom da na jedinstveni način ukomponira sadržaje vezane uz umjetnost, religiju i kulturu bunjevačkih Hrvata, izložba „S Božjom pomoći” ustanovljena je još 1993. godine, a u međuvremenu postala je tradicionalnom sastavnicom subotičke Dužijance. Ove godine izložba je bila posvećena temi „Bunjevačko tkanje i vezovi”, a priređena je od 21. do 28. srpnja u HKC-u „Bunjevačko kolo” u Subotici.

Izložbu su priredili Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” i Katoličko društvo „Ivan Antunović” u suradnji s HKC-om „Bunjevačko kolo”. Autor izložbe je **Marinko Piuković**, a suradnici u postavci izložbe bili su **Senka Horvat**, **Marin Jaramazović**, **Dajana Šimić** i **Jelena Piuković**.

Izložba se sastojala iz dvaju dijelova: u prvom dijelu prikazan je dokumentarni film „Tkanje i vezovi redatelj” **Rajka Ljubića** iz 2006. godine, a drugi dio činili su eksponati u svečanoj dvorani HKC-a i stalnom postavu „Bunjevačke sobe” u dvorištu Centra. Eksponati su iz privatne kolekcije obitelji **Piuković**, **Nele Skenderović** te fundusa HKC-a „Bunjevačko kolo”.

Održan 25. saziv Međunarodne likovne kolonije Bunarić

U sklopu programa Dužijance u Subotici tradicionalno je održana i Međunarodna likovna kolonija Bunarić, koju organizira HKC „Bunjevačko kolo” u svojim prostorijama. Ove godine od 29. do 31. srpnja održan je njezin jubilarni, 25. saziv, koji je okupio četrdeset slikara, amaterskih i profesionalnih, kako gostiju iz Srbije (Subotice, Beograda, Srijemske Mitrovice, Kruševca, Sombora, Rume, Crvenke, Novog Sada, Zrenjanina, Kikinde i Đale) i Bosne i Hercegovine, tako i „domaćih” članova Likovnog odjela tog centra.

Tijekom kolonije, nastalo je 60-ak radova u raznim tehnikama, raznih stilova, poetika i izraza. Iako kolonija nema službenu temu, kao i ranijih godina prevladavaju teme vezane uz žetelačke radove i ravničarski krajolik te znamenitosti grada Subotice. Prvog dana kolonije otvorena je i izložba radova nastalih na prošlogodišnjoj, 24. bunaričkoj koloniji. Prigodom otvorenja kraću izvedbu izveli su članovi Književno-teatarskog kluba HKC-a.

Rič pod đermom u znaku Zbornika radova Seminara bunjevačkog stvaralaštva

U okviru manifestacije *Rič pod đermom*, koju treću godinu zaredom organizira HKPD „Đurđin”, 1. kolovoza u crkvi sv. Josipa Radnika u Đurđinu predstavljen je Zbornik radova „Čuvari tradicije”, tiskan u povodu deset godina Seminara bunjevačkog stvaralaštva u Tavankutu.

Urednica Zbornika **Ivana Petrekanić-Siç** uz predstavljanje te publikacije, u kojoj je na oko 150 stranica

obrađeno pet poglavlja: Crstice iz povijesti – naroda, mjesta i Društva, Nošnja i rukotvorine na ponos, Glazba – sviranje i pjevanje, Život u običajima i bunjevački narodni plesovi, uz dodatak CD-a s notnim i zvučnim zapisima svih bunjevačkih plesova i DVD-a s video snimkama bunjevačkih plesova te frizura i oglavlja, istaknula je da je upravo „bunjevačka rič”, uz sav vrijedni sadržaj, ono što taj zbornik čini iznimno značajnim.

Književna večer KD „Ivan Antunović”

Književna večer koju uoči Dužijance tradicionalno priređuje Katoličko društvo „Ivan Antunović” održana je u četvrtak, 5. kolovoza, u Velikoj dvorani HKC „Bunjevačko kolo” u Subotici. Bila je posvećena 25. obljetnici djelovanja Bunjevačko-šokačke knjižnice „Ivan Kujundžić”.

Tim povodom predavanje je održala dosadašnja pročelnica odjela **Katarina Čeliković** koja je pojasnila značaj Bunjevačko-šokačke knjižnice koju je osnovao veliki pregalac u kulturi, bibliofil, istraživač i svećenik Ivan Kujundžić 1946. godine. Drugo predavanje održala je nova pročelnica odjela Društva, apsolvantica na Pedagoškom fakultetu u Somboru, smjer bibliotekar-informatičar, **Tatjana Pelhe**, koja posljednje tri godine radi na uređivanju fonda Bunjevačko-šokačke knjižnice Ivan Kujundžić.

Predsjednik Društva vlč. **Josip Štefković** na kraju večeri proglasio je ovogodišnje dobitnike nagrade

Društva „Ivan Antunović”. U kategoriji zaslužnog pojedinca nagradu je dobila slikarica iz Subotice **Cilika Dulić-Kasiba**, koja i pri kraju osmog desetljeća života neumorno stvara i radi. U kategoriji zaslužne udruge, nagrada je dodijeljena **Vicepostulaturi sluge Božjega oca Gerarda Tome Stantića** koja svoje sjedište ima u Somboru. Nagrađena je i obitelj **Ivana i Tatjane Vukov** s petero djece iz subotičke Župe svetog Roka. Svi su oni na svoj način aktivni u hrvatskoj zajednici i Katoličkoj Crkvi na ovim prostorima.

Tamburaška i folklorna večer Dužijance 2021.

Uoči centralne proslave žetvenih svečanosti u Subotici, Dužijance 2021., u petak, 6. kolovoza, održana je tamburaška večer, predstavljanje bandaša

i bandašice, izbor njihovih pratilaca te dodjela nagrada najboljim aranžerima izloga.

Odmah na početku programa katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** predstavio je ovogodišnjeg bandaša i bandašicu, a nakon toga tamburašku večer otvorio je Subotički tamburaški orkestar koji je nastupio pod dirigentskom palicom **Marijane Marki**, a kao vokalni solist s orkestrom je nastupio **Tomislav Vukov**, izvedeći svoje autorske pjesme. Uz spomenuti orkestar, tijekom večeri nastupili su i tamburaški ansambli „Hajo” i „San”.

Mladi odjeveni u svečanu bunjevačku nošnju natjecali su se za ovogodišnje pratitelje bandaša i bandašice, a stručni žiri imao je zadaću odabrati one *najlipče*. Ocjenjivali su se stas, nošnja, hod, usklađenost, autentičnost nošnje i cijeli dojam. Za treći par izabrani su: **Josipa Kujundžić** i **Miroslav Hampelić**, oboje iz Subotice. Drugi pratitelji bili su **Mila Kujundžić** s Čantavirske ceste i **Matej Katić** iz Subotice, a *najlipči* pratitelji bandaša i bandašice, po odluci žirija, bili su **Milica Vojnić Hajduk** iz Žednika i **Luka Sudarević** iz Subotice.

Tijekom večeri, proglašeni su i najljepše ukrašeni izlozi u gradu u duhu Dužijance. Prvo mjesto pripalo je autorici **Zorici Ivković** za izlog pod nazivom *Risarski ručak*. Drugo mjesto osvojile su **Slavica Temunović** i **Marina Piuković** za izlog *Bandaš*, a treće mjesto članice LUSA-e **Ana Jaramazović**, **Olga Kiš** i **Eva Aroksalaši** za izlog *Od zrna žita do slike*.

Narednog dana, 7. kolovoza, na subotičkom gradskom trgu održana je folklorna večer. Najprije su risari posjetili spomenik Risaru i bistu Blaška Rajića te ih okitili žitnim vijencem, a potom su se uputili na gradski trg, gdje je bio scenski prikaz nekadašnje pogodbe risara, odnosno bandaša i domaćina. Ondje su predstavljeni i oni najbolji risari, koji su se istaknuli na manifestaciji Takmičenje risara. Risari su bunjevačkim kolom otvorili i folklorni dio programa na kojem su nastupili članovi HKC „Bunjevačko kolo” iz Subotice, HKPD „Matija Gubec” iz Tavankuta, OKUD „Mladost” iz Subotice, MKC „Népkör” iz Subotice te gosti UZNTK „Šumadija” iz Batočine.

Devetnica u čast bl. Marije Petković u Župi sv. Roka u Subotici

Devetnica u čast bl. Marije Petković održana je u vjeronaučnoj dvorani i crkvi sv. Roka od 1. do 8. srpnja. Svaki od dana bio je molitveno posvećen jednoj od tema današnjega vremena, napose u kontekstu Župe. Svaki dan započinjao je molitvenim programom, nakon koje je slavljen sveta misa.

Dana 1. srpnja, štovatelji blaženice molili su na nakanu nezaposlenih i onih koji imaju financijske probleme. Idućega dana molitve za duhovna zvanja predvodile su sestre Družbe Kćeri Milosrđa iz samostana u Subotici. Misa je bila slavljen na nakanu buđenja duhovnih zvanja u Družbi koju je bl. Marija utemeljila. Dan 3. srpnja bio je posvećen molitvi za duše u čistilištu. Molila su se slavna otajstva uz meditaciju na teme bl. Marije, a na tu nakanu slavljen je i misa. U nedjelju, 4. srpnja, slavljen je Dan obitelji, beba i djece – dan života. Nakon misa, blagoslovljena su djeca i obitelji.

Idući dan bio je posvećen misijama i novoj evangelizaciji. Molitveni dio sastojao se od hvala, zaziva i kantika bl. Marije. U utorak, 6. srpnja, slavljen je dan starih i bolesnih. Molio se križni put bl. Marije Petković, a i sveta misa slavljen je s nakanom za bolesnike, uz podjelu bolesničkog pomazanja. Srijeda, 7. srpnja, bila je posvećena bračnim parovima koji žele dobiti djecu. Nakon molitve krunice za život, misa je prikazana za

bračne parove koji žele djecu i za trudnice u rizičnim trudnoćama. Pretposljednji dan bio je dan milosrđa. Molitveni dio sastojao se od otajstava svjetla uz meditacije bl. Marije, dok je nakana svete mise bila za siromašne, za koje su sakupljani i darovi.

Blagdan bl. Marije Petković, suzaštitnice župe, zaštitnice časnih sestara Družbe Kćeri Milosrđa koje djeluju u župi i djece, roditelja te odgojiteljica subotičkih vrtića „Marija Petković – Sunčica” i „Marija Petković – Biser” proslavljen je 9. srpnja. Prije svete mise upriličen je igrokaz unutar prigodnog programa u blaženičinu čast. Nakon mise, koju je slavio župnik **mons. Andrija Anišić**, u zajedništvu s **vlč. Josipom Kujundžićem** i **vlč. Tomislavom Vojnićem Mijatovom**, bila je prigoda za štovanje moći blaženice. Na misi, pjevali su mladi iz VIS-a „Ritam vjere” i Molitvene zajednice „Proroci”, uz glasnu podršku oko 160 djece i animatora Subotičkog oratorija. /Zv./

Crkva Snježne Gospe u Žablju nije zaboravljena

U lipnju ove godine u cijelosti je obnovljen krov župne crkve Snježne Gospe u Žablju.

Župna crkva Snježne Gospe u Žablju sagrađena je 1824. godine. Tijekom bune 1849. godine je izgorjela, ali je poslije obnovljena. Sadašnja crkva izgrađena je 1900. – 1901. godine. Posljednjih godina bila je u vrlo lošem stanju, napose krov čiji je dio bio urušen. Nakon nekoliko faza radova, konačno je u lipnju ove godine krov u cijelosti obnovljen. Potpora za obnovu dobivena je od Zaklade „Teleki László” iz Budimpešte. Zahvalnost dugujemo svima koji su na bilo koji način pomogli da se uradi krov. U planu je nastavak radova na obnovi pročelja i enterijera crkve. Nadamo se da će naša mala zajednica

katolika u Žablju u skorije vrijeme mise, koje se slave jednom mjesečno u kapelici u prednjem dijelu crkve, moći održavati u brodu crkve. /M. R./

Proslava Karmelske Gospe u Somboru

Članovi Karmelskog svjetovnog reda u Somboru, štovatelji Gospe Karmelske, i vjernici Sombora proslavili su 16. srpnja spomendan Gospe Karmelske misom koju je predslavio subotički biskup mons. Slavko Večerin.

Misa je započela procesijom u kojoj su mladi u svećanim bunjevačkim nošnjama unijeli u crkvu kip Gospe. Čestitavši svetkovinu karmelićanima i Marijinim štovateljima, mons. Večerin u homiliji podsjetio je na početke karmelskoga reda i značenje brda Karmela u duhovnosti članova toga reda.

„Svi mi, kršćani, pozvani smo popeti se na Karmel, tj. pronaći taj vrt koji cvjeta u tisuću boja, koji obiluje krasnim cvijećem, u kojem se uživa jer je to mjesto gdje je Bog. Sveti Ilija na brdu Karmelu bio je udubljen u molitvu. Njegovu narodu bilo je teško, patio je jer nije bilo kiše, a posebno u tom podneblju, gdje je svuda pustinja, voda znači život... i Ilija se molio za kišu, molio je Boga da se smiluje njegovu narodu. Kiša koja nama kao narodu zaista treba je kiša Božje milosti, rosa Duha Svetoga, dar koji možemo dobiti samo s Neba. Molitva je, tako, prva pouka blagdana Gospe Karmelske”, kazao je biskup u homiliji.

Druga je pouka blagdana, po njegovim riječima, da priznamo vjerom Isusa svojim Otkupiteljem, pravim Bogom i pravim čovjekom te mu ljubavljju poput Marije služimo. „U evanđeoskom nas događaju ispod križa na Golgoti, gdje Isus Ivanu predaje svoju majku, Marija poučava svojim primjerom da se ne smijemo dati slomiti ni od kakvih teških iskustava, ni od boli, pa čak ni od smrti. I nama se valja boriti s mnogo teškoća u životu: bolesti, žalosti, ostavljenost, porazi, nerazumijevanje, mnogo je danas tuge i zapuštenosti, nebrige mladih za starije, traženja prevelike udobnosti odraslih. Poput Marije, strpljivo nam je nositi svoj dio patnje i vjerovati u Isusa”, kazao je u zaključku Večerin.

Karmelske zajednice pripravljalje su se za spomendan devetnicom. /M. T./

Sv. Ana na Kerskom groblju u Subotici: „U starosti pozvani smo na duhovni rad”

Na subotičkom kerskom groblju 26. srpnja proslavljeno je proštenje sv. Ane, zaštitnice kapele i groblja. Svetu misu predslavio je vlč. Daniel Katačić, upravitelj đurđinske župe, u zajedništvu sa župnikom mons. Andrijom Anišićem i župnim vikarom vlč. Draženom Skenderovićem te đakonom vlč. Ferencom Sótanyijem, koji je propovijedao na mađarskom jeziku.

„Sv. Ani mole se parovi koji ne mogu dobiti dijete”, kazao je predvoditelj mise u homiliji. „Spoznaja o vlastitoj neplodnosti za svaki bračni par teško je iskustvo, no uz pomoć zagovora sv. Ane mnogi neplodni parovi bili su obdareni potomstvom. Također, mnogi za koje ipak nije

bio Božji plan da budu naravni roditelji, zagovorom svetice spoznali su mogućnost ostvarivanja roditeljstva u posvajanju i brizi za djecu. Mnogi su, također, svojom molitvom rodili mnogu djecu na obraćenje i tako ih priveli Kristu. Ne smijemo zaboraviti da, kada izmolimo nečije obraćenje, postajemo njihovi duhovni očevi i majke i da ćemo se u nebu s njima radovati kao s vlastitom djecom”, kazao je on. Napominjući da su Joakim i Ana zaštitnici starijih osoba, Katačić je nastavio: „Ponekad nam se čini da, kad dođe starost, sve biva izgubljeno. Ne možemo više raditi kao nekada i bivamo obeshrabreni, mislimo da ne vrijedimo ničemu. No dok smo u mladosti i zrelijoj dobi radili fizičke poslove i tako zavrjeđivali kruh, u vrijeme starosti i mirovine pozvani smo na duhovni rad. Ne možeš pomoći kćeri u kuhanju, spremanju ili šivanju? Ne možeš više pomagati sinu oko traktora ili na njivi? Nemoj se obeshrabriti, jer još uvijek možeš raditi. Možeš moliti za ono u čemu ne možeš na fizički način pomagati svojoj djeci. Možemo slobodno reći da je vrijeme provedeno u molitvi radni staž koji se piše svima nama, a osobito onima koji zbog starosti ili bolesti ne mogu raditi teške poslove”, zaključio je Katačić.

Slavlje, na kojem se okupio lijepi broj vjernika unatoč velikoj vrućini, uvećao je zbor župe sv. Roka uz ravnanje s. Silvane Milan, a za orguljama je bio Filip Čeliković. Župnik je sv. misu prikazao za sve sudionike proštenja i za sve pokojnike koji su pokopani u tom groblju. /Zv. – FB Župa sveti Rok/

Oproštaj Monoštoraca od preč. Gorana Vilova

Oproštajnu misu u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla preč. Goran Vilov slavio je 11. srpnja.

Prije završetka mise, djeca, članovi Kulturno-umjetničkog društva Hrvata „Bodrog” priredila su župniku, koji je otišao na službu u Vajsku i Bođane, oproštaj, recitirajući i pjevajući. „Hvala za sav trud i strpljenje s nama, za sve ono što ste nam dali, ne samo riječi, već svakoga dana Krista u euharistiji”, kazala je **Anita Đipanov Marjanović** u zahvali u ime župe. „Davne 2005. godine, oči Monoštoraca bile su širom uprte u mladog svećenika. Neki su u njemu vidjeli mladost, neki entuzijazam, neki neiskustvo. Neki su zastali i promatrali sumnjičavo: što će biti od tog mladog diteta? Ubrzo su sve te oči počele otkrivati svećenika koji je došao iskrena srca. Isus je Šimunu rekao da će *loviti ljude*. Tako ste i Vi, iz godine u godinu, lovili nas i približili nas uskrsnome Kristu. Zaista Vam možemo reći hvala na svakoj molitvi, blagoslovu, krštenju, vjenčanju, bolesničkom pomazanju, hvala na svakoj suradnji, susretu. Bogatstvo koje ste nam dali, nosit ćemo sa sobom”, kazala je Đipanov. Župniku Vilovu darovana je misnica u ime župljana, slika s motivom Gospe Lurdske autora **Stipana Kovača** te buket bijelog cvijeća.

„Hvala svima vama dječice, mladi prijatelji, svi dragi vjernici i na sv. misi i svima Monoštorcima i prijateljima Monoštora na 16 godina dobrote, ljubaznosti, prijateljstva, molitve, pomoći, pjesme, plesa i veselja. Bog vas blagoslovio i sačuvao u ljubavi. Hvala svima što čuvate selo i ulažete svoje biće u njega raznim lijepim akcijama, nastupima, koncertima, dok čuvate običaje i stare zanate, dok podižete eko svijest o našoj divnoj prirodi”, kazao je u odgovoru Vilov. Nakon mise, svi župljani pozvani su na domjenak u dvorištu crkve. /Zv./

Tavankučani se oprostili se od preč. Franje Ivankovića

Župljani tavankutske župe Presvetoga Srca Isusovog oprostili su se od dugogodišnjega župnika Tavankuta i Mirgeša preč. Franje Ivankovića na misi Dužijance, 18. srpnja.

U ime župe, dosadašnjem župniku zahvalila je **Bernadica Vojnić Mijatov** tekstom koji je sastavila **Mirjana Crnković**: „Hvala Vam što ste svojim radom često pomagali da ova sela procvjetaju, na svakom proštenju u Gornjem Tavankutu, na ustrajnoj organizaciji Dužijance u Mirgešu, na svakoj pomoći u školi, Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu, kada gosti posjećuju Donji Tavankut, a ne zaboravimo i najdraže nam, čikerijsko proštenje”. Simbolični dar – kufer i sliku od slame, predali su predstavnicima župljana.

U ime HKPD „Matija Gubec” od župnika se oprostio predsjednik **Ladislav Suknović**. „Često smo potvrđivali da naše malo lokalno *sveto trojstvo* – župa, škula i *Gubec* čine zajedništvo na kojem počiva naša zajednica i razvija se za primjer drugima. Tavankut i Mirgeš navijek će Vam biti dom”, kazao je on.

Obraćajući se Ivankoviću, domaći sin vlč. **Tomislav Vojnić Mijatov** rekao je: „Isus Krist sijač je Božje riječi u ljudskim srcima, ali je zadaću naviještanja i oplemenjivanja te iste Riječi povjerio Vama prije 23 godine na ovoj našoj tavankutskoj i mirgeškoj piskovitoj njiivi. Vjerujem da svaki iskreni i dobronamjeran župljanin ove župe može posvjedočiti da ste bili revan i predan Kristov svećenik na oltaru, graditelj i obnovitelj crkve, župne kuće, kapelice, Kristov suradnik u izgradnji duhovnosti žive Crkve. Duhovna zvanja koja ste imali u Somboru i ovdje u Tavankutu izmoljena su od Boga, ali bez molitve zajednice i župnika, ta zvanja možda bi bila ugašena. Hvala Bogu što Vas je stavio na moj životni put i za Vašu podršku koju ste mi pružali sve do Kristova oltara”. /Zv. – FB „Dužijanca”/

Oproštaj od vlč. Luke Poljaka u Somboru

Luka Poljak, od župljana župa Uzvišenja sv. Križa i sv. Nikole Tavelića u Somboru, oprostio se na svetim misama 18. srpnja.

Za svećenika u Župu Uzvišenja svetog Križa u Somboru u jesen 2020. došao je mladi Luka Poljak i župljani su ga prihvatili s radošću. Tijekom kratkog vremena upoznavanja, od listopada protekle do srpnja ove godine, trudio se što više približiti župljanima. Svakog prvog petka obilazio je bolesne, sudjelovao u pripremama prvopričesnika i krizmanika i druženju u slobodno vrijeme. Sretni smo što se za Božić prvi put čuo zvuk orgulja u crkvi, i to zaslugom našeg svećenika. Nažalost, došlo je i vrijeme kad smo se morali rastati od njega. Na svečanoj misi 18. srpnja s nekoliko rečenica od njega se oprostila predsjednica Pastoralnog vijeća **Ana Skenderović**, predavši mu slike somborskog slikara **Jenőa Visinke**. Poljak je biranim riječima zahvalio župljanima na potpori, povjerenju, na svim lijepim i manje lijepim situacijama koje život nosi. Pamtit ćemo ga kao pastira koji je sakupljao svoje stado. /Marica Mikrut/

Oproštajna misa vlč. Marinka Stantića u Aleksandrovu

Oproštajna misa od župnika Župe Marije Majke Crkve vlč. Marinka Stantića slavljena je 18. srpnja. Stantić je u župi u Aleksandrovu služio posljednjih pet godina.

Župnik je na kraju propovijedi spomenuo sve promjene u župi tijekom njegova boravka u njoj. Na kraju mise, djeca i zbor pjevali su „Krist jednom stade na žalu“, djeca su recitirala i poklonila župniku crteže i medalju za najboljeg župnika. Pastoralno vijeće, kao i cijela župna zajednica, zahvalili su dosadašnjem svećeniku prigodnim darovima. Svima nam je bilo teško prihvatiti tu odluku. /Ksenija Ivanković Radak/

Ispraćaj žedničkog župnika preč. Željka Šipeka

Na svečanoj misi u crkvi sv. Marka u Žedniku, vjernici ove župe 18. srpnja zahvalili su Bogu za 20 godina svećeničke službe župnika preč. Željka Šipeka i oprostili se od njega.

Euharistijsko slavlje počelo je ulaznom procesijom ispred župnog stana u kojoj su bili brojni ministranti, kraljice i mladi odjeveni u bunjevačke nošnje, predvoditelj misnog slavlja župnik Šipek i vlč. Miroslav Orčić.

Nakon završetka mise, prvo su nastupile kraljice s kraljičkom pismom, koju je za tu prigodu napisala Marina Vincer. Oproštajni govor u ime ministranata i zahvalu na vremenu provedenom u ministrantskoj službi je napisao Marjan Skenderović, a pročitao Davor Skenderović. Angéla Fülöp oprostila se u ime vjernika Mađara i zahvalila mu na uloženu trudu da savlada mađarski jezik i održi malu i složnu mađarsku zajednicu. Nakon toga, Katica Virág pročitala je meditaciju blagoslova. Oproštajni govor članice Pastoralnog vijeća Ljubice Vukov pročitala je Jacinta Dulić. To je bio osvrt na rad svećenika na župi tijekom dva desetljeća i zahvala za sve što je činio. Dva svećenička zvanja (vlč.

Dražen Dulić i fr. Stjepan Saša Bukvić OP) pratio je i bdio nad njima od njihovih početaka do mladih misa. Ljubica Vukov uručila je dar u ime zajednice, a Kata Šetrov i Snežana Džavić osmislile i izradile aranžman. Vjeroučiteljica Mirela Varga također je predala dar u znak zahvalnosti za lijepu suradnju u radu s vjeroučenicima.

U oproštajnom govoru, župnik se prisjetio prve mise koju je slavio u Žedniku i prvog obraćanja župljanim. „Bog je mnogo učinio u tom razdoblju i bez Njega ne bismo mogli ništa učiniti. Sve zasluge pripisujem samo Njemu! Povjerenje koje mi je od vas trebalo osjećao sam u svemu, kako kroz iskrene razgovore, tako i kod obnove objekata, napose kod prikupljanja novca“, kazao je Šipek. Rado se prisjetio onih župljana koji više nisu među nama. „Kruna uspjeha jednog župnika upravo je u ljubavi i požrtvornosti svojih župljana i ja sam vam doživotno na tome zahvalan“, kazao je na kraju svećenik Šipek. /Ljubica Vukov/

Oproštaj od vlč. Daniela Katačića u Novom Sadu

Oproštajna misa vlč. Daniela Katačića proslavljena je 27. lipnja u župnoj crkvi Imena Marijina u Novom Sadu. On je u toj župi služio kao đakon i svećenik posljednje tri godine.

Župljani su se od svojeg vikara oprostili s nekoliko govora koji su bili prožeti njegovim životom i radom na toj župi. Župljani će pamtiti kako su još više zavoljeli mise, klanjanje, molitvu krunice i druge pobožnosti, jer ih je primjer vlč. Katačića na to potaknuo. Mise su uvijek bile svečane, pune ljubavi i topline. Velečasni Katačić trudio se održavati disciplinu, ali uvijek je bio spreman i na šalu. Imao je osjećaj za druge oko sebe. Razumijevao je svoje župljane, njihove potrebe i osjećaje i bio spreman na savjet, pomoć i potporu. Kada je u crkvi vladala tišina zbog pandemije, vjernicima je pomogao da izgrade Crkvu u svojem srcu. Želimo mu da i dalje bude dobar pastir. Pratimo ga svojim molitvama i poručujemo – „Prepušti Gospodinu putove svoje, u Njega se uzdaj i On će sve voditi“. /Jelena Pinter/

Ispraćaj vlč. Dražena Dulića u Đurđinu

U nedjelju, 18. srpnja, vlč. Dražen Dulić služio je svetu misu zahvalnicu Bogu za protekle četiri godine i upriličio oproštaj od te župe, s obzirom na to da je premješten na službu župnika u Monoštor.

Nakon zahvale Bogu, vlč. Dulić zahvalio je i svim vjernicima na podršci, pomoći i suživotu u župnoj zajednici u Đurđinu. Župljani su također iskazali svoju zahvalnost dosadašnjem župniku. Načelnik Pastoralnog vijeća **Ivan Stipić** izrekao je riječi zahvale za sva učinjena djela, za duhovni i materijalni rast i napredak župe. Uručio mu je novčani dar župne zajednice. U ime HKPD „Đurđin“, s kojim je župnik lijepo surađivao, predsjednica društva **Marica Stantić** predala mu je cvijeće. Mladi su također priredili svoj dar, roštilj kojim su se svi počastili nakon mise. /**Verica Dulić**/

Oproštaj od župnika u Vajskoj i Bođanima

Župe sv. Jurja u Vajskoj i sv. Ilije u Bođanima oprostile su se 18. srpnja od vlč. Vinka Cvijina, koji je u njima bio župnik od 2013. godine.

Oproštajni govor u ime Vajštanaca pročitala je **Amalija Šimunović**. Djeca u šokačkim, mađarskim i

rumunjskim narodnim nošnjama prinijela su darove. **Hana Šimunović** pročitala je pjesmu Phila Bosmansa „Sretan čovjek dvostruko vrijedi“, a u stihovima te pjesme župljani su pronašli svojega župnika. **Marin Šimunović** pročitao je molitvu sv. Franje. Misno slavlje animirao je župni zbor. Poslije mise, u župnoj dvorani uslijedilo je druženje.

Župa sv. Ilije proslavila je 20. srpnja crkveni god oproštajnom misom od župnika Cvijina. Misno slavlje predvodio je župnik u koncelebraciji s **vlč. Draganom Muharemom** i **mons. Andrijom Anišićem**. U ime župne zajednice oproštajno pismo pročitao je **Ivica Straćinski**, a pjesnik **Josip Dumendžić** za tu prigodu

napisao je oproštajnu pjesmu. Misno slavlje animirao je župni zbor, a poslije mise, svi su se mogli počastiti u župnoj dvorani.

Na obje mise je dosadašnji župnik zahvalio župljanima, domaćicama, sakristanima, pastoralnim vijeću, pjevačima, svima koji su ga radosna srca dočekivali u svojim domovima na svemu. „U ovih sedam godina i devet mjeseci svoje prvo svećeničko iskustvo koje imam stekao sam ovdje, među vama, i to se ne može zaboraviti. Moje ste prve župe, ono što sam naučio ovdje nosit ću tijekom cijeloga života“, poručio je Cvijin. /**A. Š.**/

Oproštaj od župnika u Župi Imena Marijina u Novom Sadu

Zajednica župe Imena Marijina u Novom Sadu oprostila se od svojega dosadašnjeg župnika preč. Róberta Erharda na misma koje su služene na mađarskom i na hrvatskom jeziku 11. srpnja.

Prije svečanoga blagoslova, od župnika se u ime župnoga zbora oprostila veteranka zbora **Anica Poljak**, a u ime vjerničkoga puka čitačica **Indira Popadić**. „Biti župnik u današnjem vremenu iznimno je zahtjevna uloga, koju ste Vi maestralno obavljali. Neprestano ste se trudili ulagati u obnovu crkve, popravili ste struju,

rasvjetu, grijanje, pročelje, župni dom, renovirali vjeronaučnu dvoranu. Voljela bih da znate s kakvom smo srećom, srcem punim ljubavi izlazili s misa poslije Vaših propovijedi, te da su nas Vaše riječi liječile i davale nam snagu za novi radni tjedan, za novu pobjedu u složenim vremenima u kojima živimo. Hvala Vam za svaku toplu riječ, za svaku propovijed kojom ste nas potaknuli da budemo bolji ljudi, pametniji, mudriji, hrabriji, *kristoloki*, kako Vi kažete. Sigurna sam da su naša braća i sestre u Bajmaku dobri i poštteni ljudi, koji su se iskreno molili dragom Bogu kada su izmolili takvog župnika“, kazala je ona. Nakon zahvale Erhard je pozvao župljane na domjenak i pojedinačni oproštaj u vrtu župnoga doma. /**Zv.**/

Zahvala vlč. Marijanu Vukovu u Župi Uskrsnuća Isusova u Subotici

Marijan Vukov, dosadašnji župnik Župe Uskrsnuća Isusova u Subotici oprostio se 18. srpnja na misi u župnoj crkvi od svojih dotadašnjih župljana.

U nedjelju 18. srpnja, nakon nepune dvije godine njegovog boravka i župničke službe, vjernici Župe Uskrsnuća Isusova vrlo emotivno izrekli su zahvalnost vlč. Marijanu Vukovu koji je imenovan župnikom u Tavankutu. Nakon nekoliko mjeseci njegove službe, nastupilo je vrijeme korone, vrijeme tišine u koju smo svi ušli nespremni. Išli smo u susret blagdanima nesigurni, neprovjerenim stazama, uplašeni. S mladim župnikom učili smo hodati novim prilikama života.

Okupio nas je ponovno u našoj župi služeći mise koje su prenošene YouTube-om.

Velečasni Marijan znao je u šali nazivati sebe „covid” župnikom. Pamtit ćemo ga po propovijedima kojima je prenosio poruke evanđelja i biranim riječima upozoravao nas da trebamo paziti na prvom mjestu o svojem duhovnom životu. Vukov je svojim dolaskom donio mnogo dobrog i lijepoga našoj župi. Uključio se u župnu zajednicu i prihvatio sve dotadašnje aktivnosti koje, kako je sam rekao, stoje na čvrstim temeljima našeg starog župnika **mons. Bele Stantića**. Nastavio je okupljati i mlade i stare, na vjeronauku, klanjanju, svetim misama, župnim tribinama, ministrantskim susretima...

Na kraju svete mise, vlč. Vukov zahvalio je svim župljanima na lijepoj suradnji i poručio: „Ne treba negdje biti dugo da bi ti bilo žao što odlaziš”. /**Emina Kujundžić**/

Zavjetno-zavičajni dan u Vajskoj

HKU „Antun Sorgg” i Župa sv. Jurja proslavili su zavjetno-zavičajni dan tijekom spomendana Pohoda Blažene Djevice Marije (Srpna Gospa), 2. srpnja. Naši stari su svoj zavjet Gospi dali još davne 1893. godine kod prve dunavske poplave, a svjedočanstva o veličini poplave nalaze se na našim župnim crkvama sv. Ilije u Bođanima i sv. Jurja u Vajskoj. Na obje crkve postoje pločice koje označavaju visinu vode i godinu kada se poplava zbila.

Svečano misno slavlje predslavio je naslovni opat **preč. Róbert Erhard**, u koncelebraciji sa župnikom **vlč. Vinkom Cvijinom**, dekanom Bačkog dekanata **preč. Josipom Štefkovićem** i **vlč. Dominikom Ralbovskym**. Misno slavlje animirao je mješoviti župni zbor i zbor „Santa Maria” iz Bača kojima je ravnao **David Bertran**. Poslije misnoga slavlja, uslijedila je procesija s Gospinim kipom.

Kako drukčije započeti kulturni program u šokačkom kraju nego „Šokačkom himnom”. Nju je izvela **Emilija Kovačev** iz Bođana u pratnji orguljaša Bertrana. Uslijedio je nastup HKC „Bunjevačko kolo” iz Subotice. Na tom području nekada davno bilo je posađeno mnogo dudova, danas ga baš više i nema. Za što je, osim za rakiju, služio prikazala su dječica iz HKU „Antun Sorgg”. Djeca su izvela i splet dječjih plesnih igara. Dječje pjesmice **Josipa Dumendžića Meštra** recitirala su djeca iz Bođana, koju je za tu prigodu uvijek bala **Ivana Herbst**. Pjesme **Tonke Šimić** rođ. **Pelajić** pročitala je **Amalija Šimunović**. Oba zbora izvela su tri skladbe. Iz prošlosti i otrgnutu

od zaborava pjesmu Josipa Dumendžića Meštra koju je uglazbila **Nermína Košutić**, „Ostani mi ponostia”, otpjevali su Emilija Kovačev i orguljaš Bertran.

Zavjetno-zavičajnom danu nazočili su, među brojnim drugim gostima, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov** i predsjednik Izvršnog odbora HNV-a **Lazar Cvijin**. /**A. Š.**/

Proslava Gospe Tekijske – Velike Tekije

Ubiskupijskom svetištu Gospe Tekijske u Petrovaradinu 5. kolovoza svečano je proslavljen blagdan Snježne Gospe – Velike Tekije.

Prva misa slavljenja je u 8 sati na njemačkom jeziku. Predslavitelj je bio župnik u Lačarku **vlač. Ivica Zrno**. Zatim je misu na mađarskom jeziku predvodio subotički biskup **mons. Slavko Večerin**. U homiliji, podsjetio je vjernike na povijest blagdana Gospe Snježne, na događaj kada je u Rimu 352. godine pao snijeg 5. kolovoza, a Gospa je u viđenju od tadašnjega pape tražila da na tome mjestu podigne crkvu. Biskup Večerin posebno je naglasio da u svima koji su kršteni u Isusovo ime postoji privrženost Isusu Kristu i Mariji. „U nama raste milost djeteta Božjeg, mi smo Božja stvorenja te tako trebamo poštivati i sebe i druge”, istaknuo je biskup i homiliju zaključio misliju da „nas blagdan koji slavimo uči da znamo poštivati Blaženu Djevicu Mariju, Bogorodicu, ali i sebe, onaj Duh Božji koji prebiva u nama”.

Svečanu euharistiju u 11 sati na hrvatskom jeziku predslavio je beogradski nadbiskup i metropolita **mons. Stanislav Hočevar** u koncelebraciji s biskupom Večerinom, biskupom domaćinom **Đurom Gašparovićem** te svećenicima iz Srijemske i Subotičke biskupije, kao i Beogradske nadbiskupije. Na početku euharistijskoga slavlja, upravitelj svetišta **vlač. Ivan Rajković** pozdravio je biskupe koji su se odazvali pozivu da slave misna slavlja. Kazao je da se tim blagdanom, prisjećajući se povijesnoga događaja, žele još više učvrstiti u vjeri.

Nadbiskup Hočevar u homiliji kazao je da se svi vjernici s toga hodočašća trebaju vratiti preobraženi, na samo u svoje domove nego na sve putove svojega života te da su se na tome hodočašću okupili razmišljati je li hodočašće zemljom ljepše nego hodočašće prema vječnosti. Posebno je naglasio poruku pročitane Riječi Božje da je čovjek hram Gospodnji. „Pitanje da smo hramovi Božji preozbiljno je za nas da bismo se mogli ovaj dan vratiti svojim kućama s dosadašnjim mentalitetom, dosadašnjim

mislima... Svatko od nas je pozvan postati Božje svetište. Znamo da je utjelovljeni hram Božji Isus Krist, toliko više jer se utjelovljenjem sačuvao od grijeha, utjelovivši se, približio se svima nama. Kada je na Njega u trenutku krštenja sišao Duh Božji, taj Duh je u Njemu i ostao, a po tom Duhu je On veličanstveni Božji hram. Zato je važno da se tome Božjemu hramu redovito približavamo. Upravo je Krist Gospodin u suglasnosti s Ocem i Duhom Svetim odlučio da bi se nama ljudima još više približio te je zato izabrao među najsvetijim ženama svoju Majku. Zato je Bog Otac htio da ona bude bez grijeha začeta. Morala je svojom voljom, svojim htijenjem i svojim tako teškim životom dokazati da je vrijedna toga te je svjesno prihvatila da je Božji hram, bezgrišan, da je ona onaj prostor u koji može sići veličanstvena Riječ Božja, apsolutna Božja mudrost. Ono što je Blažena Djevica Marija primila po posebnom daru, to mi primamo na dan krštenja”, kazao je nadbiskup i zapitao se kako ćemo se osloboditi ropstva grijeha i zla, ako nema krštenja te utvrdio da je u našim zajednicama sve manje krštenja. Posebno je naglasio da ne možemo biti Božji hram ako svake nedjelje ne surađujemo s Božjom milošću u sakramentima.

Cijelo prijepodne vjernicima je za ispovijed bilo na raspolaganju mnogo svećenika. Proslava Velikih Tekija i ove godine završila je večernjom misom na kojoj se tradicionalno okupljaju vjernici iz svih triju petrovaradinskih župa. /IKA/

Novi kandidat za sveti red u Beogradskoj nadbiskupiji

Na spomendan sv. Marte, 29. srpnja, u kapelici sv. Jelene Križarice pri katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Beogradu, **mons. Stanislav Hočevar**, nadbiskup i metropolit primio je među kandidate za đakonat i prezbiterat bogoslova **Mateja Vereša**.

Na svetoj misi sudjelovali su **preč. Ivan Poletto**, kancelar Beogradske nadbiskupije i **preč. fra Ilija Alandžak**, župnik Župe sv. Ante i dekan Beogradskog dekanata. „Mateju želimo da bude gorljiv i radišan poput sv. Marte, osobito u daljnjem studiju u Italiji. Preporučujemo ga u molitve”, navodi se u priopćenju Beogradske nadbiskupije. /IKA/

800. obljetnica smrti sv. Dominika i dolaska dominikanaca u hrvatske krajeve

Godina 2021. jest godina velikih jubileja vezanih uz Dominikanski red; ove se godine slave 800. obljetnica smrti svetoga Dominika i dolaska dominikanaca u hrvatske krajeve.

Sveti Dominik – Domingo de Guzmán, rođen je u okrilju plemićke obitelji u Caleruegi u Španjolskoj u 12. stoljeću. Njegovi su simboli dominikanski bijeli habit, bijeli ljiljani, zvijezda i pas. Domingo de Guzmán studirao je teologiju i umjetnost u Palenciji, nakon čega je pristupio zajednici regularnih redovnika u Osmi. Putovao je s mjesnim biskupom u Dansku i Italiju, u Rim, a papa Inocent III. uputio ih je 1205. da propovijedaju među krivovjercima u južnoj Francuskoj. Posvetivši se propovijedanju, osnovao je u Toulouseu 1215. redovničku zajednicu misionara propovjednika, nazvanu Red propovjednika. Dominikanci su dali vелеbne skolastičke teologe i filozofe: sv. Alberta Velikoga i sv. Tomu Akvinskoga. Dominikanac Augustin Kažotić, zagrebački biskup i reformator katedralne škole, rođen 1260. u Trogiru, prvi je hrvatski blaženik, beatificiran 1702. Dominikanski generalni studij u Zadru, koji je djelovao od 1397. do 1807., smatra se prvim hrvatskim sveučilištem. Cijeli život sv. Dominik pokazivao je djelatnu ljubav prema siromasima. U doba strašne gladi prodao je svoje skupocjene knjige da bi pomogao potrebitima jer, kako reče, „ne može učiti iz mrtvih koža dok oko njega živi ljudi umiru od gladi”. Sveti Dominik umro je u Bologni 1221. godine, a svetim je proglašen ubrzo nakon smrti. Njegov spomendan Crkva obilježava 8. kolovoza. /IKA/

Sveta Stolica u pripravi globalnoga pakta za obitelj

Dikasterij za laike, obitelj i život najavio je u petak 6. kolovoza u Vatikanu svjetsku inicijativu za promicanje obitelji – „Globalni katolički pakt za obitelj”.

Cilj projekta je „promicanje obitelji u svijetu u svjetlu socijalnoga nauka Crkve”, a povod Godina obitelji „Amoris Laetitia” koja je u tijeku na poticaj pape Franje. Pakt za obitelj trebao bi biti sklopljen na završnom događanju uoči Svjetskoga susreta obitelji u lipnju 2022. U pripravi pakta, u Vatikanu se prikupljaju iskustva i rezultati istraživanja iz cijeloga svijeta. Između ostaloga, provodi se anketa o obitelji na sveučilištima, obrazovnim ustanovama i istraživačkim središtima na svim kontinentima. U središtu su kulturalna i antropološka važnost obitelji, obiteljskih odnosa, društvena vrijednost obitelji i najbolja iskustva obiteljske politike na međunarodnoj razini. /IKA/

Grčka: Manastiri otvaraju vrata žrtvama požara

Pravoslavni nadbiskup Atene i cijele Grčke Hieronymus II. pozvao je 7. kolovoza manastire i crkvene ustanove u zemlji da prihvate i pruže pomoć evakuiranim iz požara koje haraju zemljom.

U internoj poruci pravoslavne dijeceze pozvane su da prijave svoje mogućnosti nužnoga smještaja i svime što im je na raspolaganju nastoje ljudima smanjiti patnju. Atenska pravoslavna nadbiskupija također je preko medija zahvalila svim ženama i muškarcima u vatrogasnim i policijskim postrojbama, kao i svim brojnim volonterima na požrtvornim naporima u gašenju požara i pomoći potrebitima. /IKA/

Šri Lanka: Crkva traži zakonsku zabranu dječjeg rada

Nakon smrti maloljetne kućne pomoćnice u Šri Lanki biskup Vianney Fernando (Kandy) zatražio je zakonsku zabranu dječjega rada te je zatražio reforme zakona koje će zajamčiti da se više ni jedno dijete ne smije zaposliti za rad u kućanstvu.

Šesnaestogodišnja Ishani početkom srpnja dovedena je u bolnicu u Colombu s teškim opekotinama od kojih je i preminula sredinom srpnja. Na autopsiji je ustanovljeno da je bila i seksualno zlostavljana. Radila je kao domaćica u kućanstvu zastupnika i nekadašnjega ministra Rishada Bathiudeena, koji se trenutačno nalazi u zatvoru zbog sumnje na povezanost s islamistima koji su počinili bombaške napade na tri katoličke crkve na Uskrs 2019. Prema podacima Međunarodne organizacije rada (ILO), godine 2016. jedan posto, odnosno 44.000 djevojaka i dječaka u Šri Lanki bilo je prisiljeno raditi, od toga 39.000 njih u po zdravlje opasnim radnim uvjetima. Oni su također često žrtve trgovine ljudima te ekonomskoga i seksualnoga iskorištavanja. /IKA/

U Francuskoj ubijen katolički svećenik

Provincijal misionara montfortanaca o. Olivier Maire ubijen je u ponedjeljak 9. kolovoza u mjestu Saint-Laurent-sur-Sevre, objavio je francuski ministar unutarnjih poslova Gerald Darmanin.

Ministar je katolicima izrazio punu podršku i najavio da osobno putuje na mjesto ubojstva, 60 km udaljeno od Nantesa. Generalni tajnik i glasnogovornik Francuske biskupske konferencije Hugues de Woillefont je izrazio „bol i nerazumijevanje” zbog toga ubojstva. Prema prvim podacima koje prenose francuski mediji, muškarac s ruan-dskom putovnicom predao se mjesnoj policiji i priznao ubojstvo. Navodno je prošle godine bio osumnjičen za podmetanje požara u katedrali u Nantesu te se nalazio pod sudskim nadzorom i na psihijatrijskom liječenju. /IKA/

DUŽIJANCA – važno je zahvaliti

Dužijanca, predivni svečani običaj zahvale Bogu za žetvu i kruh, nosi u sebi mnogo simbolike koja nam može pomoći u svojoj vjerskoj izgradnji i produbljivanju odnosa s Bogom.

ŽETVA JE U BOŽJIM RUKAMA

Pšenica je poljoprivredna kultura najuže povezana s čovjekovim životom. To je znao i Isus, stoga je ona često spominjana u Njegovim prispodobama. Dobra žetva znači dobar život, blagostanje, jer bit će kruha, dakle nema bojazni od gladi. Još je starozavjetni čovjek zahvaljivao za žetvu prinošenjem žrtve, jer je znao da ona ovisi isklju-

Iako smo danas sposobniji i napredniji od svojih predaka, ipak ne smijemo zaboraviti biti zahvalni, jer je i sada, a tako će zauvijek i ostati, sve u Božjim rukama. Iako nas je Bog blagoslovio plodnom zemljom i velikim znanjem te svake godine možemo očekivati dobar urod, ipak to sve o njemu ovisi i još uvijek se može dogoditi da urod izostane i osjetimo što znači ne imati kruha. Ne smijemo Božju dobrotu uzimati zdravo za gotovo, već uistinu trebamo biti zahvalni. Dužijanca kao manifestacija podsjetnik nam je da ne smije proći godina, a da Bogu ne zahvalimo za urode svojih njiva, za kruh koji svakodnevno blagujemo, za to što ne znamo što znači biti gladan. Velike nam blagoslove Bog daje, osobito nama koji živimo u

Čovjek, bez strojeva i znanstvenih postignuća koji mu omogućuju da urod učini sigurnim, mnogo je više bio svjestan da žetva ovisi o Božjoj milosti. Sklopljenih ruku gledao je u nebo, procjenjujući vremenske prilike, ali i moleći da Bog pošalje kišu u pravo vrijeme, da zaustavi vremenske nepogode, da daruje dobar urod da bi prehranio obitelj. I dok je u potpunosti bio svjestan da žetva ne ovisi o njemu, već o milosti svemogućeg Boga, više je i zahvaljivao za to što mu je Milost dala. Potaknut tom sviješću, da ovisi o Božjoj dobroti, počeo je slaviti Dužijancu.

čivo o Bogu. I naši stari to su znali zato su i počeli slaviti Dužijancu.

Dužijanca je predivna manifestacija koja podrazumijeva mnogo zabave i folklora, koja privlači sve veći broj turista. Ali ona je prvenstveno zahvala Bogu za uspješnu žetvu, tj. zahvala Bogu za to što ne moramo brinuti hoće li biti gladi. U moderno vrijeme, kada imamo dobru mehanizaciju, nove sorte pšenice, kada znamo upotrijebiti kemiju i druge znanosti za povećanje prinosa, uzimamo žetvu zdravo za gotovo. Više ne strepimo hoćemo li imati dovoljno da se prehranimo. Briga prelazi na kalkuliranje koliko ćemo zaraditi. U prošlosti je bilo drukčije. Čovjek, bez strojeva i znanstvenih postignuća koji mu omogućuju da urod učini sigurnim, mnogo je više bio svjestan da žetva ovisi o Božjoj milosti. Sklopljenih ruku gledao je u nebo, procjenjujući vremenske prilike, ali i moleći da Bog pošalje kišu u pravo vrijeme, da zaustavi vremenske nepogode, da daruje dobar urod da bi prehranio obitelj. I dok je u potpunosti bio svjestan da žetva ne ovisi o njemu, već o milosti svemogućeg Boga, više je i zahvaljivao za to što mu je Milost dala. Potaknut tom sviješću, da ovisi o Božjoj dobroti, počeo je slaviti Dužijancu.

plodnoj vojvođanskoj ravnici, stoga i naša zahvalnost mora biti velika.

SVATKO TREBA ZAHVALJIVATI

Dužijanca nije samo podsjetnik ratarima da iskažu hvalu Bogu. Svaki čovjek ima neku svoju „njivu” od koje živi i očekuje plodove. Svatko se bavi nekom djelatnošću da bi zaradio kruh za sebe i svoju obitelj. Što god da radimo i naš posao i dobit ovisi o Božjoj milosti. I naše radno mjesto, uspjesi, nagrade i veće zarade, sve nam je to Božja providnost darovala. Stoga, i nas ta manifestacija potiče da zahvaljujemo, jer već sutra može biti drukčije.

Naša zahvalnost Bogu pokazuje da smo svjesni Njegove ljubavi i dobrote, da i mi Njega ljubimo. No toliko smo spram Boga maleni, da jedino što za Njega možemo učiniti jest iskreno zahvaljivati za primljene darove. A ako ova godina i nije bila baš najbolja, nije nas Bog napustio, nego se samo treba još više u Njega pouzdavati i još više zahvaljivati, jer i u lošim trenutcima Boga nas je spasio da ne bude gore. Bog je uvijek uz one koji mole i koji zahvaljuju.

Mlada misa Damjana Pašića u Monoštoru

Novozaređenik Subotičke biskupije vlč. Damjan Pašić proslavio je mladu misu 11. srpnja u rodnoj Župi sv. Petra i Pavla u Monoštoru.

Mladomisnikovi roditelji **Marin i Marica** na izlasku iz rodne kuće udijelili su mu roditeljski blagoslov, nakon čega se povorka s barjacima koje su nosili mladi odjeveni u svečane šokačke nošnje uputila k crkvi. Tijekom mise liturgijsku glazbu izvodili su udruženi zborovi: Mješoviti zbor „Santa Maria” iz Bača i Mješoviti zbor Župe sv. Jurja iz Vajske. Zborovođa i orguljaš bio je **prof. David Bertran**.

Pater **Bernardin Vizsmeg** OCD, prior karmelskoga samostana u Somboru, propovijedajući na mladoj misi, među ostalim, rekao je: „Papa Franjo kaže: *Svećenici razne dobi i osjetljivosti, kad hodaju skupa, imaju miris proroštva koji zadivljuje*. Mi ti ovdje želimo i molimo da tvoj misnički put bude put vjernosti Kristu, jedinom Pastiru. Danas je sve manje mladomisničkih događaja. Mladi u svjetskoj galami i buci ne mogu čuti poziv Kristov koji govori: *Slijedi me*. Zašto netko postaje svećenik? To nije samo odluka, nego je ta osoba primijetila da je Bog zove i prihvatila je taj poziv. Isus koji poziva uvijek je prvi. Mi dajemo odgovor. Bog je u Isusu postao čovjekom da ljude otkupi i pozove ih u svoju službu, radnike u svoj vinograd, u svoju žetvu, da nastave djelo otkupljenja”. Prikazavši Isusove riječi prije smrti, o. Vizsmeg kazao je: „Isus prije smrti apostole zove prijateljima. Damjane, postao si svećenik jer ti je Isus rekao: ti si moj prijatelj. U tom smislu umirovljeni papa Benedikt u tim Isusovim riječima *prepoznaje poziv za svećenika. Kako ćemo to shvatiti, kad Isus poziva svakog vjernika da mu bude prijatelj? Prijatelj ima isti pogled na situacije i život kao Isus, a također poštovanje drugih*

i prijateljsku ljubav prema Njemu. Isus je imao mnogo učenika, ali samo je dvanaesticu izabrao i oni su bili Njegovi bliski prijatelji, bliži od ostalih. Papa Benedikt ovako kaže: *Krist u euharistiji dozvoljava svećeniku da upotrebljava Njegov Ja. Krist uvlači svećenika u Sebe i dopušta jedinstvo s Njime. Svećenikov ja ujedinjen je s Kristovim ja. Na taj način Krist ostvaruje trajnost Svoga jedinstvenog svećeništva po sakramentu Svetog reda. Krist je time postao trajni svećenik prisutan u svijetu*”.

Nakon popričesne molitve, Monoštorci su se čestitkama i zahvalama obratili mladomisniku: vjeroučenici svojim recitacijama, djelatnice mjesne osnovne škole te dopredsjednica Kulturno-umjetničkog društva Hrvata „Bodrog” iz toga mjesta **Anita Đipanov Marjanović**. Podsjetivši na povijest duhovnih zvanja u toj župi, sva svećenička imena naveo je **mons. Marko Forgić**, domaći sin, koji je u istoj crkvi slavio mladu misu prije 45 godina. „Proteklo je stoljeće bilo bogato zvanjima u Monoštoru. U tridesetak godina zaređena su sedmorica svećenika: **Wendelin Schmidt, Ivan Pašić, Marin Vakoš, o. Ivan Keravin OCD, o. Ladislav Marković OCD, p. Adam Periškić DI i Marko Forgić**. Imali smo tri časne sestre, od kojih su dvije žive. Karmelski **brat Stipo Doboš** također je iz Monoštora. Zanimljivo je da je mnogo tih osoba iz samo jedne ulice, iste one iz koje je i naš mladomisnik”.

Prije zahvale mladomisnika, **preč. Goran Vilov**, monoštorski župnik, naglasio je zasluge pok. svećenika **Ivana Sabatkaija**, monoštorskoga župnika iz vremena Damjanove mladosti. Nakon mladomisničke zahvale, uslijedio je svečani „Te Deum” te udjeljivanje mladomisničkoga blagoslova svećenicima, asistenciji, obitelji i župljanima. Radost mlade mise nastavljena je u dvorištu crkve te s uzvanicima u Somboru. /**M. T./**

Mons. Franjo Topić postao članom Europske akademije znanosti i umjetnosti

Profesor dr. Franjo Topić, s Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu, nekadašnji pitomac subotičkog „Paulinuma“, počasni predsjednik Paneuropske unije BiH i počasni predsjednik HKD „Napredak“ postao je redovitim članom Europske akademije znanosti i umjetnosti u razredu za svjetske religije. Europska akademija uobičajeno traži mišljenje i preporuke o novom kandidatu od nekih svojih uglednih članova koji poznaju kandidata. Preporuku i mišljenje o prof. Topiću dali su akademici i profesori Asim Kurjak, Velimir Srića, Milan Stanojević, Mehmed Akšamija i Miro Jakovljević.

Europska akademija znanosti i umjetnosti međunarodna je akademska organizacija osnovana 1990. godine u Salzburgu, gdje joj je i danas sjedište. Osnivači su nekadašnji bečki nadbiskup i stručnjak za religije kardinal Franz Koenig, poznati austrijski kirurg kardiolog Felix Unger te njemački politolog i filozof rektor više sveučilišta Nikolaus Lobkowicz. EAZU u svojem članstvu ima 34 nobelovca i papu emeritusa Benedikta XVI., te oko 2.000 vrhunskih znanstvenika i umjetnika, koji se bave pitanjima s kojima se suočavaju suvremena Europa i svijet. Akademija djeluje kroz konferencije, akademske programe, nagrade koje dodjeljuje uglednim pojedincima, ali i kroz stvaranje međunarodnih mreža znanstvenika i umjetnika posvećenih ideji europskog jedinstva. Jedna od takvih mreža je i Podunavska konferencija, koju Akademija organizira već 12 godina, u suradnji s akademijama znanosti i umjetnosti europskih zemalja. Njezin predsjednik je njemački filozof znanosti profesor dr. Klaus Mainzer.

Misija Akademije jest potaknuti interdisciplinarnu suradnju među uglednim znanstvenicima svih disciplina, vodećih umjetnika i praktičara upravljanja, a njihova je svrha analizirati važne društvene izazove i pomoći u rješavanju složenih problema i pitanja za dobrobit Euroljana.

Novi članovi, među kojima je i prof. dr. Topić, službeno su primljeni u članstvo akademije na sjednici Senata i bez svečanog zasjedanja koje je otkazano zbog pandemije koronavirusa, a koje se obično održava u ožujku. Svečani prijem novih članova, ako situacija s pandemijom bude povoljnija, upriličiti će se na 32.

godišnjicu osnivanja Akademije u ožujku 2022. godine. Članstvo u Europskoj akademiji priznanje je i nagrada za znanstveni i društveni rad prof. Topića.

Prof. dr. Franjo Topić rođen je u Novom Travniku 13. ožujka 1953. godine, hrvatski je teolog, profesor i društveni radnik. Gimnaziju je pohađao u Subotici, za svećenika zaređen je 1976. godine, na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji diplomirao je godinu poslije, 1977. godine. Na Sveučilištu Gregoriana u Rimu brani doktorsku tezu na talijanskom: „Čovjek pred objavom Boga u misli Hansa Ursa von Balthasara“ 1985. godine. Od 1985. predaje na VKT u Sarajevu: Ekumensku

teologiju i Istočno bogoslovlje, Ekleziologiju, Povijest i nauk religija, Povijest i nauk islama, Vjerodostojnost kršćanske objave, Teološku epistemologiju. Od 1986. do 1996. tajnik je VKT i prefekt studija (slično kao dekan). Objavio je na talijanskom doktorat: *L'uomo davanti alla rivelazione di Dio nel pensiero di Hans Urs von Balthasar*, Herder, Rim 1990. Također je objavio: *Svjedok nade, Opstanak bosansko-hercegovačkih Hrvata, Čovjek pred objavom Boga u misli Hansa Ursa von Balthasara, Prilog teologiji ljudskog napretka, Vjera i kultura* i drugo. Urednik je i suurednik nekoliko knjiga. Objavio je više znanstvenih i novinarskih članaka, održao brojna predavanja i tribine te sudjelovao na više simpozija i seminara u zemlji i inozemstvu, od Sarajeva i Zagreba do Rima i New Yorka. Više mu je radova objavljeno i u inozemstvu. Govori talijanski, njemački, i engleski, a služi se latinskim i francuskim jezikom. Obnovitelj je i predsjednik HKD „Napredak“ od 1990. do 2019., kad se povukao s mjesta predsjednika. Predsjednik je Paneuropske unije BiH od 1995. do 2010., a od 2009. član je i predsjedništva Međunarodne paneuropske unije i počasni predsjednik PEU BiH.

Bio je član Ekumenskog vijeća Biskupske konferencije Hrvatske i BiH. Bio je član Komisije BKJ za Međugorje. Bio je član Međunarodnog komiteta „Islam u Europi“ pri Vijeću biskupskih konferencija Europe /CCEE/ i Konferencija protestantskih Europskih crkava /KEK/ (od 1987. do 2007.). Bio je pročelnik dopisništva *Glas Koncila* za Vrhbosansku nadbiskupiju (1986. – 2004.). Izabran je u Teološko-povijesno povjerenstvo za proslavu Velikog jubileja 2000 godina kršćanstva. Imenovan je 2010. u Međunarodno vatikansko povjerenstvo za Međugorje. /Zv/

Aktivnosti Caritasa u Subotičkoj biskupiji

Djelatnici Caritasa Subotica i tijekom ljeta predano rade na ostvarivanju misije Caritasa – pružanju pomoći osobama u potrebi i brizi o najranjivijima. U razgovoru za *Zvonik*, ravnatelj tog dijecezanskog Caritasa **Gábor Ricz** pokušao je sve aktivnosti koje Caritas ostvaruje u Subotičkoj biskupiji predstaviti u pet osnovnih skupina, odnosno područja rada. „Prvo područje je *briga o starima*. Pod tim se prije svega podrazumijeva pružanje usluge pomoći u kući i kućne njege u Subotici, Senti, Kanjiži i Malom Idošu. Tu uslugu uglavnom pružamo starim i siromašnim ljudima koji nemaju obitelj ili nekoga da skrbi o njima. Organiziramo i prijevoz starih ljudi, iznajmljujemo medicinsku opremu i pomagala – krevete, kolica, štake... U Senti imamo i Dnevni centar za stare, koji je u jednom trenutku imao čak 80 korisnika. U Centru je tim ljudima osiguran ručak, ali im se i organiziraju razne dnevne aktivnosti – čitanje, igranje društvenih igara, sudjelovanje u raznim radionicama... Od brojnih aktivnosti u području *rada s mladima*, možda je najznačajnije ostvarenje odgojnih naloga. Kada maloljetnik ili mlađi punoljetnik napravi prekršaj ili počinu neko lakše kazneno djelo, sudac za prekršaje ili javni tužitelj mogu mu na temelju mišljenja Centra za socijalni rad izreći odgojni nalog, kojim se upućuje na Caritas gdje je obvezan, na primjer, 60 sati baviti se društveno korisnim aktivnostima i mi ih uključujemo u naše aktivnosti. Dosad smo radili s više od 175 mladih i imamo vrlo pozitivna iskustva. Mnogi od njih ostali su naši volonteri. Imamo potpisan memorandum s Medicinskom školom, čiji su učenici do izbivanja epidemije kod nas radili stručnu praksu. Iz redova tih učenika dobivamo veliki broj volontera koji nam pomažu u ostvarivanju raznih aktivnosti. Na primjer, kada obilježavamo Dan starih, iz škole dobijemo i po 60 volontera. U okviru projekta *Integracija tinejdžera iz socijalno ugroženih obitelji*, koji ostvarujemo u suradnji s Caritasom Srbije i kompanijom OMV, naše mlade korisnike iz socijalno ugroženih obitelji zapošljavamo na benzinskoj postaji gdje rade do 20 sati tjedno, da bi poboljšali financijski položaj svoje obitelji, a da pritom ne ugroze

svoje školovanje. Tijekom razdoblja ostvarivanja projekta, tim mladim ljudima dodjeljuje se mentor koji prati njihov napredak. Također, u okviru programa *Smanjivanje rizika od prirodnih katastrofa* organiziramo brojne obuke i edukacije za mađarsku djecu o potresima, požarima, poplavama i drugim prirodnim katastrofama i načinima kako da se zaštite u slučaju njihova nastanka. Organizirali smo i brojne druge edukacije i treninge, tečajeve računalstva ili obuke o bolestima ovisnosti. Držali smo jedan akreditiran seminar za nastavnike o sprječavanju bolesti ovisnost, koji im je donosio osam bodova i koji je bio vrlo privlačan”, kaže naš sugovornik.

„Jedna od klasičnih karitativnih djelatnosti je *prikupljanje i dijeljenje dobara*. Prikupljamo hranu, robu i namještaj i to dijelimo socijalno ugroženim ljudima. Mnogo ljudi je voljno podijeliti višak svojih stvari s ljudima koji nemaju i kojima su neophodne. Veliku ulogu u razvoju duha solidarnosti igraju župnici, kao i djelatnici i volonteri lokalnih, odnosno župnih caritasa. *Razvoj župnih Caritasa* područje je na kojem svi Caritasi u Srbiji rade. Jako je važno da se župe u što većoj mjeri uključe u humanitarni rad i izgradnju duha solidarnosti. Nedavno smo Mađarskoj podnijeli jedan projekt za razvoj župnih caritasa. Inače, na teritoriju subotičke biskupije imamo 83 župe. Neki župni caritasi zaista predivno rade, dok je u drugima potrebno razvijati kapacitete. Istaknuo bih Caritas Senta čiji se djelatnici vrlo trude i na razne načine dovijaju da osiguraju sredstva za svoje aktivnosti. Osim Dnevnog centra za stare, koji sam već spomenuo, u Senti aktivno radi i Kuhinja za siromahe. Kuhinja je prije epidemije imala od 350 do 500 korisnika. Tijekom epidemije kovida broj korisnika je opao na oko 250. Mnogo su hrane dostavljali na kućnu adresu... Kuhinja se financira od strane Caritasa Linz, Općine, Japanske duhanske industrije koja u Senti ima svoje postrojenje i drugih donacija – npr. trgovci na tržnici neprodano voće i povrće često doniraju Caritasu. *Socijalno poduzetništvo* prepoznato je kao jedan od najučinkovitijih vidova socijalne inkluzije ranjivih i marginaliziranih kategorija stanovništva. Caritasov servis za bicikle radi od 2017. godine kao rezultat ELBA projekta, a uskoro bi s radom trebala započeti i pekarnica. Radovi na zgradi već su pri kraju. Pokretanje pekarnice financirali su Austrijska razvojna agencija, Caritas Austrije i Caritas Linz. Bit će uposleno četrnaestero ljudi, a od toga četiri osobe s invaliditetom i četiri osobe bez ikakvih vještina”, zaključio je Gábor Ricz.

Caritas u Srbiji nastavlja s ostvarivanjem svoje misije.

Samo i jedino molitva

Damjan Pašić rođen je 1991. u Somboru od oca Marina i majke Marice, rođene Kolar. Osnovnu školu završio je u Monoštoru, Srednju tehničku školu u Somboru 2010. godine, a nakon toga odlazi u Zagreb na studij filozofije i teologije pri Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Magistrirao je teologiju 2019., a iste godine javio se Biskupskom ordinarijatu u Subotici te bio primljen kao kandidat Subotičke biskupije za sveti red. Zaređen je za đakona u lipnju 2020., a za svećenika 26. lipnja ove godine. Po odluci subotičkog biskupa mons. Slavka Večerina, vršit će službu župnog vikara u Župi sv. Petra i Pavla u Bajmaku.

Zv.: Kakav je bio put vašeg odaziva na duhovno zvanje te kako i gdje je tekla vaša teološka naobrazba?

Damjan Pašić: Odaziv na duhovno zvanje jest bio dugačak i ne uvijek pravocrtan kako bismo mi svi htjeli, nego je na tom putu bilo mnogo teških padova, ali i iskušenja kako bi me Otac nebeski pripremio za nadolazeće zadaće koje ću ispunjavati kao svećenik. Teološku izobrazbu stekao sam na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, na kojem sam stekao divne spoznaje o teologiji i filozofiji, ali ne samo na teorijskom planu već i praktičkim radom.

Zv.: Vaše iskustvo je dragocjeno. Mislite li da je teže postati kandidat za sveti red bez klasične formacije za to u bogoslovnom sjemeništu? Kako ohrabriti studente da razmišljaju o opciji da postanu svećenički kandidati na taj „izvanredni“ način?

Damjan Pašić: Svaki od ta dva smjera ima svoju pozitivnu i negativnu stranu koje su, u mojem slučaju, donijele odgovornost i sazrijevanje. Mislim da je do osobnog stava i do pojedinačne osobe koja sama odlučuje kakav joj način školovanja paše. Je li voljna i spremna preuzeti svu odgovornost na sebe i samostalno, svojim naporima i snagama, bez pomoći i zaštite ustanove, prolaziti i boriti se za svoje poslanje na zemlji, ili će se prepustiti i biti s jedne strane upućenija i lakšim se pristupom odrediti za ritam života koji je ustanovljen po određenim pravilima. U sadašnjem svijetu „dulji put“, kako ga nazivam, po meni je potrebniji. Kandidat je tako u neku ruku slobodan i može se posvećivati sebi, upoznati kakav je svijet, a ujedno odrediti svoj stil života i vidjeti je li za njega više vanjski svijet ili ne i da će se posvetiti Bogu. To vidim i kod Isusa: kada bira apostole (Mt 4,18-20), bira one koji su prošli jedan dio života s vanjskim svijetom i upoznali kako on

funkcionira. To iskustvo bit će bliže vanjskom čovjeku negoli da ga upoznaju literaturom – posredno.

Zv.: Tijekom pripreme za đakonat, šest mjeseci boravili ste u okruženju župnika i župe u Vajskoj. Koliko je ta priprema važna bila za naredne službe?

Damjan Pašić: Moj boravak na župi započeo je vrlo zanimljivo. Kao i u cijelom svijetu, zavladała je neplanirana pandemija koronavirusa te je zajednica, koja bi po mojem iskustvu od prije trebala biti živahna i otvorena za rad s ljudima, „spala“ na dvije osobe: župnika i mene, koji smo prilično vremena morali provesti u izolaciji ne bi li se spriječila daljnja opasnost od bolesti. To je okrenulo župni život naglavačke, a ujedno i donijelo nova iskustva koja su samo u takvim situacijama moguća. I zajednica je spoznala koliko nedostaje i koliko je bitno zajedništvo. Nismo ni svjesni koliko je potrebno nešto što nam je pri ruci svaki dan, kada nam se to oduzme. Priprema za đakonsku službu bila je jako važna za mene, prije svega na duhovnoj razini, jer dolazim iz „vanjskog“ svijeta koji je uvijek u stalnoj oscilaciji i juri egzistenciji i materijalnim stvarima. No priprema je važna: praksa rada se, kao i kod svakog drugog posla, mora naučiti.

Zv.: U mladom ste postavu bačkih svećenika. Što je najvažnija zadaća koju naša mjesna Crkva ima u pastoralu duhovnih zvanja i kako je ispuniti u našim zajednicama?

Damjan Pašić: Kao i svaki mladi svećenik, mislim da ne treba gubiti žar za Kristom, a ujedno ga i prenositi mladim naraštajima tako da se oni ne navezuju na osobu, nego na Krista. Uvijek treba biti pristupačan i otvoren prema mladima i dati im odgovore koji će moći razumjeti u ovome vremenu.

Zv.: Tijekom đakonata, uspjeli ste upoznati župu u Žedniku, ali i okruženje u kojem se radi u

biskupskom ordinarijatu. Opišite nam svoja iskustva na tim dvama mjestima na kojima ste ispunjavali đakonske zadaće.

Damjan Pašić: Iskustvo u radu na tim „kontradiktornim” zadacima veliko mi je obogaćenje, meni i mojem daljnjem rastu i razvoju. Što se tiče iskustva na jednoj župi koja je živa i nosi svakidašnje promjene iz dana u dan, nikada nije isto. Ispunjeno je životom i susretom s različitim ljudima, pripremama oko slavlja i razgovorima s ljudima. Rad u biskupijskom uredu ima jednu mirnoću i ustaljenost, gdje se promjene ne događaju tako brzo, a jako je važna za cijelu biskupijsku zajednicu, gdje se pravnim aktima postiže bolji rad nas svećenika i gdje se radi s drugim konfesijama, državnim vlastima i laicima, da bismo bili što jednostavniji i pristupačni ljudima.

Zv.: Na mladoj misi mons. Marko Forgić spomenuo je dugački niz vaših prethodnika, svećenika rođenih u Monoštoru. Što učiniti da se taj niz ne prekine?

Damjan Pašić: Samo i jedino molitva upućena Bogu po zagovoru Nebeske Majke Marije za dar svećenika koji će voditi Božje stado k Njemu. Također, potreban je i rad župnika, ali i svoj, da bismo poticali mlade danas da propituju imaju li u sebi poziv koji kao klicu pšenice treba zalijevati i njegovati dok ne izraste i donese plod.

Zv.: Što će Vam biti moto u svećeničkom djelovanju?

Damjan Pašić: Moto mog svećeničkog djelovanja jest citat iz Mt 18,3: *Zaista, kažem vam, ako se ne obratite i ne postanete kao djeca, neće ući u kraljevstvo nebesko.*

Razgovarao: Marko Tucakov

Razgovori s dobitnicima nagrade Katoličkog društva „Ivan Antunović” za 2021. godinu

Svakodnevno zahvaljujem Bogu na ovom talentu

Cilika Dulić Kasiba rođena je u Subotici 1932. godine, a živeći u Tavankutu, oduvijek je bila okružena životom na zemlji i na salašu. Likovni početci vezuju joj se uz rad „Grupe šestorice” u Tavankutu 1960-ih godina, kada se skupa sa slamarkama pridružila radu te likovne skupine, kako akademskih, tako i slikara entuzijasta. Ona je ispočetka djelovala u OŠ „Matija Gubec” u Tavankutu, a 1962. ulazi u sastav KUD „Matija Gubec”. Naša sugovornica je idućih desetak godina izlagala uglavnom za zajedničkim izložbama Likovne sekcije KUD-a. Godine 1965. imala je svoju izložbu „Amateri i naivci – Tavankut”, održanu u Subotici, gdje je izložila svoje radove zajedno s još nekoliko naivnih umjetnica iz te udruge. Njezin je rad bio zastupljen na oko 50 izložbi, skupnih i samostalnih, a sudjelovala je rado i na slikarskim kolonijama. Od 1992. do danas članica je obnovljene Likovne sekcije HKC „Bunjevačko kolo” iz Subotice.

Ilustrirala je nekoliko (dječjih) knjiga, slikovnica te prvi animirani film na bunjevačkoj ikavici. Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata nakladnik je umjetničke Monografije „Cilika Dulić Kasiba” (2021.), autorice povjesničarke umjetnosti Olge Šram.

Zv.: Vaš slikarski izraz, kako kažu kritičari, „odiše posebnom poetikom i atmosferom minulih vremena”. Kakva sjećanja i na koje prostore vas najviše motiviraju?

Cilika D. Kasiba: Odrasla sam na salašu, kao najstarija od nas troje djece, stoga je on moje prvo nadahnuće. Od malena sam mnogo radila na salašu, većinom s konjima, te su mi oni ostali u nezaboravnom sjećanju. Oni su na skoro svakoj mojoj slici, bilo da se radi o svatovima, bilo na njivi.

Zv.: Više od 60 godina rada je iza vas. Kada ste nalazili vremena za slikanje?

Cilika D. Kasiba: Slikala sam kad nije bilo posla na njivi i nedjeljom poslije podne. Najintenzivnije sam slikala nakon smrti svojega oca.

Zv.: Je li vam draža slamarska tehnika ili ulja na platnu? U kojoj od te dvije tehnike vaše nadahnuće najbolje dolazi do materijalnog izričaja?

Cilika D. Kasiba: Voljela sam jednu i drugu tehniku. Ali u ulje na platnu počela sam prvo raditi. Draže mi je ulje na platnu jer mi slika izgleda živo i onako kako sam ja u svojoj glavi zamislila.

Zv.: Osjećate li povezanost s ostalim poznatim slikarima naive, primjerice s onima u Kovačici ili u Podravini? Jeste li imali prigode neke od njih upoznati?

Cilika D. Kasiba: Upoznala sam ih jednom prigodom. Pokojni akademski slikar Stipan Šabić jednom mi je rekao da ne trebam nikoga kopirati, već da imam osobni stil. I poslušala sam ga. I slikari iz Kovačice i Podravine slikaju slično kako i ja, ali na drugi način. Svatko na svoj način prikaže neki događaj, onako kako ga on vidi.

Zv.: Ogroman je broj vaših djela koja su sakralne tematike ili imaju pojedine sakralne dijelove. Koliko vjerničko iskustvo i nadahnuće vezano uz vjeru bunjevačkih Hrvata katolika znači u vašem radu?

Cilika D. Kasiba: Odmalena sam sa svojom obitelji pješice sa salaša, koji se nalazio kod Tavankuta, na granici s Mađarskom, išla u crkvu. To su mi jako drage uspomene. Dragom Bogu svakodnevno zahvaljujem na ovom daru. Uvijek sam željela posvjedočiti svojim slikama Božju prisutnost na ovome lijepom svijetu, među našim običajima i životnim situacijama, bilo da su radosne, bilo da su tužne – uvijek je naš narod sve to s Bogom proživljavao.

Zv.: Slama nije glavni dio ploda zemlje već „ostatak”, od kojega čovječje ruke stvaraju veličanstvena djela, koja divno slave Boga stvoritelja. Pitaju li vas slamarske umjetnice za savjete kada se pripremaju za stvarateljski rad? Što im savjetujete?

Cilika D. Kasiba: Pojednim slamarkama nacrtala sam

sliku na koju su oni poslije lijepile slamu. Nekih posebnih savjeta nije bilo.

Zv.: Kako je stvarati na pragu desetog desetljeća života? Još uvijek imate nadahnuća za rad?

Cilika D. Kasiba: Ne osjećam se toliko starom, ali svakako mi treba mnogo više vremena nego nekada kad sam bila mlađa. Nekad sam se mogla mnogo više kretati i pronalaziti nadahnuće u prirodi koja me okruživala. Danas uglavnom slikam po sjećanju. Jako mi nedostaje sudjelovanje na likovnim kolonijama, gdje sam pronalazila nadahnuća i mogla se diviti slikama koje su ostali slikari slikali.

Zv.: Koliko vam znači nagrada Katoličkog društva „Ivan Antunović” koju ste nedavno dobili?

Cilika D. Kasiba: Nagrada mi mnogo znači. Kako novčano, tako i duhovno. Nikada nisam pomišljala da ću biti nagrađivana za svoj rad. Lijepo je kad znam da netko prepoznaje i vrednuje moj rad. Zadovoljstvo mi je slikati i vidjeti da su ljudi zadovoljni mojim slikama. /V. C. – M. T./

Da i djeca zavole o. Gerarda

Karmelićanin Tiho
od Kraljice

Mira (Radan) rođen je 1985. godine u Splitu. Godine 2011. pristupio je Karmelskom redu. Nakon toga uslijedila je postulatura i novicijat na Krku, pa pet godina studija na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Svečane zavjete položio je 2016. godine, zaređen je 2017. za đakona, a 2018. za

svećenika. U siječnju 2019. imenovan je vicepostulatorom kauze za beatifikaciju sluga Božjega o. Gerarda Tome Stantića, a nakon toga je premješten u karmelski samostan u Sombor, gdje sada pastoralno djeluje, radeći istodobno na nastavku crkvenoga postupka koji će, nadamo se, dovesti do proglašenja o. Gerarda blaženikom Svete Rimske Crkve. Njegovim djelovanjem u Somboru i Vicepostulatura ima sjedište u tom gradu, u samostanu karmelićana. Vicepostulatura izdaje časopis za štovatelje o. Gerarda, a prije Gerardova organizira s Katehetskim vijećem Subotičke biskupije likovni natječaj za vjeroučenike na odabrane teme vezane za o. Gerarda.

Zv.: Prema odredbi poglavara Hrvatske karmelske provincije sv. Josipa, dosadašnje sjedište Vicepostulature za proglašenje blaženim o. Gerarda premješteno je iz Zagreba u samostan u Sombor, a

istodobno ste imenovani za novog vicepostulatora imenovani. Što ta promjena znači i što donosi u procesu beatifikacije o. Gerarda?

O. Tiho Radan: Na prijedlog dosadašnjeg vicepostulatora o. Mate Miloša, imenovan sam za novog vicepostulatora, a nakon imenovanja, Vicepostulatura premještena je u Sombor. Trebalo je, naravno, prenijeti sve spise sluga Božjega i namjestiti prostoriju vicepostulature te ući u poslove oko tiskanja Glasila i organiziranja Gerardova. Ovdje je sluga Božji živio i djelovao, tu mu se nalazi i tijelo. Što se tiče odluke o premještanju, poglavari su razmišljali i o tome da ću ovdje imati više vremena posvetiti se pisanju spisa koje još trebamo poslati u Kongregaciju.

Zv.: Kako funkcionira Vicepostulatura, tko je angažiran u njezinu radu i s kojim dužnostima? Kakav je njezin odnos s biskupijskom vlašću i poglavarstvom Reda?

O. Tiho Radan: Što se tiče rada koji pripada biskupiji (dijecezanska faza kauze), on je završen još tijekom života o. Ante Stantića, prvog vicepostulatora. Sada smo u tzv. Rimskoj fazi, a za naše, karmelske kauze zadužen je Generalni postulator koji djeluje u našoj Generalnoj kući u Rimu. Zbog toga što on ne može raditi na svim kauzama karmelskoga reda, imenuju se vicepostulatori u pojedinim provincijama. Dakle, ja kao vicepostulator odgovaram Generalnom postulatoru, a on relatoru koji se nalazi u Kongregaciji za kauze svetih.

Zv.: Koja su glavna postignuća Vicepostulature posljednjih godina? Crkva u Bačkoj strpljivo očekuje dobre vijesti iz Rima – možemo li im se uskoro nadati?

O. Tiho Radan: Na kauzi o. Gerarda radi i o. Joan Hadziev (magistar kanonskog prava), koji živi u našem samostanu u Sofiji, u Bugarskoj. On je krajem prošle godine završio rad na spisu *Summarium testium* (sažetak onoga što su iznijeli svjedoci). Kongregacija je prihvatila taj spis

i sada se počinje raditi na spisu *Summarium documentorum* (sažetak spisa koje je o. Gerard napisao). To je veliki korak naprijed što se tiče kauze. Još trebamo sastaviti spis o njegovu životu i glasu svetosti tijekom života i nakon

njegove smrti. Ne možemo ništa dalje prognozirati dok se ti spisi ne sastave i ne predaju. /M. T. (preuzeto iz tjednika „Hrvatska riječ”)/

Jedini smisao života je u Bogu

Ivan Vukov rođen je 1968. godine u Žedniku, uposlen je u tvrtki „Glencore”. **Tatjana** je rođena 1972. godine u Tavankutu, trgovkinja je po zanimanju, a trenutačno kućanica, odnosno, kako kaže, ima najljepše zanimanje na svijetu – biti majka. Vjenčali su se 1998. godine u crkvi sv. Roka u Subotici. U braku su dobili petero djece: **Luku, Ivanu, Anu, Lovru i Mariju**.

Zv.: U obrazloženju Katoličkog društva „Ivan Antunović” prigodom dodjele nagrade vašoj obitelji rečeno je da ste „često u teškim trenucima svojim životom posvjedočili snagu vjere u Božju providnost”. Vjernici, a napose bračni parovi kojima su povjerene od Boga brojne obitelji, često moraju biti svjedoci vjere u providnost. Kako vas dvoje u tome ustrajavate i kako vjeru u prenosite na djecu?

Ivan i Tatjana Vukov: Odmah nakon rođenja našeg trećeg djeteta, Ane, prva vijest koju smo dobili jest da nema razvijene unutarnje organe i da će preminuti. Nakon pregleda u dječjoj bolnici u Novom Sada rekli su nam da neće umrijeti, ali utvrdili su nam da dijete ima Downov sindrom. Tada smo počeli učiti što to znači i kako ćemo joj osigurati što kvalitetniji životu u svojoj obitelji. Na tom putu pratio nas je zagovor blažene Marije Propetog Isusa Petković. No nakon tri godine, Ana se razboljela od leukemije. Opet je u početku bila informacija da možda neće ostati živa. Opet smo molili zagovor naše blaženice (od Korčule do Kera) i terapija je uspjela. U tim trenucima bilo nam je jako teško. Ivan je bio doma s dvoje male djece, a ja sam s Anom bila u bolnici u Novom Sadu. U tim trenucima vjera nas je očuvala i spajala. Poslije godinu dana, Ana se razboljela od Non-Hodkinsove bolesti, koja joj je napala

sve žlijezde u tijelu. Započela je s terapijom, ali terapija nije uspijevala. Tada smo treći puta dobili vijest da taj put doista nema pomoći. Došli smo kući da bismo svoju kćer ispratili iz svojeg obiteljskog doma, a ne iz bolnice. U dogovoru s našim župnikom Andrijom, na drugi dan Uskrsa prikazali smo svetu misu u čast blažene Marije Petković za Anino spasenje. Čudom Božjim, u roku dva mjeseca, počela se vraćati u život. Nakon toga, Bog je nagradio našu vjeru i našu žrtvu rođenjem Lovre i Marije.

Zv.: Kako izgleda prosječan dan vaše obitelji od ustajanja do poćinka?

Ivan i Tatjana Vukov: Ivan ustaje prvi na posao, a nedugo poslije ustajem i ja i budim djecu za školu. Tijekom prijedodneva, dok su u školi, pripremam ručak i obavljam kućanske poslove. Ivan i djeca dolaze kući oko 14 sati, kada je i ručak. Poslijepodne Ivan i ja odmaramo, a djeca rade domaću zadaću i uče. Navečer se volimo skupiti u dnevnu sobu i provoditi slobodno vrijeme zajedno.

Zv.: Često je pitanje za roditelje u crkvi: „Kada će vaša djeca na misi konačno biti mirna?”. Molim vas da nam otvoreno kažete: što roditelji djece koja trebaju posebnu pozornost i imaju posebne potrebe očekuju od kršćanske zajednice na misi i od svećenika?

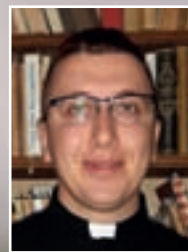
Ivan i Tatjana Vukov: Nismo nikada imali neka očekivanja od drugih. U crkvu idemo zbog vjere, a u životu nam je često Bog pokazao da je s nama i da nas nikada ne napušta. Mada, bile su situacije kada su djeca bila nemirna, a da ih ne bismo vodili van, odveli smo ih u kapelicu bl. Marije Petković u našoj crkvi i tako i dalje bili uključeni u slavlje sv. mise.

Zv.: Kakav stav društva, pojedinih za život važnih ustanova i nositelja vlasti očekuju i žele roditelji djece s posebnim potrebama?

Ivan i Tatjana Vukov: Očekivali smo pomoć od ustanova i države da bismo jednog dana ostvarili pravo na mirovinu, jer roditelj djeteta s posebnim potrebama nije u mogućnosti raditi. Prije svega, očekivali smo razumijevanje u svakom pogledu. Nailazili smo na razne reakcije ljudi zato što je nisu prihvatili kao osobu s Downovim sindromom. Doživljavali su je kao drukčiju od drugih, a ista je kao i svi drugi.

Zv.: Mnogi današnji roditelji žale se na tešku kolo-tećinu života u kojoj se ponavljanju svakodnevne dužnosti, obveze i postupci, a nerijetko i svakodnevna razočaranja u vlastitu nemoć. Vaša obitelj vjerno dokazuje da žaljenju ne smije biti mjesta. Kako u svakodnevnici prepoznati nit Božjeg blagoslova?

Ivan i Tatjana Vukov: Razne kušnje i problemi, s kojima smo se susretali u životu, omogućile su nam da spoznamo da je jedini smisao života u Bogu u konačnici. Shvatili smo da se ne treba prepuštati žaljenjima, već u njima vidjeti Božju ruku koja nas u tim situacijama izvlači i stavlja na pravi put. /V. C./

5. 9. 2021.**DVADESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU**

ČITANJA: Iz 35,4-7a; Ps 146,6c-10; Jak 2,1-5; Mk 7,31-37

Proroštvo iz prvog čitanja o kojemu govori Izaija ostvarilo se u mesijanskim vremenima o čemu nam svjedoči događaj iz evanđelja. Isus ozdravlja gluhog mucavca. Ta Isusova ozdravljanja nastavljaju se do danas. Stoga, i mi ga moramo zamoliti da nas ozdravi od svojih bolesti jer smo vrlo često gluhi čuti Njegovu riječ, a onda i za život po njoj. Isto tako, često je naše svjedočanstvo o Kristu vrlo mucavo jer ga se izvan crkve znamo zasramiti. Zamolimo stoga ove nedjelje Gospodina da i nas ozdravi, da i našem srcu kaže *Efata – Otvori se*, da bismo mogli biti njegovi istinski svjedoci u svijetu.

12. 9. 2021.**DVADESET I ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU**

ČITANJA: Iz 50,5-9a; Ps 116,1-9; Jak 2,14-18; Mk 8,27-35

Sluga patnik iz prvog čitanja jest Isus koji ima biti raspet da bi nam po svojoj smrti darovao život vječni. Upravo u to otajstvo On u današnjem evanđelju upućuje svoje učenike. Petar to ne može shvatiti. Lijepo mu je biti s Njim u slavi, ali kada čuje da put do slave iziskuje trpljenje i žrtvu, želi mijenjati Božju volju. Ne činimo li i mi često slično? Lijepo nam je biti uz Gospodina kad sve ide po našem planu, ali kad se treba odlučiti slijediti Božju volju koja je različita od onoga što smo mi zamislili, onda želimo ostaviti križ. No Gospodin kaže da je put samo jedan – uzeti svoj križ i slijediti njega.

19. 9. 2021.**DVADESET I PETA NEDJELJA KROZ GODINU**

ČITANJA: Mudr 2,12.17-20; Ps 54,3-6.8; Jak 3,16 – 4,3; Mk 9,30-37

Postavimo zasjedu pravedniku jer nam smeta i protiviti se našem ponašanju – rečenica je iz prvog čitanja koja se ispunjava u našem vremenu. U današnje vrijeme sve ono što je dobro i dolazi od Boga želi se prikazati kao nešto izopačeno, kao nešto što ograničava našu slobodu (brak, obitelj, svećeništvo itd.). Takvima se postavlja zamka te ih se na sve načine želi isključiti iz društva. U tom progonstvu nama kršćanima snaga je Kristovo obećanje iz evanđelja: *Posljednji će biti prvi, a prvi posljednji*. Dok se čvrsto držimo Krista i njegovog nauka, svijet nam ne može ništa. I kad se naizgled čini da je razvratnost i nepoštiivanje Božjeg zakona zauzela prvo mjesto, znajmo da je takva svjetska slava samo privremena i da Bog ima posljednju riječ. Samo ako uz tu riječ ostanemo i predamo se Gospodinu poput djeteta, bit ćemo prvi i najveći u Kraljevstvu nebeskom.

26. 9. 2021.**DVADESET I ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU**

ČITANJA: Br 11,25-29; Ps 19,8.10.12-14; Jak 5,1-6; Mk 9,38-43.45.47-48

Ako te noga, ruka ili oko sablažnjava odstrani ih – Isusov je poziv iz današnjeg evanđelja. U našem svakodnevnom životu grijeh je sablazan i njega treba odstraniti. A to će reći – ako te jedan grijeh odvodi od Boga, žrtvuj se i udalji se od njega, ostavi ljubavnika, ljubavnicu, istospolnog partnera, vrati se ostavljenoj ženi ili mužu, budi vjeran. Često znamo čuti prigovore da kršćani ne žive dosljedno onomu na što ih Krist poziva. Na takav način sablažnjava malene. Moramo odstranjivati iz svoje sredine sve ono što nije u skladu s pozivom na koji je pozvan jedan kršćanin.

Euharistijska služba, IX. dio

Materija za presvetu euharistiju

Redoslijed kojeg se Crkva drži kod obreda priprave darova izgleda ovako: *donošenje darova, pripravna molitva, kađenje, pranje ruku, darovna molitva*. On prije svega ima praktični značaj – ni žrtve ni gozbe ne bi bilo kada ne bi bilo stvari za žrtvu. Prema tome, taj obred je uvjet i početak euharistijske žrtve.

KRUH

Temeljni darovi euharistijske žrtve su kruh i vino. Zašto kruh? Isus sam za sebe kaže: *Ja sam kruh živi koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će uvijek. Kruh koji ću ja dati tijelo je moje – za život svijeta* (Iv 6,51). Kruh je čovjekova osnovna hrana otkad je čovječanstva. Poslastica za bogate i za sirotinju. I za site i za gladne. Načinjen je tako da ga se lomi, trga, reže, kida i da se dijeli. Kruh se ne bere sa stabla; ne iskopava se iz zemlje. On je dar zemlje i rada ruku čovječjih. Kruh je znak zajedništva. Ali tek kada ga dijelimo, kao što ga je Krist dijelio. Možda nam je tek sada jasnije zašto je Bog postao kruhom. Kruh je nešto osnovno. Toliko svakidašnje da ga gotovo ni ne primjećujemo. A ako nema kruha, to znači da nema ni posla, ni krova nad glavom, da nam je život ugrožen. Zato je Bog postao kruhom, da bude nešto temeljno u našem životu – onaj bez kojega ne možemo, pa makar ga i ne primjećivali.

Crkva propisuje kakav se kruh koristi u slavlju euharistije: *mora biti beskvasan, čisto pšenični i svježe pečen, tako da bude isključena svaka mogućnost kvarenja* (Sakrament otkupljenja, br. 48). To znači da ne može biti kukuruzni, raženi ili bilo koji drugi koji nije od pšenice. Odnedavno imamo uputu Kongregacije za nauk vjere da se u svetoj misi ne mogu koristiti bezglutenske hostije. Naime, oni koji boluju od celijakije ne mogu unositi gluten u ishrani. Iako je hostija koja se u euharistiji koristi sama po sebi lagana, količina glutena u njoj ipak je problematična za pojedine osobe. Međutim, Kongregacija određuje da hostije s malo glutena jesu valjana materija ako imaju dovoljno glutena za tvorbu kruha bez dodavanja strane materije i postupaka koji bi promijenili narav kruha.

Navedeni dokument, *Sakrament otkupljenja*, u broju 49 nastavlja: *radi znakovitosti prikladno je da se neki dijelovi euharistijskoga kruha iz čina lomljenja podijele za pričest barem nekim vjernicima*. Naime, zbog mnoštva

vjernika neizvedivo je da se svi pričeste od ulomaka jedne velike hostije (najstariji kršćanski naziv za svetu misu bio je „lomljenje kruha”), zato se koriste male hostije koje su pripravljene za pričest većeg broja vjernika.

Shodno tome, bilo bi zgodno da se na svakoj svetoj misi pripravi toliko broj hostija koliko bi bilo pričesnika, odnosno da se vjernici pričesćuju kruhom posvećenim na toj misi (usp. OURM 85). Naravno da je često puta nemoguće znati koliko će vjernika doći na misu pa se onda ostatak posvećenih čestica polaže u svetohranište. No svakako nije najsretnija praksa da se posvećuje mnogo malih hostija te se onda danima, nekad i tjednima nakon posvete iznosi iz svetohraništa za pričest puka, dok se svećenik pričesćuje hostijom koja je posvećena na toj misi. Jasno je da u kućanskim prilikama punimo hladnjak da bi nam čuvao hranu i piće na dulje, ali to ne bi trebao postati i tabernakul u crkvi!

VINO I VODA

Vino koje se upotrebljava u slavlju presvete euharistije mora biti prirodno, od trsova roda, čisto i nepokvareno, bez primjese drugih sastojaka (Sakrament otkupljenja, 50). Čut ćemo ponekada naziv „misno vino”. To je zapravo svako vino koje odgovara maloprije navedenom dokumentu. Prema tome, i domaće vino koje ponegdje prave naši vjernici može poslužiti za misu, štoviše, bio bi rječitiji znak negoli kupovno. Zna se nekada po sakristijama vidjeti kupovnog vina koje se koristi u euharistiji, međutim, za takvo vino potrebna je dvostruka vjera: prvo da povjerujemo da je to zaista pravo vino od pravoga grožđa; drugo, da to zaista postaje krv Kristova. Zato, koliko je moguće, valja izbjegavati kupovna vina, osobito ona jeftinija. Osim što boli glava od lošeg vina, nevaljana materija dovodi do nevaljanog sakramenta.

Tijekom misnog slavlja treba ga pomiješati s nešto vode (Isto, 50). Naime, postoje tri tumačenja ulijevanja vode u vino. Prvo je usporedba s vodom koja je potekla iz rane na Kristovu boku zajedno s krvi, drugo kao simbolika i prisjećanje otajstva Utjelovljenja, tj. ujedinjenja ljudske i božanske naravi u Kristu, a treće kao simbolika dioništva ljudskoga u božanskom. Isprva je, a vjerojatno već i na Posljednjoj večeri, razlog miješanja bio što se nikad nije pilo čisto vino. U starom se svijetu vino redovito miješalo s vodom jer je bilo prejako. Za Grke je bio barbarski običaj piti čisto vino. Taj je običaj tako ušao i u liturgiju, a kasnije se tome pridodalo simboličko značenje.

S obzirom na simboliku, miješanje je popraćeno molitvom: *Otajstvo ove vode i vina učinilo nas dionicima božanstva Isusa Krista, koji se udostojao uzeti dijela u našem čovječstvu*. Tim riječima se moli da i mi jednog dana budemo pobožanstvenjeni po uzoru na Krista.

Ivanovo evanđelje

(VI. dio – Posljednja večera)

Četvrto evanđelje u svojem tekstu vrlo rano uvodi događaj pashalne večere: u 13. poglavlju Isus je sjeo za stol sa svojim apostolima. Razmišljanje pisca vodi jedan događaj: Isus sebe žrtvuje za nas. Taj čin prožima cijelu ovozemaljsku aktivnost Nazarećanina od rođenja do uskrsnuća. Dar na križu s takvom zbijenom porukom zaokuplja Ivanove misli da autor četvrtog evanđelja mora pet poglavlja posvetiti onome što će Isus učiniti na Golgoti. On je toliko ispunjen radošću iznutra, u svojem duhu, uvidom Božje duboke ljubavi, da je „euharistijski govor” smjestio sasvim naprijed, u 6. poglavlje zbog njegove važnosti, a od 13. u trima Isusovim govorima želi uklopiti sadržaj novozavjetne Žrtve, tj. riječima razjasniti kolika je bila dobrota Oca u događaju na Veliki petak i u nedjelju, u uskrsnuću.

Ivan tumači Isusova djela. Zato nema prikazivanja euharistije kao kod sinoptičara. Sadržaj Nazarećanin čini jasnim pred slušateljima u 6. poglavlju, a kod stola Posljednje večere dalje tumači posljedice jedine prave Žrtve. A to je ovo: *Ljubio je svoje u svijetu, do kraja ih je ljubio* (Iv 13,1). Grčki „telos” – „do kraja” – znači do „punine.” Ta punina je u Isusovu kontekstu: *Nitko nema veće ljubavi od ove: položiti vlastiti život za prijatelje* (Iv 15,13).

U našem društvu ljudska narav je takva da se želi odvojiti od ostalih i u nečemu se izdići nad drugima. To su najčešće primitivne stvari: vlast, novac, čudno i nemoralno ponašanje, subjektivne želje... Bog je izabrao suprotni put: *On božanske naravi... lišio se nje, uzevši narav sluge* (Fil 2,6-7). Isus nije htio biti izdvojen od ljudi, nego je želio postati jednim od njih. Jedino je u moralu i u vjeri nadvisivao svakoga. Inače, rodio se od žene, odrastao kao drugi, patio i umro na vrlo težak način i na kraju uskrsnuo. Bog Otac se po Svojem Sinu htio uklopiti u ljudsko društvo i kada je uhvatio korijene u toj zajednici, onda ih je podigao u božanske sfere: Adam će biti obnovljen kao Nazarećanin i primit će život u nebeskom kraljevstvu.

Zbog te ljubavi je kleknuo pred učenicima i počeo prati njihove noge na Posljednjoj večeri. Pripazimo! Isus se na križu najdublje poklonio čovjeku. Tamo je svoju krv izlio za njega. Ali na toj svetoj večeri po

dužnosti robova ili kućnih sluga pokazao je: *On božanske naravi... lišio se nje, uzevši narav sluge*. Petar i njegovi prijatelji ne žele vidjeti Učitelja – mogli bismo reći – ne žele vidjeti Boga koji služi. On mora biti na prijestolju i Isus... Vjerojatno su i sebe zamišljali kao izdvojene osobe pored Gospodina. No Nazarećanin je kleknuo pred njima kao kada roditelj kleči pred svojim djetetom. Sagnuti se i podići malenog, bespomoćnog jest znak najveće ljubavi. Isus je počeo širiti duhovni pogled apostola: ne treba se izdizati nad drugima, već upravo suprotno: divno je podići druge, čak i iznad osobe koja pomaže, jer ni roditelji se ne srame ako su ih djeca nadmašila. Boga nitko ne može preteći. Ali Otac se vrlo raduje ako netko prati Sinovljeve stope, tj. daje život za prijatelje i diže ih u vjeri, moralu. Ako smo bilo gdje i bilo kako „podigli” nekoga, u tom činu kleknuli smo pred njim, odali mu poštovanje kao Isus apostolima, kao Bog Adamu. Takvo djelo je čvrst dokaz da znamo ljubiti. Uopće nismo lišeni dostojanstva, već primamo crte Stvoritelja i Otkupitelja.

Taj događaj i danas se nastavlja. Bog se ne želi izdići nad čovjekom. On se u euharistiji – ali isto tako u svakom sakramentu – želi priključiti našoj osobi. Ima li veće poniznosti od toga da svake nedjelje na beskrvnoj žrtvi postaje kruhom i vinom? Bog bira najjednostavniju hranu po kojoj diže svoju braću. Nije glavni cilj klanjati se pred Presvetim. Bog želi naš živi hram, gdje se odriče vidljive i slavne božanske naravi i polazi u naš običan život, koji je zapravo put spasenja, ne samo za katolika nego i onome kojemu pristupa vjernik. On i danas služi, daleko dublje nego Petru i njegovim prijateljima. On osobno prožima kršćanina da bi bio božanske naravi u svojim mislima, odlukama i djelima. Time stvara iskustvo za svakoga, da Isus nije nad čovjekom, već u Adamu, da bi se podigao i primio svoje dostojanstvo.

Uzmite i jedite!

Uzimanje hrane tako je normalan i svakodnevni čin da o njemu rijetko kad ili uopće ne razmišljamo. Previše je ljudi koji stvarno ne znaju ili namjerno ne mare odakle dolazi hrana i što je sve potrebno, koliko truda i znoja, energije i umijeća da bi se hrana pojavila na tanjuru, bila pripremljena za jelo i ukusno poslužena. Kao rezultat takva stanja svijesti, kod današnjih ljudi javlja se suvremeni oblik praznovjerja da hrana raste na policama supermarketa, a ne u vrtu, na polju i na voćkama. U danima kad slavimo Boga i zahvaljujemo mu za darove uroda naših polja, valja promisliti i o ljudima koji posvećuju svoje živote obrađivanju njiva i uzgoju hrane koju blagujemo.

U ZNOJU LICA SVOGA

Unatoč velikoj količini znanja kojom suvremeni čovjek vlada i koja mu je dostupna, susrećemo se s činjenicom da smo u današnje vrijeme, više nego ikad, najnepoučeniji i najnemarniji naraštaj ljudskog roda u vezi s osjetljivošću, shvaćanjem i razumijevanjem procesa uzgajanja, pripreme i čuvanja hrane. Umijeća i znanja koja se steču radom u polju, vrtu i kuhinji kronično nedostaju ne samo mladima nego i starijim osobama. Zbog obilja hrane u konzumerističkom društvu steče se krivi dojam da je hrana lako dostupna, da se do hrane dolazi bez posebnog truda i napora. Zbog toga se prema hrani postupa kao prema „jeftinoj robi“, baca se i ne cijeni, jer je uvijek dostupna u izobilju. Zaborav činjenice da se do hrane dolazi teškim i napornim radom, u muci i znoju lica (usp. Post 3,19) dovodi do stava da se i onima koji hranu uzgajaju i stavljaju na naš stol oduzima dostojanstvo, da im se obezvrjeđuje posao i život. Takav se stav ne iskazuje samo kad nekoga nazovemo „seljakom“ i pri tome ga želimo prikazati neobrazovanim, zaostalim i zatucanim. Seljačko i zemljoradničko zanimanje, pa i sami ljudi stočari, poljoprivrednici, uzgajivači voća i povrća, u današnje vrijeme smatraju se gotovo najnižim i posve obescijenjenim slojem ljudskog društva.

ZAJEDNIŠTVO ŽIVOTA

Hrana je bila, i jest, uvijek više od tvari koja se jedenjem unosi u ljudsko tijelo. Ono što ljudi jedu označava njihov međusobni odnos i njihov odnos prema Bogu. Biti seljak, zemljoradnik, stočar, nije samo zanimanje i profesija,

nego način života, način služenja Bogu i ljudima, sa svim svojim vrijednostima. Biti seljak je zvanje, pa čak bi se moglo reći i duhovno zvanje koje je aktivno uključeno u službu Bogu, bratu čovjeku i svijetu stvorenja ostvarujući se u svojoj elementarnoj svrsi – održavanju života – jer su jedenje i pijenje izvorna postavka i dio Božjeg djela stvaranja. Bog je stvorio prirodno zajedništvo među svojim stvorenjima u kojemu svako biće mora jesti da bi živjelo. Jedenje i pijenje ujedinjuje ljude i sva stvorenja u otajstvo života u kojemu su sva bića međusobno jedna drugima životno potrebna i da jedna o drugima životvorno ovise gotovo na isti način kao što ovise o Bogu. Činom jedenja i pijenja sami sebe uključujemo u organsku cjelinu života. Istovremeno cjelokupna stvarnost koja nas okružuje postaje dio našeg života. Ostvaruje se uzajamno kozmičko zajedništvo koje se usložnjava iskustvom krajnje blizine i intimnosti i s Bogom Stvoriteljem i s ljudima koji su u hranu uložili svoj trud, znoj i život. Seljaci i zemljoradnici važan su dio održanja života ljudske vrste.

ZAHVALNA MOLITVA BOGU ZA LJUDE, HRANU I ŽIVOT

U činu jedenja i pijenja očituje se istina o čovjeku, njegovu tijelu i duhu, njegovoj povezanosti i zajedništvu, njegovoj cjelovitoj duhovnoj i tjelesnoj uključenosti i ovisnosti o svijetu u kojemu živi. Hranom i pićem stupamo u jedinstvo ne samo s prirodom i stvorenjima nego i u intimno jedinstvo sa Stvoriteljem koji je u njih udahnuo svrhu i razlog postojanja, blagoslovio ih i dao im moć prenošenja i proslijeđivanja životne snage.

Prigodom svakog uzimanja hrane, kršćanin je pozvan zahvaliti Bogu, uvažavajući i shvaćajući pritom napor i trud ljudi koji su tu hranu i piće pripravili te razumijevajući cijeli hranidbeni sustav, u kojemu biljke i životinje imaju svoj neizostavni udio dostojanstva. Zadovoljstvo jedenja i pijenja srazmjerno je zahvalnosti zemlji, svijesti o životu koji iz nje po Božjem blagoslovu i radu ljudskih ruku proizlazi. Gajenje osjećaja zahvalnosti i svijesti ucijepljenosti u hranidbeni sustav zemlje moguće je i ostvarivo i vjerniku koji živi u izravnom dodiru s prirodom na selu, kao i vjerniku koji živi u gradu. Svima nam je moguće ostvarivati i provoditi djelo zahvaljivanja jednostavnim činom zahvalne molitve Bogu prije i poslije jela.

Jedenje i pijenje ujedinjuje ljude i sva stvorenja u otajstvo života u kojemu su sva bića međusobno jedna drugima životno potrebna i da jedna o drugima životvorno ovise gotovo na isti način kao što ovise o Bogu.

O rezoluciji Freda Matića

„Briga” Europskog parlamenta o zdravlju žena

Europski parlament usvojio je u četvrtak, 24. lipnja, rezoluciju hrvatskog socijaldemokratskog eurozastupnika Predraga Freda Matića „Seksualno i reproduktivno zdravlje u Europskoj uniji u kontekstu zdravlja žena”. Tu rezoluciju podržalo je 378 članova, dok je 255 bilo protiv, a 42 suzdržanih. Fred Matić bio je oduševljen izglasavanjem rezolucije: „Konačno imamo jasan stav – svatko u Europskoj uniji mora imati pristup kontracepciji, medicinski potpomognutoj oplodnji, pobačaju i drugim zdravstvenim uslugama!”, napisao je Matić na Facebooku.

Na spomenutu rezoluciju reagiralo je Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za život i obitelj te Komisija te Konferencije „Iustitia et pax”. Donosim prikaz tih dvaju dokumenata.

Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za život i obitelj o *Prijedlogu rezolucije o stanju u pogledu seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava u EU-u u kontekstu zdravlja žena* koji je potpisao riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić, 23. lipnja ove godine, dan uoči izglasavanja rezolucije, izrazio je duboku zabrinutost u vezi s tim događajem te istaknuo:

„Iako prijedlog te Rezolucije razmatra vrlo važno pitanje zaštite zdravlja i prava žena, treba skrenuti pozornost kako ona:

- definira pobačaj kao temeljno ljudsko pravo i osnovnu zdravstvenu uslugu koja bi trebala biti svima, gotovo bezuvjetno, dostupna

- ograničava pravo na priziv savjesti zaboravljajući da ono proizlazi iz univerzalnog temeljnog ljudskog prava na slobodu savjesti

- nalaže izmjenu obrazovnih kurikula uvrštavanjem promicanja rodne ideologije i prava na pobačaj te pristupa maloljetnika uslugama zaštite spolnog i reproduktivnog zdravlja, pod koje svrstava pobačaj i promjenu spola

- zadire u nacionalnu nadležnost država članica namećući rješenja u pitanjima o kojima su one ovlaštene odlučivati samostalno.”

U nastavku svojega priopćenja, mons. Uzinić naglašava da je prijedlog te Rezolucije „izazvao brojne reakcije, među ostalima i Vijeća biskupskih konferencija Europske unije (COMECE) koje u svom osvrtnu (Position Paper) ističe da Katolička Crkva promiče i brine o pitanjima ljudskog zdravlja naglašavajući da je pravo na zdravlje temeljno ljudsko pravo te osnova dostojanstvenog života. Međutim, u osvrtnu se navodi da se prijedlog te rezolucije, a osobito pitanje pobačaja, analizira isključivo iz jednostrane perspektive zanemarujući sva prava i širinu zaštite svih uključenih osoba i životnih situacija.”

U nastavku biskup Uzinić podsjeća da „Crkva promiče zaštitu života nerođenog djeteta stvorenog na Božju sliku i Njegovom voljom te promiče i štiti njegovo temeljno ljudsko pravo na život. Zaštita dostojanstva nerođenog

djeteta te pravo država da štite život nerođenog djeteta potvrđeni su odlukama i Europskog suda za ljudska prava ECtHR ((GC) 16. 12. 2010., A, B. C v. Ireland, Br. 25579/05) i Europskog suda pravde (18. 10. 2011., Oliver Brüstle v Greenpeace eV).”

Mons. Uzinić ističe da Vijeće HBK za život i obitelj vrijednuje pozitivno svaku inicijativu kojom se na sveobuhvatan način štite i promiču ljudska prava, ali i da se život nerođenog djeteta ne može štititi nasuprot zaštiti majke, već samo zajedno s njom. I stoga je „važno naći ona rješenja koja će zaštititi i majku i nerođeno dijete te pravo na život i dostojanstvo svih uključenih osoba.”

U izjavi Komisije HBK „Iustitia et pax” o takozvanom „Matićevom izvješću” predsjednik Komisije HBK mons. Đuro Hranić i tajnik dr. Vladimir Dugalić najprije naglašavaju da se „zdravlje žena ne može se poistovjetiti s nepostojećim pravom na pobačaj”, a zatim se osvrću na spomenuto Matićevo izvješće ističući da ono nema „nikakve pravom obvezujuće osnove”. Svoj osvrt objavili su u osam opširnih točaka. Ovdje ću prikazati samo prvu točku, a ostale u idućem broju *Zvonika*.

Mons. Hranić i dr. Dugalić podsjećaju da se Komisija „Iustitia et pax” „zalaže se za pravdu, pravo i mir, a unutar toga teži za etičkom prosudbom društvenih događanja i donošenja pravnih akata da bi se zaštitilo ljudsko dostojanstvo, ljudska prava i prava najugroženijih skupina.” U analizi „Matićevog izvješća”, međutim, ističu oni, mogu se uočiti „brojne uznemirujuće elemente, a ne temelji se ni na jednom međunarodnom dokumentu, štoviše suprotno je svim postojećim kako globalnim, tako i europskim. Ono nema nikakve pravom obvezujuće osnove na kojoj bi bilo sazdan i zbog te činjenice predstavlja tešku povredu zaštićenih ljudskih prava, posebice prava djeteta i vladavine prava.”

Naglašavaju, također, da „dodatno brine što se hvalevrijedna briga za zdravlje populacije, osobito žena, koristi za promidžbu ideoloških i svjetonazorskih pitanja, svrstavajući pobačaj u nepostojeća ljudska prava. Kako bi se promijenio europski pravni okvir, mimo svih regula, ovo izvješće bez ikakvih pravnih uporišta stvara neka nova ljudska prava (pravo na pobačaj), neka već postojeća ljudska prava amputira (pravo roditelja na odgoj djece), neka minimizira i relativizira (pravo na priziv savjesti) te nadilazi ovlasti koje Europskoj uniji pripadaju temeljem osnivačkih ugovora, a predstavlja izravno kršenje i Povelje EU-a o temeljnim pravima (OJ C 202).” Naime, „za zdravstvena i obrazovna prava, odnosno područja, nadležna su nacionalna zakonodavstva i njima pripada isključivo pravo urediti ih kako žele, u tome smislu već je doneseno i nekoliko presuda Europskoga suda za ljudska prava”, zaključuje se u izjavi Komisije „Iustitia et pax” HBK.

(nastavak u idućem broju)

Uroci i čaranja

Velečasni, što su to uroci i čaranja? Je li moguće čaranjem naškoditi drugome? I. P.

Poštovani čitatelji, iako postoji mnogo literature, a i zbog „prirode” svoje službe egzorcista o tome bih mogao mnogo pisati, nastojat ću biti što kraći i konkretniji.

UROCI – SREDSTVA ZLA

Uroci su izvorno oblik usmenog magičnog obreda što se sastoji u opisivanju postanka i nabranjanju svojstava pojedinog predmeta da bi se postigla vlast nad njim. Također, mogu se smatrati i kao misteriozna sila i moć kojom vještac ili vještica mogu nekoga izbaviti od zla ili mu nanijeti. Magijski pojmovnik „Index magiae” piše za uroke da su oni učinak rada demona i zlih prizvanih sila u crnomagijskim obredima. Također, pod tim pojmom podrazumijevaju se i učinci napada obredima i pomagalima na neku osobu, obitelj, stambeni i poslovni prostor ili zemljište.

Katekizam Katoličke Crkve osuđuje svaki vid magije i čaranja: „Sva djela magije i čaranja, kojima bi se htjelo podložiti tajne moći i staviti ih u vlastitu službu te steći nadnaravnu moć nad bližnjim – pa bilo i zato da mu se pribavi zdravlje – teška je povreda kreposti bogoštovlja. A ta djela treba još više osuditi kad ih prati namjera da se drugima škodi ili kad se njima traži zahvat zloduha.”

Čuveni egzorcist, a sada i pokojni Gabriele Amorth, navodi da su uroci najčešći uzrok koji susreće kod onih koji su pogođeni opsjednućem ili drugim zlokočnim utjecajem.

VRSTE UROKÂ

1. Uroci koji djeluju izravno – Djeluju preko hrane i pića. Sastojci koji se obično umiješaju u hranu ili piće su: menstrualna krv, mrtvačke kosti, srce neke životinje, razni prašci, posebne trave..., a uzrokuju karakterističnu bol u želudcu.

2. Uroci koji djeluju neizravno – Djeluju prijenosom (nekog posrednika ili prijenosnika) ili preko nekog predmeta koji pripada osobi kojoj se želi naškoditi (preko fotografije, odjeće, njezinih stvari...). Ili se učine zlokočnim likovi koji predstavljaju tu osobu (lutke, životinje...) i njima se čine zle stvari kojima se želi napakostiti određenoj osobi (npr. zabadanjem iglica u glavu lutke ili životinje tijekom sotonskih obreda).

3. Uroci koji djeluju povezivanjem – Zaustavljaju razvoj pojedinih dijelova tijela ili mentalni razvoj (plod čega su smetnje u učenju, radu, ponašanju...). Drugi čini idu za uništenjem nečijeg braka, za izazivanjem bolesti, neki i za uništenjem osobe. Činima tzv. „crvene magije” želi se steći nečija ljubav.

NAČIN DJELOVANJA UROKÂ

Djelovanje uroka možemo podijeliti na tri načina:

1. Fizički – jakom koncentracijom negativnih misaonih energija (sudjeluju misao, riječ i energija);

2. Psihički – uporabom raznih metoda izluđivanja žrtve i buđenja tzv. „magijske svijesti”, učinak čega je veliki strah. Žrtva stradava od straha prije negoli od snage urokâ, iako se poslije sve pripisuje moći urokâ;

3. Duhovni – pokretanjem lavine paklenih sila.

„SKIDANJE UROKÂ” – PRUŽANJE PRVE POMOĆI U SLUČAJU NAPADA UROCIMA

Da bi se čovjek oslobodio utjecaja uroka, potrebno je učiniti sljedeće:

1. Odkrećuće od svih zala, magije, okultizma te s njima povezanih terapija i drugih izvora teškoga grijeha;

2. Dobra ispovijed i često (najmanje nedjeljno) **pri-
stupanje sv. misi**, na kojoj je uvijek potrebno pričestiti se;

3. Od srca oprostiti osobi koja nam je nanijela zlo i moliti za nju;

**4. Otkrivene magijske predmete poškropiti bla-
goslovljenom vodom i spaliti ih negdje na otvore-
nom**, uz obveznu molitvu tijekom njihovog izgaranja. Predmete koji ne mogu sagorjeti, kao i pepeo sagorjelih predmeta baciti u tekuću vodu, a ruke oprati u blagoslovljenoj vodi. Spomenute stvari nipošto ne baciti u zahod vlastite kuće;

**5. U slučaju karakteristične boli u želudcu prou-
ročene konzumiranjem hrane ili pića u kojima su bili
pomiješani uroci, kao sredstvo zaštite neka osoba pije
egzorciziranu vodu, egzorcizirano ulje ili egzor-
ciziranu sol.** Reakcija će biti izbacivanje istih, bilo fiziološkim putem, bilo povraćanjem.

BOŽJA JE ZADNJA!

Važno je znati to da se skidanje urokâ ne postiže nikakvim tehnikama ni ritualima, nego isključivo obraćenjem živome Bogu i neopozivim odkrećućem od svih grijeha i njegovog začetnika i vođe – Sotone. Uroci i magija najrasprostranjeniji su u onim predjelima gdje je vjera u Krista najslabija. Gdje postoji živa vjera, tamo magija nema moć. Zato budimo ljudi vjere znajući da je naš Bog alfa i omega i da je jedino On sigurno utočište i spasenje.

Napomena: Kako među vjernicima može vladati nekakva misao da svatko može „zapovijedati” zlim dusima, dobro je da se takve molitve i radnje ne čine, nego neka se radije osoba ili zajednica obratiti za pomoć svećeniku radi dodatnih uputa ili egzorcistu u svrhu molitava oslobađanja!

Poštovani, vaša pitanja možete poslati na e-poštu: stipicnebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

DAR

Dar bi trebao usmjeriti naše poglede na darivatelja i kao primatelj uopće nemam pravo odvajati dar od darivatelja niti ga odvojeno razumijevati. U trenutku kada se počinjem radovati daru bez onoga od kojega sam dobio, sebično ga želim za sebe i to, nažalost, bez osobe koja mi tu stvar daruje.

Kao što znamo, dar je zapravo samo jedno sredstvo kojim se darivatelj služi da bi izrazio sebe, odnosno svoje osjećaje. Darom bih želio konkretizirati svoju ljubav, „utjeloviti”, učiniti je stvarnom i opipljivom, darom bih se želio približiti onomu do koga mi je stalo, želio bih učvrstiti svoje međuljudske odnose. Onaj koji prima dar trebao bi uvijek imati na pameti da je naglasak uvijek na darivatelju, a nikada na daru. Primatelj bi trebao osjećati da je jedino bitan onaj tko daruje, koji je nasuprot daru koji ga gleda u oči, koji mu pruža ruke. Dar bez darivatelja nema zapravo ni vrijednosti, a ni smisla. Jelo koje kuha moja majka jest najslađe, jer dok priprema hranu ona na neki način unosi u njega svu onu ljubav koju osjeća prema meni. U tom slučaju jelo postaje dar, to jest izražajno sredstvo moje majke. Za razliku od toga, u restoranu ne poznajem kuhara niti on poznaje mene pa je hrana samo roba, bez ikakve osobne poruke, i upravo zbog toga, iako to jelo može biti kvalitetno, nikada neće postići slatkoću majčine hrane.

Slično tome i ovaj stvoreni svijet u kojemu živimo jest Božji dar. Mi koji danomice primamo taj dar uvijek bismo trebali primjećivati darivatelja, jer ako svijet ne doživljavamo kao dar, ako nas ne upućuje na nekoga, onda ga nikada nećemo znati vrjednovati. Dar bi trebao usmjeriti naše poglede na darivatelja i kao primatelj uopće nemam pravo odvajati dar od darivatelja niti ga odvojeno razumijevati. U trenutku kada se počinjem radovati daru bez onoga od kojega sam dobio, sebično ga želim za sebe i to nažalost bez osobe koja mi tu stvar daruje.

Od Boga svakodnevno primamo mnogo darova i milosti, ali unatoč tome više bi se trebali usredotočiti

na njegovu osobu, a manje na njegova dobročinstva. Ako se želim najesti, otići ću u restoran, ali ako odem kući, onda mi majka mora biti na prvome mjestu – njezino jelo će mi biti samo neki plus, neki dodatak, nešto sekundarno što će nam uljepšati susret. Božje darove nikako ne bih smio staviti ispred Boga, a kamoli zahtijevati ih ili očekivati.

Trebam uvidjeti da sam ja, moja osoba, Božji dar i to nekome drugome. Božji sam dar ovome svijetu, Bog svoju ljubav izražava preko mene. Kao dar trebao bih neprestano upućivati na darivatelja, da primatelji kojima sam darivan prepoznaju u meni Boga. Nadalje, i moje postojanje zapravo je dar Božji. Ako je to tako, onda ni svoj život ne bih smio odvajati od darovatelja, ne bih ga smio živjeti bez Boga. A ako je On prisutan, On će me svakako poticati da i ja poklanjam, odnosno da se i ja darujem, da se izražavam darovima, da gradim svoje odnose darovima. U darivanju se zapravo suobličujem Bogu – postajem sličan Njemu i postajem darivateljem. Proces darivanja čudo je koje se odvija u Presvetome Trojstvu između božanskih osoba, a onda i između Boga i stvorenoga svijeta, a Bog želi da i mi, Njegova djeca, postanemo dio tog procesa, tog čuda. Svi darovi zapravo potječu od Njega, a on želi da i mi te darove znamo dalje darivati drugima i, naravno, da znamo na neki način i sebe unijeti u te darove: svoje vrijeme, pozornost, ohrabrenje i blagoslov. Dar se, naravno, nikada ne može zaslužiti niti kupiti, a kamoli prisilno ga zadobiti, ne može biti ni nagrada. Na dar nemam ni prava, on je uvijek nešto besplatno i bezuvjetno i uvijek cilja na moju osobu, i to najdublje, u egzistencijalnom smislu, neovisno o tomu kakav sam.

Kako tražiti ono što nam treba, a pri tome ne osjećati krivicu?

Jedan broj ljudi ustručava se tražiti nešto za sebe. To se događa iz više razloga, jer su potrebe i želje nejasne osobi, jer ih kasno prepozna, jer u trenutku događanja radnje postaju svjesni što ne bi, a onda kasne s reakcijom što bi radije, i tako vrijeme prolazi. Učvršćuju se navike nezahtijevanja, prešutkivanja, netraženja, podrazumijevanja i konačno pasivnosti. U jednom uvježbanom obrascu imaju strategiju nezalažanja za sebe.

Uzrok tomu možemo tražiti u osnovi nezauzimanja za sebe, davanja prednosti drugome ili ostavljanju dojma „dobre osobe” koja nema želja. Čest slučaj reakcije su „ne inzistiranja na nečemu ili izlaska u prvi plan” jer je osoba tako naučila, jer joj rečeno da je tako dobro ili je to vidjela od bliskih srodnika koji su se također povlačili i jer je sve to ne neki način društveno poželjno

supružnika, djeteta, bliske osobe očekuje nešto, ali se to nikako ne priopćava. Budući da izostaje očekivano ponašanje, ili se čak dobiva suprotno, osoba biva indispoinirana, razočarana ili ljuta, što umije iskazati reakcijom tzv. „prepune čaše”. Tada osoba obično dopusti sebi da izbac i mnogo neugodnih riječi koje se tiču ranijih očekivanja, ali i razočaranja, optužujući drugu stranu za to. Putanja takvoga reagiranja sasvim je logična, ali nije korisna jer produbljuje raskol, vodi u svađu i naglašava poziciju drugoga koja nije na mjestu, generira krivicu kod osobe koja „zakašnjelo traži i kviri odnos”, dok i sama osoba ne završi u jednoj nepobjedničkoj zoni, često ljuta na sebe i svoju „neopravdanu” reakciju.

Iz tog razloga važno je što želimo. Neophodno je tražiti, važno je i misliti što nam treba, ili što bi nam bilo važno, i to na jasan način priopćiti drugoj strani.

Evo nekih od primjera koji su česte teme nezadovoljstva klijenta koji dođu na

Da bismo se zauzeli za sebe i svoje želje u nekom odnosu, važno bi bilo jasno izraziti što bi nam bilo važno. Možemo se pitati: „Što bih ja?” To nužno ne znači da ćemo zamjerati drugome ako ne ispun i očekivano, jer je važnije jesmo li stavili drugome do znanja to što nam je neophodno i koliko je to bilo eksplicitno, jasno rečeno.

ponašanje. Je li to dobro? Ne nužno. Poslije početne zbunjenosti, često ide nezadovoljstvo i negodovanje koje se ne iskazuje, već se pretvara u pasivnu agresiju. Zato neiskazivanje i nezauzimanje za sebe nije zdravo. Često i jer se druga strana (uslijed nemanja informacija) tada osmjeli i nametne pravilo, svoje namjere ili način komunikacije. Da bismo se zauzeli za sebe i svoje želje u nekom odnosu, važno bi bilo jasno izraziti što bi nam bilo važno. Možemo se pitati: „Što bih ja?” To nužno ne znači da ćemo zamjerati drugome ako ne ispun i očekivano, jer je važnije jesmo li stavili drugome do znanja to što nam je neophodno i koliko je to bilo eksplicitno, jasno rečeno.

Primjere samozanemarivanja želja i potreba najčešće srećem u okvirima obiteljskih sustava u kojima se od

psihoterapiju, jer nisu izgovorili nešto što im je trebalo. Na primjer, prijatelju: „Volio bih da me sljedeći put ti nazoveš”, „Očekivala sam da dođete kada se vratite s puta, ali nisi se ni javila pa sam bila malo iznenađena, a priznajem i ljuta...”; supružniku: „Bilo bi mi bitno da u našem braku ti također pokažeš samostalnost i privređuješ...”, „Volio bih da nekada i ti iniciraš zbližavanje, ne samo ja, i da ne shvatiš to kao neku dužnost”, „Ne mogu biti tjelesno bliska s tobom dok nema nježnosti između nas prije toga...”; zaposlen kolegi: „Ne želim više pisati to izvješće za tebe, mislim da si dovoljno sposoban i spreman to raditi samostalno, hajde, pokazat ću ti kako...”, itd.

Na taj način postajemo svjesniji što nam je važno i usmjeravamo se na to jasno, dijeleći s drugom osobom svoje želje koje tada bivaju jasne i omogućavaju drugom da se orijentira, izađe nam u susret i kaže da nešto može ili ne može, sada ili poslije.

31. kolovoza

Mihael Menéndez García i drugovi

(njihov spomendan slavi se 6. studenog)

Miguel Menéndez García rođen je 29. lipnja u Španjolskoj. U djetinjstvu, bio je čuvar stoke. U dobi od dvanaest godina ostao je bez roditelja pa se za njega starao njegov stric, koji mu je omogućio obrazovanje u kolegiju jednog samostana. Tamo je predavanja pratio kao izvanredni učenik. Godine 1902., protiv volje svojega strica, stupio je u dominikanski red, gdje je nastavio studij filozofije i teologije. Godine 1909. zaređen je za svećenika. Kao svećenik, dvanaest godina bio je učitelj u jednom sjemeništu. Kao učitelj, uživao je veliki ugled među učiteljima, učenicima i roditeljima. Godine 1923. postao je učitelj novaka i profesor u samostanu svetoga Stjepana u Salamanki. Tu je dva puta izabran za rektora, a onda za profesora u malom sjemeništu u Salamanki.

U samostanu svetoga Ivana Krstitelja u mjestu Corias doživio je strahote Španjolskog građanskog rata. Uhitili su ga republikanci, mučili ga, utamničili su ga, a 19. kolovoza 1936. godine premješten je u mjesto Sama, gdje je 31. kolovoza ubijen. Mučenje i smrt nije doživio samo Mihael, nego i još neki dominikanci.

Sveti Josip Marija Palacio Montes (José María Palacio Montes) rođen je 9. studenog 1901. godine u mjestu Bimenes. Kada mu je u djetinjstvu umro otac, o njemu

je skrbio djed, gdje je Josip i odrastao. Kad mu je bilo 11 godina, dospio je u kolegij samostana u mjestu Corias. Tamo je 1917. godine stupio u dominikanski red. Nakon završenog studija filozofije i teologije, zaređen je 1925. godine za svećenika. Kao mladi svećenik, preuzeo je službu lektora u sjemeništu. Godine 1926. započeo je vojničovanje u Maroku. Po povratku iz vojske, bio je profesor u samostanima, a godine 1932. u Salamanki objavio je priručnik o posjedu, a pisao je i članke za časopise. I Josip je uhićen tijekom Španjolskog građanskog rata kao i Mihael. Mučen je sve do 31. kolovoza 1936. godine kada je doživio mučeničku smrt.

Sveti Izidor (Isidro Ordoñez Díez) rođen je 15. svibnja 1909. godine. Svoje školovanje započeo je 1920. godine, da bi 1926. godine stupio u dominikanski red. Nakon filozofskog i teološkog studija u Salamanki, godine 1932. zaređen je za svećenika. Odmah je dobio dužnost učitelja novaka i sakristana. Postao je učitelj latinskog, govornišva i povijesti. Zajedno sa subračom, i on je uhićen i zatvoren u samostanu, a onda prebačen u tamnicu u mjestu Sama, gdje je bio na prisilnom radu. Njegovo ponašanje u tom vremenu spominje se kao uzorno. Sve je optužbe podnosio u dubokoj poniznosti, a često je molio krunicu. Zajedno s ostalima i on je 31. kolovoza ubijen. Tijelo mu je bačeno u jamu.

Istoga dana mučeničku smrt doživjeli su **Cristóbal Iturriaga Echevarría**, **Irazola Pedro Vega Ponce**.

Miguela Menéndeza Garcíu i njegove drugove, zajedno s još 493 mučenika Španjolskog građanskog rata, papa Benedikt XVI. 28. listopada 2007. godine proglasio je blaženima.

Izložba slika od slame nastalih na XXXV. i XXXVI. sazivu Prve kolonije naive u tehnici slame

Izložba slika od slame nastalih na XXXV. i XXXVI. sazivu Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu otvorena je 6. kolovoza u predvorju Gradske kuće, kao dio tradicionalnog programa pred proslavu središnje žetvene svečanosti Dužijanca.

Voditeljica slamarskog odjela HKPD-a „Matija Gubec” iz Tavankuta **Jozefina Skenderović** podsjetila je ovom prigodom kako je, unatoč koroni, prošle godine održan

XXXV. saziv ove kolonije, ali budući da izložba nije, na ovogodišnjoj su izloženi radovi koje su *Gupčeve* slammarke napravile prošle i ove godine.

Predsjednik spomenutog tavankutskog društva **Ladislav Suknović**, koji je i otvorio izložbu, istaknuo je kako su sve ove godine slammarke bile vjerne čuvarice onoga oko čega se često dvoji je li slamarstvo nešto što spada u domenu zanatskih rukotvorina ili u domenu umjetnosti. „Kako god to tumačili, i te kako gajimo veliku zahvalu i još veće poštovanje prema našim slamarkama, jer mi ono što je naše i tako kako jest doživljavamo doista jednim umjetničkim vrhuncem stvaralaštva, tim prije jer je to slama koja je potekla s ovih naših prostora, koja je prošla kroz ruke naših slamarki i to danas predstavlja umjetnost koja je naša. Nadam se da ćemo u budućim aktivnostima našu umjetnost u tehnici slame moći zaštititi i u nekim pravnim okvirima i da ćemo se moći time ponositi”, rekao je Suknović. Po otvorenju izložbe, kako je to već uobičajeno, sudionicama Kolonije dodijeljene su zahvalnice. /I. P. S., Hrvatska riječ/

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Liturgijska vremena u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina (3)

Kada se Isus rodio u Betlehemu judejskome u dane Heroda kralja, gle, mudraci se s istoka pojavili u Jeruzalemu raspitujući se: „Gdje je taj novorođeni kralj židovski? Vidjesmo gdje izlazi zvijezda Njegova pa mu se dođosmo pokloniti.” (Mt 2,1-3)

Bogojavljenje je vrhunska božićna svetkovina. Veliko rasvjetljenje otajstva Božića – Bogojavljenje jest spoznaja da božansko svjetlo otkriva ne samo da je Sin Božji postao čovjekom već da smo i mi kao živi udovi ugrađeni u Njegovo tijelo. Po božanskom dostojanstvu i moći, Božji Sin okuplja k sebi cijelu ljudsku obitelj. Stoga, Bogojavljenje je očitovanje svega što je sadržano u božićnoj svjetlosti. To je poziv na božanski život. Isusova božanska objava poganim mudracima, objava je njegove božanske naravi. Mudraci dolaze iz najudaljenijih krajeva svijeta kao simboli istinskih tražitelja istine svih vremena. Na Bogojavljenje se dogodilo vjenčanje božanske i ljudske naravi Isusa Krista. To je poziv Crkvi da se ulaskom u to vjenčanje i duhovni brak s Kristom preobrazi i postane potpuno čovječnom. Isusovo krštenje na Jordanu, očituje nam predokus uskrsne i duhovske milosti u kojima slavimo otajstva božanskog života i ljubavi. Isusov ulazak u vode Jordana daje nam naslutiti Njegov ulazak u patnju Njegove muke i smrti. Njegov izlazak iz Jordana simbolizira uskrsnuće, a silazak goluba prasluka je izlivanja Duha Svetoga. Svadbom u Kani Galilejskoj, Isus je učenicima očitovao svoje božanstvo. Svadba u Kani simbol je proslave božanskog vjenčanja onima koji su okusili božanski život i ljubav koju je donio Krist u svijet. Krštenjem, mi prihvaćamo osobni poziv da po vjeri u Krista ulazimo uz svadbenu dvoranu, koju nam je On pripremio. Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić proživljavao je sva ta otajstva što nam donosi Božić i Bogojavljenje i nama u svojim zapisima ostavio za razmišljanje i primjenu na svoj vjernički kršćanski život.

BOGOJAVLJENJE: „Zvijezda je vodila Mudrace Isusu, a nas vjera Crkve vodi u životu da nađenog Isusa slijedimo” (*Theologia pastoralis*, 003296). „Veliku su vjeru imali Mudraci. Sve su ostavili i

zvijezdu slijedili. Zvijezda je nestala u Jeruzalemu. Nitko ništa ne zna o novom kralju. Stigli su u štalicu, a ne u palaču pa se klanjaju. Tko je čvrst u vjeri i ljubavi, taj mrzi sve što je zemaljsko, pa i svoj život, samo da ne izgubi Isusa” (Isto, 003297). „Isus je Zvijezda koja nas vodi u nebo!” (Isto, 003302). „Isusa tražimo ne zvijezdom, nego željom. Kada Ga nađemo, darujmo Mu: zlato – slobodu; miris tamjana – čistoću; mirhu – siromaštvo” (Isto, 0031489). „Tri Mudraca s Istoka, pali su pred Isusa i Njemu se poklonili. Makar je bio mali, siromašan i Betlehemske štalice. Duboka vjera!” (Isto, 002732). „Čovjek je Boga izgubio, a Mudraci su ga po čudesnoj zvijezdi našli. Redovnici po svetom zvanju na redovnički život. Da Ga ne izgube, prikovali su se za Srce Isusa, s čavlom razuma po poslušnosti; s čavlom odricanja od zemaljskog po siromaštvu; s čavlom tijela po čistoći” (*Biser misli*, 004309). „Slatko Čedo milo, daj sabrano djelo!” (Isto, 04581). „Nek mi duša zlatna čaša u koju se ulijeva milost Vaša. Vaše dijelite meni, a iz mene svima!” (Isto, 004583). „Razmatrajući nalazim da je Isus veći bio u nekom pogledu u Betlehemske štali, nego u nebu. Njegov je život pun tajni, a Božanstvo neizmerno zato, da nam srce bude nemirno, dok Ga u nebu ne ugledamo!” (*Blago duše*, 459).

„Mali Isuse! Vjera me uči da si ti Bog koji se toliko ponizio da si djetetom postao. Ja još ne vidim zvijezdu, ali zvijezda vjere vodi me k tome i na to savjetuje da prije svega svoje zlato, svoje najveće blago Tebi žrtvujem, da svoju volju Tebi sasvim predam, da od sada samo to bude moja volja, što je Tvoja. Pa kaži mi što želiš? Što hoćeš?” (*Propovijed*, 1907). „Zlato si darovao Malenom Isusu kada si sveti nauk Crkve od misnika primio, jer nisi to vjerovao što si pameću shvatio, već si svoju pamet kao zlato Isusu i pravoj vjeri žrtvovao. Tamjan pak daruješ kada se moliš. Molitva je Isusu kao najljepša svirka kojoj se On raduje. U molitvi te Isus uči da tvrdo trebaš vjerovati sve što majka Crkva i tvoja vjera uči. Mirhu daruješ kada ne ugađaš svojemu tijelu, već svojoj duši. Zato podaj mirhu Isusu, predaj svoje tijelo za žrtvu. Čvrsto danas obećajmo, da ćemo Isusu darovati zlato: svoju pamet; tamjan: skrušenu molitvu; mirhu: svoje tijelo i sve Isusu. Tako ćemo sigurno putovati, Isusa nalaziti, s Njim se sjediniti i navijeke blaženi biti!” (*Propovijed*, 1910).

(nastavlja se)

Pomoći djeci da napreduju u dobi, mudrosti i milosti

Jeste li ikad stekli dojam da roditelji mogu pronaći razloge da se žale na svaku fazu odrastanja svoje djece? Imati novorođenče je toliko zahtjevno i iscrpljujuće... Dvogodišnjaci su tvrdoglavi i nemirni... Školska djeca ne slušaju ono što trebaju raditi, a tinejdžere da ni ne spominjemo! Pa i roditelji odrasle djece često spominju onu izreku: „Mala djeca – mala briga, velika djeca – velika briga”... Ipak, kao katolici vjerujemo da možemo bolje od takva pristupa. Zašto? Zato što primamo milost iskusiti doista radostan i blizak odnos sa svojom djecom, svojim najbližim bližnjima. Ne moramo se u svojem roditeljskom pozivu oslanjati samo na svoje snage i stručne odgojne savjete i metode nego i na Božju milost. Stoga ćemo u nekoliko narednih brojeva Zvonika na Obiteljskoj stranici donijeti pregled pet faza odrastanja i vidjeti kako u njima poticati tjelesni, psihički, društveni i duhovni razvoj svoje djece. U tim zapažanjima oslanjat ćemo se na autore koje smo na tim stranicama već spominjali, Grega i Lisu Popcak. Oni preporučuju povezujuće roditeljstvo koje se temelji na sebedarju. Roditelji trebaju težiti upoznati srce svojega djeteta u svakoj razvojnoj fazi da bi ono uvijek prvo od njih tražilo ljubav, podršku i vodstvo u poteškoćama i dvojabama.

OD ROĐENJA DO 18 MJESECI – TEMELJI POVEZANOSTI S DJETETOM

Djeca osjećaju sigurnost kada znaju da smo tu za njih. Povezanost s djetetom valja njegovati u svakoj fazi odrastanja, a u dojenačkoj dobi (od rođenja do 18 mjeseci) stvara se temelj za ostvarivanje povezanosti. Glavni ciljevi tog razdoblja su: tjelesni i neurološki razvoj koji se nastavlja nakon rođenja, povezivanje s majkom i razvoj povjerenja koji se odražava i na naredni duhovni život.

Nošenje djeteta, spavanje u njegovoj blizini, dojenje – sve to pomaže bebi uskladiti ritam disanja s majčinim

koji još nije potpuno razvijen u trenutku rođenja. Kao što dijete drži majku za ruku dok uči hodati, tako se koristi njezinom blizinom i za učenje disanja i usklađivanja rada svih organa.

Jedno od najčešćih pitanja koja se postavljaju roditeljima male bebe pitanja su o spavanju. Kako spava? Spava li sama u krevetu? Kad će početi spavati u svo-

Tek kada iskuse ljubav i sigurnost te razviju osnovno pouzdanje, isto to možemo tražiti od njih. U narednim razdobljima života, djeca će vremenom postajati sve otvorenija uzvraćati primljenu ljubav i po uzoru na roditelje koji su spremni služiti, budu velikodušna prema drugima.

joj sobi? Dr. G. Popcak primjenjujući načela teologije tijela na odnos roditelja i djece ističe da su u našim tijelima upisane istine o Božjem naumu za naš život i odgoj. Stoga, kada bolje razumijemo bebinu potrebu za majčinom blizinom koja pospješuje njezin razvoj, lako možemo zaključiti da je bebi uvijek mjesto uz majku. Mnoge će majke priznati da bebe doista najbolje spavaju u njihovoj blizini.

RAZVOJ POVJERENJA

Odgovaranje na bebine potrebe, reagiranje na plač i ostale znakove koje beba šalje ima najznačajniju ulogu u tom razdoblju. Stvaranje snažne povezanosti s majkom temelj je za stvaranje svih drugih veza: s ocem, braćom i sestrama, a poslije s prijateljima. Dok je dijete bilo u majčinoj utrobi, slušalo je njezine otkucaje srca, a nakon rođenja, i dalje mu je potrebna njezina blizina za optimalan razvoj. Zato su korisne razne vrste nosiljki koje djetetu pružaju majčinu blizinu i dobru potporu tijelu, a majci raspoređuju težinu i ostavljaju slobodne

ruke. Ovdje treba zatvoriti uši za tolike dobronamjerne savjete da ne nosimo često bebu jer će se „navići na ruke”. Mnogi stručnjaci govore da majke trebaju zabraviti na devet mjeseci djetetova gestacijskog razvoja i prihvatiti da je riječ o 18 mjeseci: devet mjeseci u majčinu trbuhu i devet mjeseci izvan njega. Beba koja je bila obgrljena majčinim tijelom tijekom trudnoće neće biti zadovoljna kada se nakon rođenja ostavi sama. Nije ništa neobično što postane plačljiva jer beba nije stvorena da bude sama. Teologija tijela uči nas da je naše tijelo stvoreno da ga upotrebljavamo na dobro drugoga, a majka koja pruža djetetu svoju blizinu pomaže mu ostvariti i blizinu s Bogom. Sigurnost i povjerenje koje dijete osjeća s roditeljima, utječe poslije i na njegov odnos prema svijetu, ali i Bogu. Pouzdanje u Božju dobrotu, njegovu brigu za nas svoje temelje dobiva u toj najranijoj dobi.

S druge strane, mnogi zagovaraju da bebu treba učiti da bude odvojena od majke, da se sama uspavljuje i umiruje. No dijete ne može postići neovisnost ako prvo ne ostvari zdravu ovisnost o roditeljima i čvrstu povezanost s njima. Svi želimo djecu koja su samostalna, snalažljiva i sigurna, a to im ne možemo nametnuti već u najranijoj dobi, nego upravo suprotno: dopustiti im da budu ovisna o nama, da bi poslije sigurno zakoračila u svijet samostalnosti. Stoga, metode samostalnog uspavlivanja i ostavljanja bebe da se isplaču, iako se čini da daju rezultate, nisu najbolje rješenje za male bebe. Mozak bebe koja puno plače luči hormone stresa, a fizički kontakt i blizina pomažu bebinom živčanom sustavu da se vrati u stanje prije stresa. Čini se da bebe koje su navikle da se na njihov plač ne reagira, vremenom postanu mirnije. Ipak, to ne možemo zvati samostalnošću. Beba je naučila da na njezine potrebe nitko ne odgovara i utonula u pasivnost. Kada znamo da je to vrijeme važno za iskustvo blizine i razvoj povjerenja, možemo zaključiti da takav pristup dugoročno ne pogoduje razvijanju osjećaja sigurnosti i pouzdanja u Božju ljubav i dobrotu. Iako se čini da se roditeljima stavljaju visoki zahtjevi i ne ostavlja prilike da olakšaju sebi (nitko ne kaže da je roditeljstvo lako), roditelji koji prakticiraju povezujuće roditeljstvo, također bivaju nagrađeni za svoju predanost i služenje – vremenom (netko prije, netko poslije) dobivaju zadovoljniju djecu, djecu koja znaju suosjećati i vremenom će im znati uzvraćati ljubav, kao i drugim članovima obitelji. Bebe koje nauče da se na njihove potrebe odgovara, nemaju toliko potrebe za plakanjem i

zadovoljnije su. Umjesto da nauče da budu bespomoćne, uče se povjerenju, prvo u svoje roditelje, a poslije u Boga i druge ljude.

Dojenje na zahtjev također ima važnu ulogu u povezujućem roditeljstvu. Crkveni oci ponekad su koristili sliku dojenja kao simbol Majke Crkve koja hrani svoju djecu Euharistijom – Kristovim Tijelom. Otkrivajući što nam tijelo govori o dojenju, opet otkrivamo ljepotu Božjeg nauma i stvaranja: hormon oksitocin koji su luči tijekom dojenja, još se naziva i hormon sreće, donosi dobrobiti i za majku i dijete. Majci pomaže ostvariti još snažniju povezanost s djetetom, pruža osjećaj radosti i

Sigurnost i povjerenje koje dijete osjeća s roditeljima utječe poslije i na njegov odnos prema svijetu, ali i Bogu. Pouzdanje u Božju dobrotu, njegovu brigu za nas svoje temelje dobiva u toj najranijoj dobi.

zadovoljstva. Dijete također prima oksitocin, a isti hormon pomaže ostvarivanje osjećaja privrženosti, osobito potrebnog nakon stanja zaljubljenosti kada nastupa zrela ljubav. Osim trenutne ugone i hranjenja, djetetu dojenje pomaže i dugoročno u narednom uspostavljanju odnosa.

Iako se čini da takvo roditeljstvo stavlja visoka očekivanja od roditelja i da to može voditi tome da djeca postanu razmažena i nauče da se svijet vrti oko njih, taj strah nije potreban. Cilj takvoga pristupa nije samo ugađati djeci i učiniti sve da ona budu zadovoljna. Tek kada iskuse ljubav i sigurnost te razviju osnovno pouzdanje, isto to možemo tražiti od njih. U narednim razdobljima života, djeca će vremenom postajati sve otvorenija uzvraćati primljenu ljubav i po uzoru na roditelje koji su spremni služiti, budu velikodušna prema drugima. Tek kada smo im pružili to iskustvo, možemo očekivati da i sama nasljeđuju takav primjer ljubavi.

Prema knjizi Gregora i Lise Popcak *Parenting with grace*

Novi kruh po 111. put

Kristina Matković i Daniel Kujundžić bili su ovogodišnji nositelji središnje proslave Dužijance. Uz mnoštvo obveza koje su pratile tu dužnost, strpljivo su odvojili svoje vrijeme i za *Zvonik*.

1. Ukratko nam se predstavite...

Kristina: Moju obitelj čine tata **Zlatko**, mama **Mirjana**, sestra **Leona** i brat **Andrija**. Pripadam katedralnoj Župi svete Terezije Avilske. Studiram teoriju glazbe na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.

Daniel: Živim s tatom **Zvonimirom** i mamom **Eminom**. Imam dvije sestre, **Josipu** i **Katarinu**, te brata **Karla**. Pripadam Župi Uskrsnuća Isusova, studiram biologiju u Osijeku. Volim ići na oratorij i biti s djecom.

2. Što za vas znači Dužijanica?

Kristina: Dužijanica je za mene nešto posebno. Još odmalena sudjelujem u raznim aktivnostima.

Daniel: Dužijanica mi je uvijek bila značajna i od malih nogu sam sudjelovao u njoj.

3. Kakav je osjećaj kada si glavni nositelj završetka žetve?

Kristina: Svaki dio te manifestacije ima nešto što ga čini značajnim i posebnim, a meni su najsvečaniji i najdirljiviji trenuci svečane Večernje uoči Dužijance i misa zahvalnica na dan Dužijance. Ove godine to mi je bilo još više posebno jer sam sudjelovala kao bandašica pa sam sve doživjela iz jednog drugog kuta. To što sam osjećala tijekom ovogodišnje Dužijance, a osobito tijekom središnje proslave, doista je teško opisati riječima. Mogu samo reći da mi je velika čast i da sam presretna i ponosna što je uloga ovogodišnje bandašice pripala meni.

Daniel: Drago mi je i velika mi je čast što su za bandašicu i bandaša izabrali Kristinu i mene.

4. Na kraju, što vam je, u tom gustom rasporedu kojeg ste imali, palo najteže, a što najlakše?

Kristina: Bilo je, naravno, i onih trenutaka koji su mi možda teško padali, ali oni nakon svega nisu vrijedni spominjanja. Onaj riječima neopisiv osjećaj ih je u potpunosti zasjenio.

Daniel: Najteže je bilo čišćenje žita, ali imamo mnogo dobrih prijatelja koji su nam u tome pomagali.

Razgovarala: Larisa Skenderović

Biti (ili ne biti animator) – upoznajmo mlade koji njeguju salezijansku duhovnost

Do sada smo više puta mogli čuti o oratoriju, što se tamo radilo, koliko je djece bilo. Iz godine u godinu oratorij raste i brojem, a nadamo se da je to odraz i kvalitete. Rastu i područja animatorskog djelovanja, tako smo ove godine oratorij imali ne samo u Subotici nego i u Bačkom Monoštoru pa čak i u Iloku u Hrvatskoj. Ovaj put o oratoriju ćemo čuti iz kuta animatora. Neki od njih animatori su od početka, a neki od njih ove godine prvi put postali su animatori. Objasniti će kako oni njeguju salezijansku duhovnost, što za njih znači biti animator i što bi poručili onima koji razmišljaju o tome žele li postati animatori.

DANIEL KUJUNDŽIĆ

Postao sam animator kada me je Vedrana pozvala na putovanje. U početku sam išao samo zbog putovanja, poslije sam i zavolio biti na oratoriju. Mislim da najveći doprinos kao animator dajem kada sam među djecom i kada razgovaram s njima, trudim se što više im pričati o vjeri, ispovijedi i don Boscu. Motivira me ljubav prema djeci, a i pročitao sam nekoliko knjiga o don Boscu i to me

je još više potaknulo da učim i napredujem da bih postao bolji animator. Animatorstvo mi je bilo na izgradnju moje osobnosti, nekada sam bio introvert i nerado i u strahu prilazio ljudima, a sada sam mnogo opušteniji i veseliji u društvu. Osim toga, animatorstvo me potiče da više pazim na molitvu i sakramente da bih mogao biti uzor djeci. Najveća teškoća s kojom se susrećem u animatorstvu

je da budem jednak prema svima, da nemam miljenike među djecom. Također bih volio da imamo svećenika na oratoriju koji će moći držati duhovne radionice, a jednog dana bilo bi lijepo da nam dođu salezijanci u Suboticu. Onome tko razmišlja želi li postati animator poručio bih neka ne razmišlja, neka samo dođe i vidjet će da je zabavno.

TOMISLAV HUSKA

U animatorstvo sam ušao jako rano, na početku subotičkog oratorija. Svoj doprinos pokušavam davati u vidu svega dobrog što znam, iako nekada ne uspijem iskoristiti svoj puni potencijal. Motiviraju me dječji osmijesi, dobra atmosfera na kraju dana među prijateljima animatorima, rad s djecom. Mislim da mi je animatorstvo služilo na izgradnju, i to više nego što sam svjestan. Prije sam bio dijete koje je na sve gledalo kao igru, a sada mogu sam na sebe računati. Animator mora pobijediti sebe, isključiti samog sebe dok su djeca na oratoriju. Mora dati najviše od sebe da bi pomogao svojim kolegama animatorima. Mora biti autoritet djeci i biti im primjer pravoga života. Onome tko razmišlja postati animator želim poručiti: preispitajte se, provjerite možete li vi to stvarno, jer animator nije samo na oratoriju. On treba biti najbolji primjer bilo kojoj djeci u bilo koje vrijeme, spreman održati mali oratorij!

što bi mi tada bilo zanimljivo i korisno. Pokušavala sam što više moliti po zagovoru sv. Ivana Bosca, kao i sv. Cecilije, za ideje, ali i da sve to dobro prođe. To mi je ipak bilo prvo ozbiljnije vodstvo na oratoriju i bilo me je strah, ali uz pomoć prijatelja koji su bili sa mnom, sve smo odradili najbolje što smo u tom trenutku mogli. Radost koju sam vidjela u djeci na kraju i koju sam osjetila u srcu, nikada neću zaboraviti i radujem se svakom sljedećem oratoriju i vodstvu. Uvijek ima teškoća u radu s djecom, kao i u međusobnom odnosu među animatorima, ali na kraju se isplati i sigurno i to doprinese rastu animatora. Onome tko želi postati animator poručila bih da bude svoj, da svoje talente iskoristi na najbolji mogući način i da se odvaži doći i uživati, družiti se i moliti s djecom.

SARA URŠAL

Kao dijete na oratoriju uvijek sam se ugledala na mnoge animatore i uvijek sam htjela biti kao oni. Kada sam postala predanimator, jedva sam čekala bar malo osjetiti kako je to pomoći i biti uključen u mnogo toga. Moja očekivanja nisu bila mnogo drukčija od stvarnosti, jer sam se mnogo pripremala i pričala s ostalim animatorima. Lijepa strana animatorstva je što te djeca gledaju kao uzor i na to se treba pripremiti. Loših situacija nema mnogo, ali jedna koju bih izdvojila je što ima mnogo odgovornosti i potrebna je pomoć drugih ljudi, što ponekad nedostaje. Ono što je nadmašilo moja očekivanja je podrška koju sam dobila od ostalih animatora. Uvijek su bili tu za mene i nije im bilo teško pohvaliti nas predanimatore, što nam je dalo snagu da idemo dalje i izdržimo. Iako ne znam plesati niti se baviti time mislim da sam najveći doprinos dala u plesnoj radionici. Veselilo me gledati djecu kako uporno pokušavaju oponašati korake nas animatora. Ta upornost najviše mi se svidjela kod njih. Onomu tko želi postati animator preporučila bih da stvarno pita sebe ima li snage i volje raditi s djecom, jer ako nema, onda neće ništa postići. Znam osobe koje su došle ne znajući ništa o animatorstvu i oratorij ih je promijenio. Upoznali su sebe i svoje talente kroz djecu, tako da preporučam da svatko proba, no isto tako nije ništa strašno ni ako netko odustane od animatorstva ako shvati da to nije za njega.

Priredila: Vedrana Cvijin

LUCIJA VUKOV

Animator sam postala u 8. mjesecu prošle godine i to se dogodilo spontano. Kada su oratorijanci išli na more, imali su slobodnih mjesta i igrom slučaja išla sam i ja. Nakon toga, pozvali su me da se priključim, i ni ne znajući što me sve čeka, prihvatila sam bez razmišljanja. Trudim se davati svoj doprinos kako kroz radionice i organizaciju, tako i u molitvi, na zajedničkoj krunici kao i u osobnoj molitvi. Moja najveća motivacija jesu djeca i rad s njima. Iako mi ponekad teško pada organizacija i sve ono „iza scene“, čim oni dođu, odmah mi je sve lakše. Posebno mi je drag osjećaj zadovoljstva kada se završi dan, to je za mene pametno iskorišteno vrijeme. Smatram da mi je oratorij mnogo pomogao u duhovnom rastu, kao i u izgradnji osobe koja sam danas (iako imam još mnogo raditi na sebi).

Ljetni oratorij 2021. sigurno ću pamtiti po glazbenoj radionici koju sam vodila! Kad sam rekla da ću preuzeti glazbenu, rekla sam to kroz šalu, i čim sam počela o tome razmišljati ozbiljno, shvatila sam da vrijedi pokušati. Stavila sam se u cipele djeteta koje dolazi na oratorij i razmišljala

Josip – pravednik i sluga

U Evanđelju po Mateju sveti Josip opisan je kao pravedan (Mt 1,19). U grčkom izvorniku evanđelja na tom mjestu nalazimo riječ *dikaïos* koja označava osobu koja živi visoke standarde ispravnosti, ispravnu i poštenu osobu. Novozavjetni pisci preuzimaju to značenje riječi *pravedan*, ali je povezuju i sa starozavjetnom idejom pravednosti koja uključuje odgovornost prema Bogu.

Josip je bio pravedan čovjek. Nije bio voljan posramiti Mariju pa je odlučio potajno je otpustiti – što je, mogli bismo reći, za ondašnja vremena bilo vrlo pristojno. No

pravda je mnogo više od pristojnosti. Josip je, također, poslušan, poslušan Bogu. On pristaje na svoja djela prema svetoj volji Božjoj, a njegova pravednost i poslušnost daruju mu poseban Božji blagoslov.

Pojam pravednosti pokušali su razjasniti već antički filozofi, a ako samo pojam pogledamo u biblijskom kontekstu jednostavno možemo reći: pravedan čovjek je osoba koja čini ono što treba. I to čini kao pojedinac, kao član društva i kao Božje dijete. Možemo čak i reći da Biblija pravdu često promišlja kao određenu vrstu sažetaka svih vrlina.

Kao takav, pojam pravda postaje premalen. Sažetak svih naših vrlina možemo opisati ne samo kao pravednost već i kao svetost i kao ljubav. Samo je Bog pravedan, samo je Bog pravedna, sveta, savršena ljubav. A da bismo mi bili pravedni, potrebna nam je Božja pomoć. I sveti Josip svoju pravednost može zahvaliti Bogu. Bog mu se približio i učinio ga pravednim.

Josip je znao da je u Božjim rukama, da je Bog taj koji njime upravlja. Samo je tako sv. Josip mogao biti osoba kojoj će Bog povjeriti Isusa i Mariju. Josip nije imao nikakve potrebe da sam poboljša svoje osobine. U

Posvetna molitva svetom Josipu

Sveti Josipe, ti brižni i sretni hraniteljju najsvetijeg Djeteta, kojemu si bio djevičanski i zakonski otac – budi i meni duhovni otac. Rado ti se posvećujem i stavljam pod tvoju zaštitu.

Odsada te smatram svojim ocem i zaštitnikom, a ti mene smatraj svojim djetetom i daj da osjetim djelovanje tvoje moći i ljubavi. Zato mi izmoli milost obraćenja i ustrajnosti u dobru. Daj da budem dionik tvojih kreposti. Sačuvaj u meni iskrenu i trajnu vezu s Bogom, duševni mir, duboku poniznost srca, savršeno slaganje s voljom Božjom.

Izmoli mi strpljivost u poteškoćama, čvrsto povjerenje u providnost Božju, a iznad svega goruću ljubav prema presvetim osobama Isusa i Marije, neokaljane Njegove Majke.

O mili, blagi, strpljivi, ponizni i sveti Josipe, uzmi nas sve za svoju djecu i budi nam uvijek dobar i vjeran otac. Amen.

Josipu možemo prepoznati pravednika koji sve čini da bi izvršio svoje obveze. On vrši svoje građanske obveze, ali vrši i svoje vjerske obveze. Njegov lik može biti poticaj da i sami živimo pošteno i vršimo građanske obveze. Tko želi uzeti svetoga Josipa za uzor, ne može izbjegavati plaćanje poreza, zakidati svoju tvrtku ili kao poslodavac svoje radnike, ne može zanemarivati potrebe društva i potrebe siromašnih.

Josip nije bio nekakav princ, kralj, prorok, učitelj i pismoznanac, već drvodjelja, običan zanatlija. Josip je bio onaj „vjeran i razboriti sluga, koga je postavio gospodar nad družinom svojom”. Evanđelje prikazuje Josipa kao radnika koji marljivo i savjesno obavlja svoj posao. Njemu su pred očima bili njegovi najmiliji – Marija i Isus. Oni su bili smisao i radost u njegovu radu i zbog njih ništa mu nije bilo teško. Njegov rad je ugrađen u djelo otkupljenja. Taj njegov rad postao je time spasenjski rad i postigao najviše dostojanstvo. Slično se može reći i za svaki drugi rad kojim svjesno želi vršiti svoju volju. Stoga je svaki posao neizmjereno vrijedan, ako se obavlja savjesno i s ljubavlju.

Kod Josipa je izvana nekako sve maleno, no iznutra Josip je velik. U njega ne nalazimo nekih pritužbi, jadicovke, a također i njegova vjera i njegovo pouzdanje u Boga ne slabi. Naprotiv, kao vjerni sluga, spremno prihvaća sva „Božja iznenađenja” i radosno i spremno izvršava Božje planove.

„Ime ruže” – Umberto Eco

„I kada ti netko predloži da povjeruješ u neku tezu, prvo je moraš ispitati da vidiš je li prihvatljiva, jer naš razum stvorio je Bog i ono što zadovolji naš razum, ne može ne zadovoljiti božanski razum o kojem, štoviše, znamo samo preko svojeg razuma analogijom i često negacijom. Onda zašto želiš znati? Jer se učenje ne sastoji samo od onoga što moramo ili možemo učiniti nego i od onoga što bismo mogli i što možda ne bismo trebali učiniti.”

O ČEMU GOVORI KNJIGA?

„Počeo sam pisati *Ime ruže* u ožujku 1978. s nepotpunom idejom da želim otrovati jednog monaha” – riječi su kojima pisac opisuje kako je nastala ta knjiga. „Ime ruže” je roman, ako bismo mu pripisali žanr, moglo bi se reći da je to filozofsko-detektivsko-povijesni roman. Umberto Eco je, osim što je bio pisac, bio i filozof i stručnjak za srednji vijek. Nakon fakulteta, prestao je ići u Katoličku Crkvu i njegov put može se vidjeti kroz oči glavnog lika koji počinje kao idealistični mladić koji se sprema postati benediktinim monahom i godinama taj svoj idealizam polako gubi.

Ono što prvo privuče čitatelja toj knjizi je premisa: franjevac William dolazi u jedan benediktinski samostan sa svojim učenikom Adsom iz Melka koji se sprema postati benediktinac i koji je u ulozi naratora, na poziv opata tog samostana. Naime, u opatiji se dogodilo ubojstvo i fra William, na glasu kao učen čovjek koji koristi dedukciju i znanost da bi došao do istine, biva pozivan da diskretno riješi taj slučaj. Usporedo, opatija prima slavnog inkvizitora i delegaciju franjevac koji nisu u milosti Crkve zbog siromaštva koje propovijedaju. To je burno razdoblje, razdoblje dvojice pape i radikalno siromaštvo franjevac smatra se kritikom i napadom na Crkvu.

Kako priča teče, događa se sve više ubojstava. Neki to žele pripisati okultnome i provesti inkviziciju, dok fra William želi pronaći počinitelja.

Sama premisa istraživanja ubojstva dovoljno je zanimljiva jer je priča smještena u srednji vijek, ne postoje moderni strojevi koji će usporediti otiske ili

analizirati krv. Čak je i do fizičkih dokaza teško doći, jer svi nastoje zataškati veliku sramotu u opatiji. Ono što fra Williamu ostaje je koristiti se razumom i skupljati dio po dio misterija i otkrivati ga. Osim misterija ubojstva, knjiga je bogata teologijom i filozofijom vrlo različitih likova, od dubokog misticizma jednog franjevca, do razuma i učenosti drugog, od prostodušnosti i jednostavnosti male braće (franjevačkog reda), do uzvišenosti i bogatstva benediktinske opatije. Zanimljiva je rasprava koju fra William vodi s jednim benediktincem o tome je li se Isus smijao i šalio i je li Isus išta materijalnoga posjedovao. Jedna od glavnih tema djela su knjige jer se cijela priča vrti oko zabranjene knjižnice te opatije, te to djelo progovara na zanimljiv način o knjigama. Stilski, ubojstva i simbolika samostana aludiraju na knjigu Otkrivenja. Cijela

atmosfera u samostanu atmosfera je kataklizme koju knjiga Otkrivenja najavljuje.

ZAŠTO JU PROČITATI?

Ta knjiga nudi za svakoga ponešto: za one koji vole povijest, dobit će detaljan uvid u svakodnevni život tadašnjeg vremena. Za one koji vole filozofiju i teologiju, kroz različite likove moći će dobiti detaljni pregled misli četrnaestog stoljeća. Za one koji vole detektivske romane, dobit će napetu i inteligentno osmišljen misterij. Za one koji vole romanse, da, čak i tog ima, dobit će i to. Knjiga je bogata raznim moralnim i teološkim temama.

Treba imati na umu da u trenutku pisanja tog romana, Umberto Eco više nije bio katolik i da je to fiktivna priča. Roman je smješten u povijesnom okviru, međutim, ostavlja sebi određene kreativne slobode i treba ga čitati kao takvog. Roman nije antikatolički, ali u određenim trenutcima stereotipno gleda na inkviziciju i život monaha, no isto tako daje počast znanstvenom pristupu kojeg je utemeljila Crkva, kao i životu i duhovnosti franjevac i benediktinaca tada.

Tisućiti broj katoličkog tjednika „Hírvivő”

Prigodom izlaska 1000. broja katoličkog tjednika na mađarskom jeziku „Hírvivő” (hrv. „Glasnik”), donosimo dio uvodnika koji je napisao vlč. Tibor Dobó, glavni urednik.

„Za jedan katolički manjinski tjednik 1.000 brojeva vrijedno je spomena. Proživio je puno promjena baš zato što je nastao tijekom društvenih promjena. Skromno je krenuo. Nesebični posao nekoliko ljudi, njihova nada u beznađu, ostavila je taj list na životu. Često je dolazio do dna i da se do danas susreće s neshvatljivom ravnodušnošću. Financijski opstanak bivao je doveden u pitanje, ali odgovorni urednik uvijek je našao sredstva i nismo nestali. Nekoliko suradnika dugo je, nekad predugo, čekalo honorare. Sigurno je da se malo osoba iz Crkve i svjetovnih osoba zaista srčano zalaže za te novine. No tjednik živi. Imamo dopisnike koji jedva čekaju pisati članke. Sadržajem mislimo na ljude koji su spriječeni dolaziti na nedjeljne mise zbog starosti ili bolesti. *Hírvivő* će opstati dokle god je Bogu drag.”

Prvi broj toga, jedinoga katoličkog tjednika u Srbiji, izišao je 2002. godine. Objavljuje ga Župni ured sv. Josipa Radnika u Totovu Selu, a odgovorni urednik je **vlč. Jenő Utási**. Distribuirao se po župama u Bačkoj i Banatu, iz kojih donosi vijesti o životu katoličkih zajednica, liturgijska razmatranja i meditacije. /**M. T.**/

Pomoć vjernika iz Bačke za žrtve poplava u zapadnoj Europi

Vjernici u Subotičkoj biskupiji prikupljali su na misama slavljenim 1. kolovoza novčanu pomoć žrtvama poplava koje su se dogodile u Njemačkoj, Belgiji, Luksemburgu i Nizozemskoj.

Subotički biskup **mons. Slavko Večerin** okružno pismo, u kojem je odredio sakupljanje darova dijecezanskim i redovničkim svećenicima koji djeluju u biskupiji, poslao je 17. srpnja. „Poštovana braćo svećenici, ovih dana duboko nas je pogodila vijest o razornim poplavama koje su se dogodile u Njemačkoj, Belgiji, Luksemburgu i Nizozemskoj i koje su odnijele živote

brojnih ljudi i prouzročile velike materijalne štete. Pozivam vas da *jednodušni, puni suosjećanja i bratske ljubavi* (1 Pt 3,8) u nedjelju 1. kolovoza 2021. na svim misama u našim župama i u samostanskim crkvama upravimo Bogu molitvu za nastradale u poplavama, da im Gospodin udijeli vječni mir, a ožalošćenima podari utjehu i nadu preživjelima. Pored toga, neka vjernici toga dana daruju novčani prilog za žrtve poplava, koji će župnici, upravitelji župa i poglavari u samostanima što prije dostaviti biskupijskom Ekonomatu, a on će ih proslijediti onima za koje je namijenjen. Valja u nedjelju, 25. srpnja, na svim misama najaviti vjernicima da će se naznačene nedjelje moliti na spomenutu nakanu i prikupljati milodari za navedenu svrhu”, napisao je u pozivu biskup Večerin. /**Ordinarijat Subotičke biskupije**/

Obnovljeni križevi na Katoličkom groblju u Novom Sadu

Tijekom lipnja završeni su radovi obnove triju križeva na Katoličkom groblju u Novom Sadu, kod ulaza u kapelu sv. Elizabete Ugarske.

Radovi su podrazumijevali čišćenje, obnovu oštećenih dijelova križeva, restauraciju nedostajućih elemenata, uklanjanja nečistoće, skidanje ljuštećeg sloja i ponovno niveliranje. Obnova se odvijala uz uvjete i nadzor Zavoda za zaštitu spomenika kulture Grada Novog Sada.

Križevi su ovdje su, skupa sa postajama križnoga puta, izmješteni 1930. godine sa prvobitne lokacije gradske Kalvarije, na križanju današnjih ulica Hajduk Veljkove i Futoške. Tako su izbjegli uništavanje „iz urbanističkih razloga”, što je zadesilo neke druge sakralne objekte Katoličke Crkve u Novom Sadu. /**M. T.**/

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima...

Radujmo se na svakom, od Boga darovanom mladomisniku...

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji, ponovno ću o svećeničkom pozivu... Svaki mjesec u godini posvećen je, uz ostale, i posebnoj pobožnosti. U kolovozu katolici slave jedan od najvećih blagdana – Veliku Gospu, zbog čega je cijeli osmi mjesec također posvećen Mariji, tj. Njezinu Bezgrešnom Srcu. Marija, Isusova i naša Majka, osobito se brine za djecu Božju i njihovo duhovno zdravlje i spasenje. U tome joj pomažu Isusovi suradnici – svećenici. Zato se osobito brine za svećenike koji svim svojim bićem i ljubavlju služe Bogu služenjem braći i sestrama. Nema služenja Bogu bez ljubavi prema braći. Primjer toga je veliki svećenik svih vremena, Isus.

Isus sadi u srce osobe, kojoj želi da se ostvari u duhovnom zvanju, klicu poziva. Ta klica vremenom se razvija i rod donese ili se osuši. Svaki poziv je jedinstven. Da vidimo kako je to išlo kod mene. Počeo sam ministrirati vrlo rano. Kod župnika i njegovih ukucana bio sam kao kod kuće. Kako je moj krstitelj vlč. Marko Kovačev premješten na drugu župu, došao je mlađi. Kod novog župnika vlč. Mihaela Zolareka bio sam već ministrant koji je podučavao druge mlađe u molitvama prije mise. Molitve su bile na latinskom. Polako se i sam počeo više duhovno baviti sa mnom. Tada mi se rodila pomisao da bih mogao i ja jednom biti svećenik. Nije to ipak išlo glatko. Mladenačko se srce počelo buditi da sam čak zbog toga planirao na građevinu. Na kraju osmoljetke, župnik je organizirao trodnevnu duhovnu obnovu za mladiće. Duhovnu obnovu vodio je sveti misionar, isusovac, o. Zvonko Majić. Trećeg dana predvečer odlučio sam se za sjemenište. Od prvog dana ministriranja svaki dan sam bio na svetoj misi, osim kad nisam mogao. Ujutro, poslije mise pridem župniku i kažem:

– Velečasni, odlučio sam poći u sjemenište.

A odgovor je glasio:

– Znao sam. Za to smo se molili i postili.

Selo je već imalo šestoricu živih svećenika. Trojicu biskupijskih: Josipa Schmidta, Josipa Pašića i Marina Vakoša. Zatim dvojicu karmelićana: o. Ladislava Markovića, Ivana Keravina te brata Stipu Doboša. Otac Adam Periškić bio je isusovac. Tu su bile i tri časne sestre. Mojima još nisam o tome ništa rekao. Kako smo imali hektar vinograda, radili smo po cijeli dan u njemu. Iza mise, u vinogradu, kažem mami:

– Mamo, išao bih u sjemenište.

Ona me pogleda, suza zaiskri i samo odgovori:

– Lipše mi nisi mogao reći.

I tako je krenuo moj put k svećeništvu. U sjemeništu, u Subotici, jako sam se razbolio i prebolio. Župljani

su se molili i unaprijed veselili. Iza mature, promjena župnika. Došao je vlč. Ivan Vizentaner. Proteklo je vrijeme bogoslovije i vojske. Bilo i padova pa dizanja, ali volja za svećeništvom ostala je i jačala. Jer utjecaj dobrih župnika, poglavara i uzornih svećenika učinio je svoje. Za đakona sam zaređen 12. listopada 1974. godine uoči zadnjeg ukazanja Gospina u Fatimi. U propovijedi, bivši monoštorski župnik, a tada biskup, Matiša Zvekanović, rekao je: „Evo, naš đakon Marko, postao je Marijin đakon”. A župljani su se radovali novom đakonu. Za svećenika sam zaređen 29. lipnja 1976. godine na radost mojih roditelja, rodbine, župnika i župljana. Mlada misa bila je 4. srpnja 1976. Radost za cijelo selo. Na misi trećina sela. Propovjednik je bio voditelj mojih prvih duhovnih vježbi o. Zvonko Majić. Nisu svi moji mještani, svećenici, a niti časne sestre mogli doći, a vlč. Marin Vakoš već se preselio u vječnost. Od zadnje mlade mise o. Periškića do moje proteklo je 30 godina. Selo je još dalo dvije redovnice i jednog oženjenog đakona. A od moje mlade mise 45 godina molilo se za novog mladomisnika. I izmolilo. Bog nam je darovao ove godine vlč. Damjana Pašića. Hvala ti Bože na radosti i milosti zbog njega. O njemu pišu i još će drugi pisati. No ne raduju se svi roditelji svećeničkom pozivu svoje djece.

„Jedna ugledna torinska dama, o kojoj se znalo da je jako pobožna, posjetila je don Bosca zajedno sa svojim najmlađim sinom. Don Bosco je, među ostalim, upita:

– A kako je Vaš najstariji sin, nešto studira?

– Krenuo je stopama svoga oca, želi u diplomaciju. Drugi mi je na vojnoj akademiji, bit će general.

– A ovoga ćemo u svećenike! – predloži don Bosco.

– Ne, svećenik ne...! Radije bih ga vidjela mrtvoga!

Don Bosco, duboko ožalošćen takvim odgovorom, pokušao je urazumiti pobožnu damu, ali njegove su riječi bile uzaludne. Osam dana poslije, ista je gospođa ponovno posjetila don Bosca. Bila je blijeda, tužna i usrdno molila sveca da dođe i blagoslovi njezina najmlađeg sina jer je teško bolestan. Don Bosco posjetio je dječaka koji mu je uporno ljubio ruke. Saznao je da su ga liječnici pomno pregledali i da nisu pronašli uzroke njegovu lošem stanju. U jednom trenutku, dječak se okrenuo majci i rekao:

– Mama, tvoje su me riječi ubile. Sjećaš li se kad smo bili kod don Bosca, ti si rekla da bi me radije vidjela mrtva nego da se posvetim Bogu. Bog me sada uzima k sebi.

Ubrzo nakon toga javili su mu da je dječak umro.”

Dragi moji stari i bolesni prijatelji, veselimo se svakom bratu i sestri, svakom zvanju, osobito svećeničkom. Molimo za svoje svećenike jer nas oni vode u nebo, k Ocu. Bog vas blagoslovi!

Dan kada je starina podarila životnost

Narodna nošnja nije samo odjevni predmet i ukras minulih vremena nego pokazuje duboko svjedočanstvo identiteta svakog naroda. Hrvatske narodne nošnje osobit su pokazatelj bogatstva i raznovrsnosti u kreativnom izražavanju egzistencijalnih i sociološko-kulturnih vrijednosti svakog podneblja, pa čak i pojedinih mjesta.

Prepoznajući tu vrijednost vizualnog svjedočenja kulturnog identiteta, godine 1967. preč. Bela Stantić – tada još župni vikar u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske, potiče i okuplja uz pomoć Grge Piukovića deset parova mladeži, koji za proslavu Dužijance spomenute godine odijevaju bunjevačku narodnu nošnju. Koliko je taj pothvat bio uspješan i zapažen, govori nam podatak da je već iduće godine u proslavi Dužijance sudjelovalo

čak pedeset parova u narodnim nošnjama, a danas nam je taj svečani događaj nemoguće zamisliti bez mladeži koja ponosno odijeva narodno ruho svojih predaka. Pohvalno je zamijetiti da se svake godine izrađuje sve više novih narodnih nošnji, što je jasan pokazatelj baštine koja nije statična i izložena zaboravu, nego posjeduje životnost.

Kao spomen na taj značajan događaj koji je uvelike odredio način kojim danas proslavljamo Dužijancu, ali i kao spomen vizionarstvu preč. Bele Stantića i Grge Piukovića, prilažem fotografije Dužijance iz 1967. godine – dana kada je narodna nošnja postala više od odjevnog predmeta, rasplamsala ljubav prema baštini predaka, a Dužijanci podarila vizualnu živopisnost koja i danas ostavlja bez daha.

180 godina subotičke Župe svetoga Roka (II. dio)

Nakon izbora prvih župnika za nove subotičke župe, valjalo je opskrbiti privremene crkve i župne kuće odgovarajućim namještajem. Sve je bilo pripravljano do kraja mjeseca svibnja. Nadbiskupov povjerenik Ferenc Haill 28. svibnja 1841. godine u pratnji Josipa Baića i Đure Dubičanca pohodio je gradsko poglavarstvo, gdje je dogovoren raspored svečanosti za otvaranje novih župa i uvođenje prvih župnika u službu. Određeno je da će se na svetkovinu Duhova, 30. svibnja 1841., u novim privremenim crkvama započeti liturgijski život. Toga dana bajmački župnik Jakab Kovács, kao subotički dekan, blagoslovio je župne crkve i župne kuće. Svečana procesija krenula je iz župne crkve svete Terezije do gradske četvrti Ker, gdje je dekan blagoslovio privremenu župnu crkvu u čast svetoga Roka, koja se nalazila u blizini sadašnje u obiteljskoj kući krojača Petra Malagurskog na Beogradskom putu. Nakon što je blagoslovljena ta crkva, procesija se uputila u susjednu gradsku četvrt Sentu, gdje je tako blagoslovljena župna crkva u čast svetome Jurju, kao i tamošnja župna kuća. U znak radosti zbog osnutka novih župa, i u Keru i u Senti pucalo se za važnije dijelove svete mise.

Josip Baić rođen je 1794. godine. Školovao se u Segedinu, studirao je u Kalači. Nakon dugogodišnjeg kapelanovanja, subotički gradski magistrat 14. travnja izabrao ga je za prvog župnika subotičke Župe svetoga Roka. Novoosnovanoj Župi svetoga Roka na upravljanje povjerena je i filijala Šandor. Župnik Josip Baić bio je dužan držati još dvojicu kapelana. Do 1841. godine Baić je bio kapelan u Župi svete Terezije, koja je tada bila jedina župna crkva u Subotici. U novoosnovanu Župu svetoga Roka došao je za upravitelja župe, da bi zatim od 1842. do 1859. godine bio župnik. Na čelu Župe svetoga Roka stajao je 18 godina. Kao kapelan službovao je u nadbiskupiji 22 godine. Prema Povijesnom shematizmu Kalačko-bačke nadbiskupije od 1777. do 1923. godine (*A Kalocsa-Bácsi Főegyházmegye Történelmi Sematizmusa 1777. – 1923.*, izdanom u Kalači 2002. godine), Josip Baić je 1819. godine bio kapelan u Sonti, 1820. kapelan u Čavolju (Csávoly kod Baje). Od 1821. do 1823. obavljao je službu kapelana u Santovu (Hercegszántó), a od 1824. do 1826. bio je kapelan u Čantaviru. Od 1827. do 1828. kapelan je u Gornjem Sentivanu (Felsőszentiván kod Baje). Godine 1829. kapelan je u Vancagi (Bajaszentiván – danas sjeverna gradska četvrt grada Baje). Godine 1836. kapelan je u Bajmaku, a od 1837. do 1841. obnaša službu kapelana u Subotici, Sveta Terezija, kod župnika

Béle Czorde. Župnik župe svetoga Roka bio je do smrti 29. prosinca 1859. godine. Bilo mu tada je 65 godina.

U Župi svetoga Roka župnik Baić imao je 14 kapelana. Među prvim kapelanima su: István Kelemen, Ferenc Szép, Ivan Probojčević, Dániel Neszmér, Josip Topalić, György Balog, Antun Kujundžić, Antun Gombarović, Ignác Horvát, Alajos Fontányi, Diniško Piuković, Peter Hoffman, Alojzije Grgić i József Hollenecz. Baićev kapelan Ferenc Szép poslije je postao jedan od najuglednijih župnika subotičke Župe svete Terezije, na čijem je čelu bio od 1854. do 1855. kao upravitelj te od 1855. do 1856. kao župnik. On je pokrenuo prve novine u Subotici. Pred subotičkom katedralom podignut mu je spomenik. Ivan Probojčević 1836. godine postao je župnik subotičke Župe svete Terezije. Baićev kapelan Josip Topalić rođen je u Baču 1799. godine. Poslije svećeničkog ređenja 1826. godine, bio je kapelan dok konačno nije postao

župnik u Baćinu (Bátya) kraj Kalače, gdje je i sahranjen.

Baićev kapelan György Balog, rođen 16. travnja 1817. godine u Kupusini, postao je župnikom u Baču. Tamo je župnikovao do smrti 4. srpnja 1889. godine. Sahrnjen je bačkom groblju. Poslije svojega ređenja 1841. godine službovao je kao kapelan u Bikiću (Bácsbokod), Aljmašu (Bácsalmás), u Sonti, Subotici i Somboru. Od 1850. godine bio je župnik u Vajskoj. U Baču je bio župnik od 1860. pa do smrti. Obavljao je službu tajnika, a od 1860. i dekana Bačkog dekanata. Prikupio je mnogo knjiga na latinskome, njemačkome, mađarskome i hrvatskome jeziku, da utemelji dekanatsku knjižnicu. U župnim knjigama iz njegova vremena sačuvano je mnogo dragocjenih podataka za župu Bač. Kao dijete, znao je samo slovački jezik. U pučkoj je školi naučio mađarski, u sjemeništu i njemački. Tijekom svoje svećeničke službe, počeo je učiti i hrvatski. Suvremenim se hrvatskim jezikom služio tako dobro da je na njemu počeo pisati i stihove. Bio je član Hrvatskoga književnog društva sv. Jeronima iz Zagreba i njegov prvi povjerenik za Bačku. Bio je veliki poklonik Ivana Antunovića, s kojim se dopisivao. Dopisivao se i s preporoditeljem Istre, biskupom Jurjem Dobrilom. U Antunovićevim *Bunjevačkim i šokačkim novinama* zauzimao se za to da se u književnosti bačkih Bunjevaca i Šokaca rabi književni jezik kakav se rabio i u Hrvatskoj, jer nije moguće „svakoj šaki ljudih njevim stylom izdavati knjige”, ali „to nije mnogima povoljno” jer je „croatico ilyrismus” u tim krajevima nepovoljno predstavljen. Vjerojatni su mu pseudonimi Dobrotvor i Rodoljub. Ostavio je mnogo zapisa, od kojih su neki objavljeni kao brošure.

Biblija siromašnih (*Biblia pauperum*)

Biblija *pauperum* na latinskom jeziku znači *Biblija siromašnih*. Jesu, prvotno, crtežima ilustrirani rukopisi teoloških komentara XIII.– IV. stoljeća, a zatim, u XV. stoljeću, drvorezima ilustrirana i tiskana takozvana „blockbuch” izdanja. Imenom *Biblija siromašnih* nazvana su ta djela stoga što su u prvom redu bila namijenjena siromašnom seoskom kleru i redovnicima kao priručnik za propovijedi, kao podsjetnik za nagovore i kao udžbenik, koji je slikama i jezgrovitim tekstovima nadomještao opsežnu biblioteku traktata koji su tumačili kako se Stari i Novi zavjet podudaraju, kako je Stari zavjet zapravo predlika i nagovještaj onoga što će se definitivno i jasno ostvariti u Novom zavjetu.

Usporedbe i idejne asocijacije starozavjetnih događaja s novozavjetnim događajima već se nalaze u Kristovim didaktičkim govorima, u evanđeljima, u propovijedima apostola i u poslanicama sv. Pavla. One se tijekom dugih kršćanskih stoljeća razvijaju i obogaćuju. Njih razvijaju komentari velikih ranosrednjovjekovnih crkvenih naučitelja, a zatim naučavanja i domišljanja skolastičkih mislitelja i mistika visokog srednjeg vijeka. U kasnosrednjovjekovnoj redakciji *Bibliae pauperum* one su dobile svoju najsazetiju i definitivno razrađenu likovnu i tekstualnu kodifikaciju. Umnožena tiskom u velikom broju primjeraka, *Biblia pauperum*, raširivši se po svoj Europi, postala je dostupna širokom krugu čitatelja i gledatelja te je u velikoj mjeri bila mjerodavna i za kasnosrednjovjekovnu ikonografiju, često je služila umjetnicima i kao izravni predložak slika.

Grafika u tiskanim izdanjima *Bibliae pauperum* stoji pod utjecajem kasnogotičkog realističkog flamanskog slikarstva braće van Eyck i Rogera van der Weydena. Prva tiskana izdanja datiraju oko godine 1440., a izlaze iz intelektualnih, u prvom redu redovničkih ambijenata Nizozemske i Flandrije, zatim i Njemačke te se nastavljaju do konca XV. stoljeća.

Do sada je utvrđeno barem deset izdanja takozvane 40-listovne *Biblije pauperum*, od kojih sva ponavljaju isti prototip, te jedno izdanje 50-listovne *Biblije*.

Svaki drvorezom otisnuti list *Biblije siromašnih* idejna je i likovno komponirana cjelina. Ta je cjelina sastavljena od nekoliko slika, koje su uvrštene u zajednički arhitektonski okvir. Nositelj glavne teme jest slika

List iz blockbuch izdanja *Bibliae pauperum*, prikazan bijeg Marije i Josipa s Isusom u Egipat

u sredini, a ona ilustrira jedan novozavjetni događaj. Lijevo i desno od te središnje slike jest po jedan starozavjetni prizor, koji je prefiguracija onog središnjega prizora. Iznad te tri slike i ispod njih nalaze se po dva lika proroka ili drugih starozavjetnih ličnosti s citatima ili oznakama citata njihovih riječi, koje aludiraju na sadržaj središnjeg prizora.

Nove skladbe – raspjevanija i svečaniya liturgijska slavlja

Polako, ali sigurno, iza nas ostaju ljeto, godišnji odmori, mirniji dio godine i vraćamo se svojim obvezama na poslu, u školi, crkvenom mješovitom, omladinskom ili dječjem zboru. Na početku nove školske godine pravimo planove što bi bilo dobro uraditi tijekom ovog novog razdoblja. Naučiti novu misu – jednoglasnu, višeglasnu, s pukom ili zborom? Naučiti neki novi motet ili pjesmu iz pjesmarice, ili dodati u repertoar neke nove psalme. Oslušnuti mogućnosti domicilnog zbora, puka, djece i mladih važan je korak u ostvarivanju toga plana. Važno je postaviti realne ciljeve i zadatke prema mogućnostima zbora ili puka. U tome nam mogu pomoći i ovi prijedlozi

za pjevanje te da svakoga tjedna uvedemo novu antifonu za psalam, mjesečno jednu ili dvije nove popijevke iz pjesmarice *Pjevajte Gospodu pjesmu novu*, ali i čuvajući naše pjesme iz Bačke koje su izabrane u pjesmarici *Slava Božja*. Dobro je da orguljaš ili zborovođa vodi bilježnicu s otpjevanim pjesmama, misama i psalmima svake nedjelje te tako može pratiti napredak tijekom godine. Sada je vrijeme odvažiti se i polako uvrštavati nove popijevke u svoje liturgijske sastanke. Neka nam u tome budu na pomoć i ovi prijedlozi za pjevanje koji se svakako mogu preoblikovati prema mogućnostima zbora i puka. Ne zaboravimo da je liturgijska glazba pučko ili zbarsko pjevanje, ali i instrumentalna glazba za orgulje i druge prigodne instrumente. Na ovom početku odvažimo se uvesti što više novih skladbi da naša liturgijska slavlja budu što raspjevanija i svečanija.

Prijedlozi za liturgijsko pjevanje

23. nedjelja kroz godinu – 5. rujna 2021.

Ulazna: Danas Isus (PPGN 239) ili Spasitelju, dobri Isukrste (PGPN 859, SB 27)

Otpjevni psalam: Hvali dušo moja (PGPN 125, SB 9)

Prinosna: Evo, Bože, kruha vina (PPGN 325) ili Isuse Kralju (PGPN 180, SB 25)

Pričest: Zdravo, Tijelo Isusovo (PGPN 248, SB 50)

Izlazna: Dobri Kralju mira (SB 22)

Rođenje Blažene Djevice Marije – Mala Gospa – 8. rujna 2021.

Ulazna: Djevice nevina (PPGN 766, SB 185)

Otpjevni psalam: Miroslav Martinjak: Radujem se u Gopsodinu, radujem

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/06/Radujem-se-u-Gospodinu2c-M.-Martinjak.pdf>

Prinosna: Ljiljane bijeli (PPGN 616, SB 182)

Pričest: O, mila Majko nebeska (PGPN 794, SB 194)

Izlazna: Čuj nas, Majko (PGPN 773, SB 183)

24. nedjelja kroz godinu – 12. rujna 2021.

Ulazna: Mir svoj o, Bože (PGPN 237.1) ili Tebe molit', Oče vječni (SB 42)

Otpjevni psalam: A. Igrec: Hodit ću pred Gospodinom

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/09/Hodit-c%CC%81u-pred-Gospodinom-A.-Igrec.pdf>

Prinosna: Jedan kruh na svetom stolu (PPGN 231, SB 39)

Pričest: Ovdje je sada (PGPN 246)

Izlazna: Do nebesa (PGPN 753, SB 24)

25. nedjelja kroz godinu – 19. rujna 2021.

Ulazna: Gdje god su dvojica (PPGN 220) ili Pred Božanstvom Tvojim (PGPN 221, SB 30)

Otpjevni psalam: Bog mi pomaže (PGPN 105)

Prinosna: Oče naš dobri (PPGN 224, SB 33)

Pričest: Zdrav slatki Isuse (SB 47)

Izlazna: Srce Božansko (PPGN 755, SB 21)

26. nedjelja kroz godinu – 26. rujna 2021.

Ulazna: Molimo Tebe (PGPN 214) ili Iz neba će sada doći (SB 31)

Otpjevni psalam: A. Igrec: Naredba Gospodnja srce sladi

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/06/Naredba-Gospodnja-srce-sladi2c-A.-Igrec.pdf>

Prinosna: Evo, Bože (PPGN 325) ili O, Stvoritelju ljudi (PGPN 167, SB 19)

Pričest: Sakramentu veličajnom (PGPN 24, SB 5)

Izlazna: Svi anđeli u nebu (Bačka) ili Majko Božja Bistrička (PGPN 784, SB 193)

Oratorij na trima adresama

Draga djeco, jeste li sudjelovali na oratoriju ovo ljeto? Ljeto je sigurno zanimljivije kada se provede u igri i dobroj zabavi koje osiguravaju neumorni animatori svojim idejama, igrama, aktivnostima. Ovo ljeto oratorij se dogodio čak na trima adresama: u Subotici, Sonti i Bregu, Monoštoru i Somboru. Vjerujem da fotografije govore više od riječi pa se pokušajte pronaći na nekoj!

ORATORIJ U SUBOTICI

Ove godine ljetni oratorij održao se uz geslo „Idite k Josipu“, što se moglo vidjeti i na oratorijskim majicama. Fra Danijel Maljur održao nam je prigodno predavanje o svetom Josipu, a u crkvi sv. Josipa radnika u Đurđinu imali smo svetu misu. Na taj način obilježili smo godinu posvećenu svetom Josipu. Taj ljetni oratorij trajao je

pet dana i okupio je 125 djece i preko 30 animatora. Ti dani provedeni su u igri, molitvi, radionicama koje potiču talente u druženju s animatorima. Posebna je ove godine bila glazbena radionica na kojoj su djeca na sav glas pjevala Bogu. Oratorij se završio svetom misom na blagdan blažene Marije Petković koju su animirali oratorijanci, a nakon mise bio je kratki program i čašćenje. Ovom prilikom zahvalili bismo svim svećenicima koji su nas pratili i pomagali, fra Danijelu, velečasnom Marijanu Vukovu, velečasnom Draženu Duliću i velečasnom Andriji Anišiću.

LJETNI ORATORIJ U SONTI

Od 9. do 11. srpnja u Župi sv. Lovre u Sonti održan je ljetni oratorij na temu „Župa je jedna velika obitelj“. Taj susret vodili su vlč. Dominik i sestra Kristina Ralbovski, ASC – Salezijanci suradnici s animatorima. Na susretu

se okupilo mnogo djece sa župe koja su uz glavne kateheze: moja obitelj, sveta obitelj i župa kao obitelj, i raznim igrokazima, filmovima, igrama, plesovima i radionicama usvajali program, a velika radost bila je šećerna vuna koju rado uvijek pripremi vlč. Dominik. Na susretu je bilo uključeno šest animatora. Svatko je imao svoju skupinu, koje su se međusobno natjecale, sakupljale bodove i igrale. Među svim tim igrama, bile su tu i vodene igre, a za kraj da ne bismo ostali samo mi pokvašeni, polili smo i vlč. Josipa koji nas je radosno primio i družio se s nama ta tri dana. Posljednjeg dana oratorija, u nedjelju, imalo smo zahvalnu svetu misu na kojoj su djeca pjevala i prikazala što su radila tijekom oratorija. Zahvalni smo dragom Bogu za taj susret, ali i svim dobrim ljudima koji su nas počastili na bilo koji način i tako omogućili da taj susret bude što bolji. / **Kludia Lukić**/

ORATORIJ U BEREGU, MONOŠTORU I SOMBORU

U suorganizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji, Subotičkog oratorija i Hrvatskog prosvjetnog društva „Bela Gabrić“, u Monoštoru je prvi put, od 2. do 4. kolovoza, održan trodnevni *Multikulturalni kamp za djecu – upoznajmo bogatstvo svoje Vojvodine* koji je okupio više od 50 osnovnoškolske djece iz Sombora, Monoštora i Berega.

4

Dužijanica 2021.
**Dužijanica – zadivljujuća
baština zahvalnosti**

22

Katolička crkva u regiji
**Proslava Gospe Tekijske –
Velike Tekije**

35

Biblijski osvrti
Uzmite i jedite!

11

Dužijanica u Baji
**Baština zahvale Bogu
ponovno i u inozemstvu**

28

*Intervju s mladomisnikom,
vlč. Damjanom Pašićem*
Samo i jedino molitva

44

Mladi
**Biti (ili ne biti animator) –
upoznajmo mlade koji njeguju
salezijansku duhovnost**

/ IMPRESUM

**Katolički list (mjesečnik)
godište XXVII., broj 321
Kolovoz (avgust) 2021.**

Izdaje:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:
Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:
Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524
Marko Tucakov, novinar
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Mirjana Crnković, lektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Nebojša Stipić, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice
Vedran Jegić, fotograf

Tisak:
DOO MAGYAR SZÓ kft.
Štamparija „FORUM“
Vojvode Mišića 1
21000 Novi Sad
021/557-307

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

Prijatelji Zvonika

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
* Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekoceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 310-210508-62, s naznakom: „za Zvonik“.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 00-708-0200533.2 NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22
IBAN: RS35310007080200533294

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović“,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Zvonik
* NIU „Hrvatska riječ“
* www.subotica.info
* www.zupasvrokasubotica.com
* www.pixabay.com
UBH „Dužijanica“

„Etnokamp 2021.“ Hrvatske čitaonice

Što ćemo se igrati?

Dugoočekivani, 14. u nizu „Etnokamp“ koji organizira „Hrvatska čitaonica“ uz logističku potporu Gradske knjižnice, ove godine poranio je te je započeo u ponedjeljak, 9. kolovoza, u dvorištu doma Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, a trajao je do petka, 13. kolovoza.

Ovogodišnja tema okupljanja bila je igra, i to u svim mogućim pogledima i dijelovima. Počevši od one tjelesne, duhovne, tradicijske, dramske, mentalne pa sve do društvene, glazbene... Tako su polaznici, 115 djece osnovnoškolske dobi, započeli izradu vlastitih igara, a posjetili su i Marijansko svetište „Bunarić“. Osim djece, u kamp je bilo uključeno i 70 volontera koji su se smjenjivali, a neki od njih bili su i svakodnevno u kampu i dali svoj neizmjeri doprinos.

Posljednjega dana kampa, 13. kolovoza, s početkom u 18 sati organizirana je završna priredba na kojoj su djeca pokazala što su radila tijekom pet dana u Etnokampu, a tom prigodom upriličena je i prodajna izložba dječjih radova. Novinsko-izdavačka ustanova „Hrvatska riječ“ i „Hrcko“ počastili su sudionike Etnokampa ukusnim tortama. /Ž. V./

